

*Το βιβλίο το αφιερώνω στους γονείς μου
Ηλία και Μαρία
και στα εγγόνια μου*

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

**ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ
ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ**

Κτητορικός της Φ.Α.Τ.Α.

ΤΖΟΥΡΤΖΙΑ 2019

Copyright ©: Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας

Τίτλος:

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

Κτητορικός της Φ.Α.Τ.Α.

ΤΟ ΙΕΡΟ ΠΕΤΡΑΔΙ ΤΗΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ,

ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΨΥΧΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Συγγραφέας: **Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας**

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία: **Graphicart, Ηλίας Καρκαλέτσος**

Δημ. Αγορά Καρδίτσας, κατ. Ι-9, 43100, Τηλ.: 2441077663.

www. graphic-art. gr, e-mail: graphicart2005@gmail. com

ISBN: 978-618-00-1208-8

Ο Νόμος 2121/1993 και η Σύμβαση Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με τον Νόμο 100/1975, προστατεύουν το περιεχόμενο του παρόντος βιβλίου. Η χρήση τού περιεχομένου του, μερικού ή όλου, μπορεί να επιτραπεί, αρκεί ο ενδιαφερόμενος να ζητήσει και να λάβει γραπτή ή προφορική άδεια από τον συγγραφέα.

Επίσης, απαγορεύεται η αναπαραγωγή τής στοιχειοθεσίας - σελιδοποίησης του εξωφύλλου, και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΕ.....	7
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΜΙΧΑΛΗ ΜΑΓΕΙΡΙΑ.....	10
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	
Η Αγία Μαρίνα στον χώρο (Το τοπίο, ο τόπος και το οικοσύστημα ως περιβαλλοντικός πρόναος της Αγίας Μαρίνας)	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	
Η Αγία Μαρίνα στο χρόνο (Οι προσκυνητές, οι γιορτές και τα λατρευτικά δρώμενα στη διαδρομή του χρόνου).....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	
Η Αγία Μαρίνα στην ψυχή των ανθρώπων (Η Αγία Μαρίνα ως σύμβολο μνήμης, νοσταλγίας και αναφοράς για τους απόδημους Τζουρτζιώτες)	57
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	73
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	104

Αγιογραφίες από το Ναό της Αγίας Μαρίας

Ευάγγελος Καραμανές

*Διευθυντής Ερευνών, Διευθύνων το Κέντρο Ερεύνης της
Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών*

Το παρόν βιβλίο του κ. Αθανασίου Μουστάκα, αφιερωμένο στον Ιερό Ναό της Αγίας Μαρίνας του χωριού Τζούρτζια (Αγία Παρασκευή) Ασπροποτάμου Τρικάλων αποτελεί μία αποτίμηση της σημασίας της εκκλησίας για την τοπική κοινωνία και της θέσης της λατρείας της Αγίας στην θρησκευτική συνείδηση των κατοίκων της περιοχής.

Το ευθύνοπτο πόνημα του κ. Μουστάκα έρχεται να προστεθεί σε μια σειρά επιστημονικών ερευνητικών έργων που αναφέρονται στην Τζούρτζια, στον ιστορικό σύλλογο της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Τζούρτζιας της Αθαμανίας (Φ.Α.Τ.Α.) και ευρύτερα στην περιοχή του Ασπροποτάμου την εκπόνηση των οποίων ο κ. Μουστάκας υποστήριξε ενεργά με διαφορετικό κάθε φορά τρόπο.

Τον κ. Μουστάκα γνωρίσαμε όταν, πριν από δεκαπέντε περίπου έτη, επικοινωνήσε με την Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, διευθύντρια τότε του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών ζητώντας επιστημονική υποστήριξη για την λαογραφική έρευνα της περιοχής Ασπροποτάμου. Τέσσερις ερευνητές του Κέντρου που είχαν πραγματοποιήσει ειδικές μακρόχρονες επιτόπιες έρευνες στην περιοχή, (συγκεκριμένα η κυρία Καμηλάκη, ο παλαιός συνάδελφος Παν. Καμηλάκης, ο Παρασκευάς Ποτηρόπουλος και ο γράφων), συμμετείχαν με ανακοινώσεις στο Συμπόσιο Ιστορίας – Λαογραφίας και Βλάχικης Παραδοσιακής Μουσικής και Χορού με θέμα «Ο Ασπροπόταμος στον τόπο και στον χρόνο» που πραγματοποιήθηκε στα Τρία Ποτάμια Ασπροποτάμου τον Μάιο του 2007 και του οποίου ο κ. Μουστάκας είχε την οργανωτική ευθύνη ως πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής και της Φ.Α.Τ.Α. αλλά και μέλος του Δ.Σ. της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων (Π.Ο.Π.Σ.Β.). Τα Πρακτικά του αξιόλογου συνεδρίου εκδόθηκαν το 2009 από την Φ.Α.Τ.Α. με την επιστημονική επιμέλεια του καθηγητού Ευάγγ. Αυδίκου.

Κατά τα έτη 2007-2008 το Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, σε στενή και αγαστή συνεργασία με το τότε Δι-

οικητικό Συμβούλιο της Φ.Α.Τ.Α. με πρόεδρο τον κ. Μουστάκα, ανέλαβε και ολοκλήρωσε την ψηφιοποίηση του αξιόλογου Αρχείου της και την προβολή του στο διαδίκτυο μέσω της δικτυακής του πύλης kentrolaografias.gr. Το εν λόγω έργο παρουσιάστηκε σε ειδική εκδήλωση στην Ακαδημία Αθηνών και σε επισημονική ημερίδα στα Τρίκαλα το 2008. Δημοσιεύτηκαν Πρακτικά της ημερίδας σε έναν ογκώδη τόμο από την Φ.Α.Τ.Α. με την επιμέλεια του γράφοντος και του συναδέλφου ερευνητή του Κέντρου Λαογραφίας κ. Παρασκευά Ποτηρόπουλου, το 2010.

Κατά τις διήμερες εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 27 και 28 Ιουλίου 2013 στο πλαίσιο του εορτασμού των 120 χρόνων ζωής της Αδελφότητας στη Τζούρτζια, στις οποίες συμμετείχε με ανακοίνωση ο ερευνητής κ. Ποτηρόπουλος εκ μέρους του Κέντρου Λαογραφίας, ο κ. Μουστάκας ομίλησε με θέμα «Η ευρεία απήχηση της ΦΑΤΑ». Η ανακοίνωση του δημοσιεύτηκε σε πιο αναλυτική και τεκμηριωμένη μορφή σε ένα ευσύνοπτο πόνημα υπό τον τίτλο «Η ευρεία απήχηση της Φ.Α.Τ.Α. μέλη της αδελφότητας ανεξαρτήτου καταγωγής» το 2017. Το έργο παρουσιάστηκε στο κατάμεστο από κόσμο αίθριο της Δημοτικής Πινακοθήκης Πειραιά, τον Οκτώβριο του ίδιου έτους με την συμμετοχή του κ. Ποτηρόπουλου και του γράφοντος και άλλων εκλεκτών ομιλητών. Στο εν λόγω βιβλίο παρουσιάζεται η μεγάλη απήχηση της Φ.Α.Τ.Α. στα βλαχόφωνα χωριά του Ασπροποτάμου ενώ γίνεται ειδικότερη αναφορά στους ιδρυτές και τους πρωτεργάτες της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας στη βάση αρχειακών κυρίως πηγών.

Στο παρόν βιβλίο ο κ. Μουστάκας αναφέρεται, όπως επισημάνθηκε και παραπάνω στην σημασία του ναού της Αγίας Μαρίνας της Τζούρτζιας για την τοπική κοινωνία και την θέση της λατρείας της Αγίας στην θρησκευτική συνείδηση των κατοίκων της περιοχής. Καταγράφονται οι εργώδεις προσπάθειες των κατοίκων του χωριού και της ευρύτερης περιοχής (αλλά και του ίδιου του συγγραφέα) για την ανακαίνιση, αγιογράφηση, στολισμό του ναού και του περιβάλλοντος χώρου αναδεικνύοντας έτσι την κομβική σημασία του θρησκευτικού αισθήματος και της τέλεσης του πανηγυριού στις 17 Ιουλίου κάθε έτους για τους μετακινούμενους προς την πεδιάδα της Θεσσαλίας κατοίκους της περιοχής αλλά και τους αποδήμους. Ο συγ-

γραφέας αναφέρεται στην πραγματικότητα σε προσωπικά του βιώματα, από τις θέσεις που υπηρέτησε κατά καιρούς, παρότι στηρίζεται κυρίως σε παράθεση τεκμηρίων και στοιχείων.

Όπως ανέφερα ήδη, είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ μαζί του, από κοινού με εκλεκτούς συναδέλφους μου, και να γνωρίσω καλύτερα τον αγαπητό Θανάση. Είναι γνωστό ότι η τοπική Ιστορία και η Λαογραφία στηρίχτηκαν πολύ στον τόπο μας στην προσπάθεια των ερασιτεχνών τοπικών λογίων, εκπαιδευτικών, ιερέων αλλά και απλών ανθρώπων, στους οποίους ανήκει ο Θανάσης Μουστάκας, οι οποίοι εργάστηκαν με πάθος για να διασώσουν και να παραδώσουν στις επόμενες γενιές στοιχεία για την ιστορία, τη λαογραφία, την παραδοσιακή γενικά ζωή της ιδιαίτερης πατρίδας τους. Ευτυχώς για τον τόπο υπάρχουν και σήμερα – όπως και κατά το παρελθόν – πολλοί που εξακολουθούν να ασχολούνται με τα θέματα αυτά και με τις πράξεις τους προσφέρουν μεγάλες υπηρεσίες στον τόπο. Ο Αθανάσιος Μουστάκας παράλληλα με τις επαγγελματικές του υποχρεώσεις και την δημιουργία οικογένειας εργάστηκε εθελοντικά και αφιλοκερδώς για την διάσωση των στοιχείων του παραδοσιακού πολιτισμού της Τζούρτζιας με την συμπαράσταση της συζύγου του και των τέκνων του. Άνθρωπος εξαιρετικά κοινωνικός και φίλος του διαλόγου αναδεικνύει και προβάλλει σε κάθε ευκαιρία τα πλούσια στοιχεία και τις εκδηλώσεις της τοπικής πολιτισμικής ταυτότητας του Ασπροποτάμου και ευρύτερα των Βλάχων ως ισχυρού πυλώνα του Ελληνισμού.

Εύχομαι να είναι καλοτάξιδο το βιβλίο του.

Μιχάλης Μαγειριάς

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων (Π.Ο.Π.Σ.Β.) και Πρόεδρος της Παγκόσμιας Βλαχικής Αμφικτυονίας

Χαιρετίζω με ιδιαίτερη χαρά την έκδοση του βιβλίου του Θανάση Μουστάκα «Ο Ιερός Κτητορικός Ναός της Αγίας Μαρίνας Τζούρτζιας (το ιερό πετράδι της Τζούρτζιας στον χώρο, τον χρόνο και στις ψυχές των ανθρώπων)». Το βιβλίο αποτελεί προϊόν και συνέχεια της ενασχόλησης του συγγραφέα, για πολλά χρόνια, με τα κοινά της κοινότητας της Αγίας Παρασκευής (Τζούρτζιας), του Ασπροποτάμου καθώς και με τα θέματα του βλαχόφωνου Ελληνισμού.

Η έκδοση του βιβλίου έρχεται να συμβάλει, μαζί με άλλες παλαιότερες, στην μελέτη και προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού μιας Βλαχικής κοινότητας του Ασπροποτάμου με πλούσιο ιστορικό παρελθόν κυρίως μέσα από την δράση της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Τζούρτζιας της Αθαμανίας (Φ.Α.Τ.Α.) αλλά και μέσα από την καθημερινή ζωή των κατοίκων, είτε ήταν μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι, είτε εξασκούσαν αστικά επαγγέλματα στις πόλεις της Θεσσαλίας, την Αθήνα, τον Πειραιά κ.α.

Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων (Π.Ο.Π.Σ.Β.) συμμετέχει και στηρίζει διαχρονικά το πολιτιστικό έργο της Φ.Α.Τ.Α. Εργαζόμαστε για την πραγμάτωση των καταστατικών στόχων της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων έχοντας ως κεντρικό άξονα των δράσεών μας την ανάδειξη και προαγωγή της Βλαχικής πολιτιστικής κληρονομιάς ως αναπόσπαστου και συστατικού στοιχείου της Ρωμιούσνης και του νέου Ελληνισμού στην Ελλάδα και στη Διασπορά.

Εύχομαι ολόψυχα επιτυχία στο βιβλίο και γενικότερα στο έργο του Θανάση Μουστάκα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ένα μικρό βιβλίο για την μεγάλη ιστορία της Αγίας Μαρίνας. Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας γεννήθηκε από δύο μάλλον συγκρουόμενα μεταξύ τους αισθήματα αλλά εξαιρετικά επιτακτικά. Πρόκειται για την αναβίωση μιας προσωπικής αίσθησης ενός «τάματος» και μιας υπόσχεσης προς τον εαυτό μου από τα νεανικά μου χρόνια και από την άλλη πλευρά από την επιθυμία για την εκπλήρωση ενός καθήκοντος, προς την νέα γενιά των νεαρών Τζουρτζιωτών, που αγαπούν αλλά δεν γνωρίζουν αρκετά τον γέθλιο τόπο της καταγωγής τους.

Κατά συνέπεια το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας έχει τόσο συναισθηματικές όσο και «πρακτικές» αιτίες γέννησης.

Η Αγία Μαρίνα είναι μια ταπεινή εκκλησία που ανεγέρθηκε στην ανατολή του 20^{ου} αιώνα. Η δύναμή της πηγάζει από το ρόλο της ως προστάτιδας Αγίας όχι μόνο του χωριού αλλά και όλων των ξενιτεμένων παιδιών του.

Στις μέρες μας, δυστυχώς, μια κουλτούρα των βουνών κι ένας πολιτισμός ελευθερίας και πρωτοχριστιανικού ήθους που γεννήθηκε στα βουνά μας, απειλείται. Η Αγία Μαρίνα προβάλλει ως κιβωτός μνήμης για την ιστορική πορεία του τόπου μας θυμίζοντας το χρέος μας να μεταλαμπαδεύσουμε αυτόν τον πολιτισμό και αυτό το ήθος στην νέα γενιά που έρχεται.

Η αναφορά μας σε αυτή (οικολογικά – πολιτιστικά – κοινωνικά και εκκλησιαστικά) έρχεται επίσης σαν απότιση φόρου τιμής σε όλους τους κτηνοτρόφους, τους γαλατάδες, τους κυρατζήδες και τους εμπόρους που ξενιτεύτηκαν στα πέρατα της γης και μεγαλούργησαν, όσο και στις γυναίκες τους που κρατήθηκαν όρθιες μπροστά σε όλες τις αντιξοότητες. Ως εκ τούτου η αναφορά μας αυτή στην ζωντανή μέχρι σήμερα ιστορία της Αγίας Μαρίνας δεν έχει καμιά μεγαλύτερη φιλοδοξία παρά να αποτελέσει αφετηρία μιας βαθύτερης γνωριμίας των νεαρών Τζουρτζιωτών με την πατρίδα τους, την ιστορία της και την προοπτική στο μέλλον.

Το έργο αυτό δεν θα είχε πραγματοποιηθεί αν οι φίλοι μου Στέργιος Λαΐτσος, υποψ. Δρ Ιστορίας του Πανεπιστημίου της Βι-

έννης και Ευάγγελος Κ. Μουστάκας, αντιπρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. δεν με παρότρυναν να ασχοληθώ με την ιστορία της Αγίας Μαρίνας, η οποία είναι η προστάτιδα της Φ.Α.Τ.Α. και ο ναός της αποτελεί ιδιοκτησία της Αδελφότητας. Με την ιδιότητα του μακροβιότερου προέδρου της Φ.Α.Τ.Α. μετά από την παρότρυνσή τους αποφάσισα να συγκεντρώσω όσο σχετικό υλικό κατάφερα και να το καταγράψω στο παρόν βιβλίο. Πιστεύω ότι έχουν έτσι διασωθεί πληροφορίες που ίσως να χάνονταν με το πέρασμα των χρόνων. Γι' αυτό θέλω από καρδιάς να μνημονεύσω και να ευχαριστήσω όλους όσους μου συμπαραστάθηκαν σε αυτό το έργο μου αυτής της έκδοσης και κυρίως τους κ.κ. Γιώργο Στέφ. Λεπενιώτη, Καθηγητή Κοινωνιολογίας και Ιστορίας Δικαίου, Ευάγγελο Καραμανέ, Διευθυντή Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Παρασκευά Ποτηρόπουλο, Ερευνητή του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Ηλία Προβόπουλο, δημοσιογράφο-συγγραφέα, Λυδία Τάντου-Μπεμπέ εγγονή της Αικατερίνης Στραγάλη εκ Ματσουκίου Ιωαννίνων.

Επίσης ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω για την υλική προσφορά του τον συμπατριώτη Γιώργο Σωτ. Μουστάκα που επαναπατρίστηκε από το Χιούστον της πολιτείας του Τέξας των Η.Π.Α.

Χωρίς την πολύμορφη ηθική-υλική και επιστημονική υποστήριξή τους αυτό το βιβλίο δεν θα είχε πάρει σάρκα και οστά.

Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Η Αγία Μαρίνα στον χώρο (το τοπίο, ο τόπος και το οικοσύστημα ως περιβαλλοντικός πρόναος της Αγίας Μαρίνας)

Η Πίνδος είναι όπως αναφέρει ο Νίκος Μαλαβάκης στο βιβλίο του «Πολυθέα Ασπροποτάμου», «...η μεγαλύτερη Ελληνική οροσειρά αρχίζει από τις Άλπεις της Κεντρικής Ευρώπης. Κατεβαίνει στην Αλβανία, στην Ήπειρο, περνάει από τη Θεσσαλία, την Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο και κάτω από τη θάλασσα φτάνει στην Κρήτη. Εκεί δημιουργεί τα ψηλά βουνά, τα Λευκά όρη, την Ίδη και Δίκτη. Από την Κρήτη προχωρεί κάτω από τη θάλασσα και φτάνει στην Αλικαρνασσό της Μικράς Ασίας για να καταλήξει στον Μικρό Ταύρο αυτής. Όλη αυτή η ορεινή μορφολογία της, αποτελεί το λεγόμενο «ΔΕΙΝΑΡΟΤΑΥΡΙΚΟ ΤΟΞΟ».

Τα πετρώματα των βουνών της Πίνδου ανήκουν στην κατηγορία των βουνών ΚΑΡΣΤ της Αυστρίας, γι' αυτό και λέγονται ΚΑΡΣΤΙΚΑ. Τα χαρακτηριστικά των βουνών αυτών είναι: Στενά κοιλάσματα, σουβλερές ράχες, μυτερά ακροβούνια με μικρές ασπροπέτρινες κολώνες.

Ετυμολογικά η ονομασία Πίνδος, προέρχεται μάλλον από την Ελληνική λέξη πιδάω=αναβρύζω=πίδαξ, δηλαδή το μέρος, τον τόπον που είναι πλούσιο σε νερό και αυτό δείχνει πόσο στενά συνδέεται με τον Αχελώο.

Ένας θρύλος μας λέγει ότι ήταν τρία αδέρφια, ο Άσπρος, ο Άραχθος και ο Πηνειός (η Σαλαμπριά) και ανέβηκαν στο όρος Περιστέρι να αγναντέψουν. Ο Πηνειός χάθηκε για μια στιγμή από τα αδέρφια του και αυτά άρχισαν να τον αναζητούν παίρνοντας διαφορετικό δρόμο ο καθένας, ο Πηνειός (κατ' άλλους Σαλαμπριάς, της δώσανε όνομα γυναικείο, επειδή, κυλάει ήσυχα προς τον κάμπο της Θεσσαλίας) πήρε νοτιοανατολική κατεύθυνση. Ο Άραχθος

κύλησε προς την Ήπειρο και ο Άσπρος ή Αχελώος πήρε νοτιοδυτική φορά.

Άλλη μια αρχαία μυθολογία μας λέει ότι, ο Αχελώος ήταν το πρώτο ποτάμι που ξεπήδησε από τα σπλάχνα της γης. Στις όχθες του φυτεύτηκαν τα πρώτα αμπέλια από τον Οινέα, βασιλιά της Αιτωλίας, που έδωσε το όνομα του στον χυμό του αμπελιού, τον οίνο. Ο Οινέας είχε φιλοξενούμενο τον Βάκχο και του πρόσφερε το πρώτο τσαμπί, το οποίο είχε βρει τυχαία ο Στάφυλος, ο βοσκός του Οινέα. Ο δε Βάκχος δίδαξε στον Οινέα την καλλιέργεια της αμπέλου.

Ο Αχελώος είναι γιός του Ωκεανού και της νύφης Ναϊάδας ή της Γης. Οι αρχαίοι ορκίζονταν στα νερά του και του πρόσφεραν θυσίες. Πίστευαν ότι Νύμφες και Ημίθεοι κατοικούσαν στις όχθες του. Το ποτάμι, ο Αχελώος, συχνά μεταμορφωνόταν σε δράκο με κέρατα. Με αυτόν το δράκο πάλεψε ο Ηρακλής και τον νίκησε, του έβγαλε το ένα κέρατο και το πρόσφερε δώρο στον βασιλιά Οινέα, παίρνοντας σαν έπαθλο την κόρη του Οινέα, την Δηιάνειρα.

Η λαϊκή φαντασία έχει δώσει πολλούς μύθους στον Αχελώο, διότι όταν βρέξει δυνατά και γεμίσει η κοίτη του γίνεται τρομακτικός.

Ο ποταμός συνηθίζεται, από τις πηγές του στην περιοχή του Χαλικιού μέχρι το χωριό Μεσοχώρα, να τον αποκαλούν Ασπροπόταμος, διότι τα χαλίκια στην κοίτη του είναι άσπρα και με την κλίση που έχει, τα νερά του χτυπώντας στα χαλίκια αφρίζουν, ασπρίζουν. Γι' αυτό τον αποκαλούν το άσπρο ποτάμι = Ασπροπόταμο. Οι αρχαίοι τον ονόμαζαν Ίναχο.

Εν αρχή βεβαίως ήταν το ύδωρ, το νερό που ενέπνευσε το μεγάλο δημιουργό να φτιάξει τον κόσμο και έτσι ξεκίνησε η πρώτη ημέρα της Δημιουργίας. Από εκείνη την εποχή έμεινε να κυλάει ζωντανό επάνω στον ευλογημένο φλοιό της γης που βαδίζουμε και ονομάζεται ακόμα και σήμερα με το πανάρχαιο όνομά του Αχελώος ή Ασπροπόταμος, επίγειος, Μικρός θεός συγγενής του Μεγάλου ωκεανού.

Την επόμενη ημέρα ο Δημιουργός έφτιαξε την γη και όλα βρήκαν τη θέση τους, οι λόφοι, οι πεδιάδες, οι έρημοι και τέλος τα ευλογημένα βουνά του Ασπροποτάμου. Στα βουνά αυτά περπάτησαν αμέτρητες γενιές ανθρώπων. Αυτό το χώμα πότισαν με ιδρώ-

τα και δάκρυα χαράς και λύπης και στην αγκαλιά αυτής της γης κατάληξαν μια ημέρα.

Ο Ασπροπόταμος στη «σμίξη» της Τζούρτζιας έχει ήδη αρκετό νερό. Από τα Τρία Ποτάμια, όλοι οι παραπόταμοι από το Χαλίκι και κάτω καταλήγουν στο δρόμο του και ενισχύουν τη δυναμική του. Το πέρασμά του χαρακτηρίζεται εδώ από την μεγαλοπρέπεια ενός θεού που υπενθυμίζει στις ψηλές κορυφές στους βράχους και τα θεόρατα πλατάνια τη δύναμή του.

Μια αρχέγονη σχέση βαθιά όσο και ο χρόνος συνδέει τις κορυφές της Κουρούνας με το υδάτινο πλοκάμι του Ασπροπόταμου, του Τζουρτζιώτικου ποταμού. Ο αφρός του τζουρτζιώτικου ποταμού γίνεται υδρατμός μια ελαφρά άχνη, σαν τη ψυχή, των νερών ανεβαίνει στον αέρα, στροβιλίζεται και ακουμπά σχεδόν μέχρι επάνω στην κορυφή του Προφήτη Ηλία που στέκει περήφανος απέναντι στην Αγία Μαρίνα. Τότε είναι οι ώρες που μέχρι και ο Άσπρος σχεδόν σιωπά περνώντας από τη μικρή κοιλάδα της τζούρτζιας και όλη η πλάση δείχνει να βιώνει όπως στις παραμονές της Δημιουργίας πριν ο παντοδύναμος δώσει την εντολή να γεννηθούν τα βουνά, τα ποτάμια και τα δάση.

Σε αλλεπάλληλα κύματα οι όγκοι των βουνών αυτών ταξιδεύουν στη δική τους θάλασσα μέχρι να χαθούν στον ορίζοντα, στον κάμπο και τη θάλασσα. Όταν βλέπει κανείς το περίγραμμα των κορυφών που διεμβολίζουν τον ουρανό γύρω από την Αγία Μαρίνα θα μείνει με την εντύπωση ότι πρόκειται για ένα αδιαπέραστο, πολύπτυχο, με αναρίθμητες επάλξεις, τείχος το οποίο περιζώνει το Μοναστήρι δημιουργώντας ένα κλειστό νέο μικρό Σύμπαν.

Όπως ακριβώς οι αρχαίοι έλληνες, έτσι και οι νέοι έλληνες έκτιζαν τους ναούς τους στα ωραιότερα μέρη της ευλογημένης, από το Δημιουργό, ελληνικής γης. Εκ πρώτης όψεως πρόκειται για μια ταπεινή εκκλησία που αναγέρθηκε το 1902 από τη ΦΑΤΑ και ξαναχτίστηκε μετά το σεισμό του Μαΐου 1967. Η δύναμή της όμως διαχέεται στο ρόλο της ως προστάτιδας Αγίας της αδελφότητας, της «καρδιάς της Τζούρτζιας», σύμφωνα με πολλούς τζουρτζιώτες. Ελέγχει το πλάτωμα και από αυτή τη θέση κατοπτρεύει ένα χώρο που περιλαμβάνει τα τζουρτζιώτικα βοσκοτόπια στα σύνορα

με τα Γιάννενα, καθώς και την μπροστινή της έκταση, όπου είναι χτισμένο το χωριό. Η Αγία Μαρίνα και το ευρύτερο οικοσύστημα που την περιβάλλει αποτελεί μια εκθαμβωτική επιβεβαίωση αυτής της πανάρχαιας επιλογής. Όπως έχει αναφερθεί σε ανύποπτο χρόνο, από ένα σύγχρονο περιηγητή, αν ο Μυθικός Παράδεισος περιελάμβανε και μια ορεινή περιοχή, αυτή έπρεπε να μοιάζει λίγο – πολύ με το εξωκλήσι της Αγίας Μαρίας – Τζούρτζιας. Γνωρίζουμε από παλιά βέβαια, και η νέα επιστήμη της οικολογίας το τεκμηριώνει, ότι η «Σγουρή και σύστροφη κόγχη» που συνθέτει και συναποτελεί όλο το ανάγλυφο του ελληνικού χώρου, είχε πάντα τη δική της ξεχωριστή ομορφιά και οικολογική ταυτότητα.. Αυτό γίνεται με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο στο φυσικό περιβάλλον του Μοναστηριού της Αγίας Μαρίας Τζούρτζιας. Ας αφήσουμε όμως τον φανταστικό περιηγητή να συνεχίσει....

Είναι κάτι ημέρες, που ο Ασπροπόταμος και οι κορφές του σε μεθούν με τα χρώματα και τις ευωδίες της γης. Πού να σταθείς, τι να πρωτοκοιτάξεις. Δεν φτάνει μια ζωή και οι ώρες γοργά τρέχουν μέχρι το απόγευμα που φεύγει ο ήλιος και οι σκιές ορμάνε ν' αγκαλιάσουν το δάσος να πάρουν αγκαλιά τα δένδρα και τα κλαριά τους.

Δεν ξέρεις τι να διαλέξεις! Να σταθείς να ακουμπήσεις σε ένα δένδρο, να κάτσεις στη ρίζα του έλατου, να χωθείς στην κουφάλα του πλατάνου, να μαζέψεις βελανίδια, να γεμίσεις τις φούχτες σου με πυρρόχρωμα φύλλα από την οξιά;

Είναι ένας πίνακας, ο Ασπροποταμός όλος. Πυκνά υφασμένο το κόκκινο στις πλαγιές με πράσινο λαδί των αιθαιλών δένδρων. Στιβαρό το σκούρο πράσινο των ελάτων δίνει τον τόνο, συγκρατεί την αυθάδεια των μικρόδενδρων που κοκκινίζουν και πυρπολούν το δάσος με τις σοφές βελανιδιές και τους άτακτους κέδρους που φωλιάζουν στη σκιά τους. Τα φύλλα τους, χρυσαφί στο δέρμα της γης. Ολόχρυσο, θαμπό κίτρινο, ώχρα κέρινο, χαλκωματί ή και σκουριασμένο μέταλλο, η στίλβη μιας εποχής που πέρασε και βιάζεται να στρώσει τον χειμώνα να κοιμηθεί στη μνήμη της περασμένης άνοιξης και του καλοκαιριού. Είναι εκεί που πιστεύεις πως εκείνο το μικρό σκουληκάκι που ντύνεται το φύλλο και θάβεται

μαζί του στη γη, είναι το σπουδαιότερο πλάσμα. Το μακαρίζεις για το ρόλο του και λυπάσαι γιατί αυτό δεν έχει μάτια να δει τον κόσμο γύρω του, και συ την αγνότητα των πρώτων, που κατοίκησαν τον τόπο, ανθρώπων.

Κάθε κομάτι του τόπου αυτού ένα σκαλί από το βυθό του Ασπροποτάμου μέχρι τις κορυφές της Πίνδου μια ατέλειωτη σκάλα που οδηγεί το διαβάτη, μέσα από χαλιάδες, νεροσυρμές, σάρες, φρύδια γκρεμνών, σύρματα, λιθόστρωτες γέφυρες, γούπατα και μονοπάτια σε ξέφωτες πεζούλες, αμαλαγιές και πετροχώραφα.

Ένα σύμπαν αγαθό θεμελιωμένο στις πρώτες ημέρες του κόσμου και στων ανθρώπων την πίστη, αρδεύεται από τη σιωπή του χρόνου. Ένας κόσμος αιώνιος, στεφανωμένος με της Πίνδου τα τολμηρά κορφοβούνια. Τις κορφές που τόλμησαν να ανέβουν πιο ψηλά από τις άλλες και στοιχήθηκαν έτσι σαν να φυλάνε τον χώρο τον πανάρχαιο. Χορεύουν στον αιθέρα, σβήνουν τον όγκο τους στο γαλανό, ερωτεύονται τα σύννεφα, παίζουν με τον ήλιο, προκαλούν τους ανέμους και αποκοιμούνται το χειμώνα κάτω από το βαρύ χιόνι για να ξυπνήσουν την Άνοιξη με καινούργια ορμή και θάρρος.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον που συνυπάρχουν κοιλάδες και πλαγιές λαγκάδια και υψίπεδα όπου γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν ιστορικά τοπικές κοινότητες και ζωντανή κουλτούρα ανεπανάληπτης ομορφιάς παραμένει αναλλοίωτο μέσα στο χρόνο το ιερό πετράδι της Τζούρτζιας: ο κτητορικός ναός της Αγίας Μαρίνας.

Στο πλούσιο αυτό και μοναδικό δασικό σύμπλεγμα έχει το ενδιαίτημα της μια πλούσια επίσης πανίδα αποτελούμενη από μικρά και μεγάλα θηλαστικά, πτηνά ερπετά και αμφίβια που καθιστούν την περιοχή μοναδική Οικολογική «Κιβωτό». Ενδεικτικά θα μπορούσαν να αναφερθούν τα πιο σημαντικά

- Η *ursus arctos* (αρκούδα) που έχει συνδεθεί με αναρίθμητες παραδόσεις της ορεινής κουλτούρας της περιοχής και είναι ιδιαίτερα σημαντική η παρουσία της στην κορυφή της πυραμίδας των θηλαστικών.
- Ο παρεξηγημένος λύκος με ανάλογη οικολογική αξία.
- Ακολουθούν ο αγριόχοιρος, η αλεπού, η νυφίτσα και ο

ασβός με τη μεγάλη προσφορά στην ισορροπία του οικοσυστήματος.

- Ένα άλλο σπουδαίο κομμάτι των θηλαστικών είναι το αρτιοδάχτιλο ζαρκάδι η αγριόγιδο.

Δεν μπορεί όμως κανείς ν' αγνοήσει τη μεγάλη οικολογική αξία των φτερωτών κατοίκων της περιοχής είτε είναι ενδημικά είτε μεταναστευτικά. Τα πουλιά του οικοσυστήματος της Αγίας Μαρίνας είναι πολλά και ανεκτίμητα για την περιβαλλοντική προσφορά με πιο χαρακτηριστικά τον πολυτραγουδισμένο Σταυραετό, τον γερακαετό Πετρίτη και τον Δεντρογέρακα που η επιστήμη τον αναγνωρίζει σαν ένα από τα πιο γρήγορα πλάσματα του πλανήτη. Ακολουθούν τα αποδημητικά, μετανάστες από την υποσαχάριο Αφρική, όπως και τα χαριτωμένα πετροχελίδονα. Επίσης σταθερή αξία αποτελούν οι σπουδαίοι αλλά παρεξηγημένοι τοπικοί τραγουδιστές όπως ο κιτρινομίτης κότσυφας ο κορυδαλλός, η καρδερίνα, η χιονίτσα, ο γκιώνης, ο κούκος και αλλά πουλιά. Στον πίνακα των πουλιών όπως και στην δημώδη παράδοση τέλος, κορυφαία θέση έχει η πολυτραγουδισμένη πετροπέρδικα της περιοχής που επιμένει να στολίζει το οικοσύστημα της περιοχής παρά τους κινδύνους που την απειλούν από την ανεξέλεγκτη θήρευση.

Τα ενδημικά και μεταναστευτικά είδη της άγριας πανίδας που απαντώνται στην περιοχή του υπό μελέτη δάσους όπως προέκυψαν από καταγραφή – μελέτη της ευρύτερης περιοχής είναι τα εξής:

Α΄ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ			
Carnivora	Σαρκοφάγα	Rodentia	Τρωκτικά
Ursus Arctos	Αρκούδα	Sciurus vulgaris	Σκίουρος
Canis Lupus	Λύκος	Apodermus sylvaticus	Δασοποντικός
Mustela nivalis	Νυφίτσα	Apodermus flavicollis	Κρικοποντικός
Meles meles	Ασβός	Microtus nivalis	Χιονοποντικός
Artiodactyla	Αρτιοδάκτυλα	Microtus quentheri	Αρουραίος Μεσογείου
Capreolus	Ζαρκάδι	Pitimys duodecimcostatus	Ρυγχοσκαπτοποντικός
Rupicapra	Αγριόγιδο		

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

B' ΠΤΗΝΑ			
Accipitridae		Corvidae	
Gyps fulvus	Όρνιο	Pyrrhocorax graculus	Κιτρινοκαλιακούδα
Aguila chrysaetos	Χρυσαιετός	Corvus corax	Κόρακας
Hieraaetus pennatus	Σταυραετός	Prunellidae	
Accipiter nisus	Ξεφτέρι	Prunella collaris	Χιονοψάλτης
Falconidae		Muscicapidae	
Falco peregrinus	Πετρίτης	Hippolais icterina	Κιτρινοστρισιίδα
Falco subbuteo	Δεντρογέρακας	Regulus ignicapitullus	Πυροβασιλίσκος
Falco tinnunculus	Βραχοκρικόινεζο	Oenanthe oenanthe	Σταχτοπετροκλής
Strigidae		Oenanthe hispanica	Ασπροκωλίνα
Otus scops	Γκιώνης	Saxicola torquata	Μαυρολαίμης
Strix aluco	Χουχουριστής	Monticola saxatilis	Πετοκότσυφας
Apodidae		Phoenicurus ochruros	Καρβουνιάρης
Apus melda	Βουνοσταχτάρα	Erithacus rubecula	Κοκκινολαίμης
Urupidae		Alaudidae	
Urupa erops	Τσαλαπετεινός	Lullula arborea	Δεντροσταρήθρα
Certhidae		Paridae	
Certhia brachydactyla	Καμποδεντροβάτης	Parus ater	Ελατοπαπαδίτσα
Hirundinidae		Sitta europaea	Δεντροσοπανάκος
Ptyonoprogrie	Πετροχελίδονο	Tichodroma muraria	Σβαρνίτσα
Delichon	Λευκοχελίδονο	Fringillidae	
Motacillidae		Fringilla coelebs	Σπίνος
Antus trivialis	Δεντροκελάδα	Serinus serinus	Σκαρθάρι
Motacilla cinerea	Σταχτοσουσουράδα	Carduelis chloris	Φλώρος
Troglodytidae		Carduelis carduelis	Καρδερίνα
Troglodytes	Τρυποφράχτης	Carduelis cannabina	Κοκκινόστιζα
Picidae		Emberizidae	
Picus viridis	Πρασινοσικλιτάρα	Emberiza cia	Βουνοσίχλονο
Dryocopus martius	Μαυροσικλιτάρα	Emberiza hortulana	Βλάχος
		Montifringilla nivalis	Χιονόστρουθος

Γ' ΕΡΠΕΤΑ ΚΑΙ ΑΜΦΙΒΙΑ			
Caudata	Αμφίβια με ουρά	Ophidia	Φίδια
Salamandra salamantra	Σαλαμάνδρα	Natrix natrix	Νερόφιδο
Anura		Coronella austriaca	Ασινόφιδο
	Αμφίβια χωρίς ουρά	Vipera ammodytes	Οχιά
Bombina variegata			
Bufo viridis	Βομβίνη		
Rana graeca			
	Πρασινόφρυκος		
	Γραιοβάτραχος		

Ερευνα - καταγραφή: Ειρήνη Χαρ. Αλεξίου

Αν όμως οι κορυφές των δέντρων και των βράχων είναι στα προνόμια των πτηνών και το έδαφος χαμηλά των θηλαστικών, ο κατάφυτος χώρος είναι γεμάτος από αγριολούλουδα, φυτά και βότανα μεγάλης αισθητικής και θεραπευτικής αξίας. Απαιτείται μάλλον η έκδοση ενός ξεχωριστού βιβλίου για την καταγραφή των μικρών φυτών, των θάμνων, των λουλουδιών και των βοτάνων που ευδοκίμουν και στολίζουν το οικοσύστημα της Αγίας Μαρίνας. Γι αυτό θα επιμείνουμε στα πιο σημαντικά θεραπευτικά βότανα που αφού έχει κοπεί η μακριά κόκκινη κλωστή της παράδοσης είναι σχεδόν άγνωστα και στις νέες γενιές των ντόπιων κατοίκων. Δεν ξέρει κανείς κυριολεκτικά από πού να αρχίσει και που να τελειώσει!

Δεν μπορεί παρά ν' αρχίσει κανείς από τον Βασιλιά των βοτάνων: τον Σιδερίτη, η βουνίσιο τσάι που θεωρείται το καλύτερο του Ασπροποτάμου αλλά ίσως και όλης της Ελλάδος. Ευδοκίμει στις βραχώδεις πλαγιές του «Περιστέφανου» και του «Καπριόρ» και ευωδιάζει ακόμα εκατοντάδες μέτρα μακριά από την θέση του. Στην ίδια περιοχή αλλά και σ' όλο τον δρόμο του παλιού μονοπατιού από το χωριό προς το Μοναστήρι, ο συλλέκτης θα βρει τον άλλον πρίγκιπα της βοτανικής οικογένειας: το περίφημο βάλσαμο ή στραυροβότανο, με το «Υπερικόν» ως επιστημονική ονομασία. Δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε βέβαια τα πολλά σχόλια που τον συνοδεύουν για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.

Όπως τονίζει και ο σπουδαίος ερευνητής του Ασπροποτάμου και της ορεινής πατρίδας μας Αλέξανδρος Χατζηγάκης: «Αν κανείς επισκεφθεί τον Ασπροπόταμο – σύμπλεγμα από γιγάντια βουνά, χωρισμένα από γραφικότατες οροκοιλιάδες, βαθειά γούπατα, στενά και επικίνδυνα μονοπάτια, ακτινοβόλες χαράδρες, απέραντα δάση, θα δικαιολογήσει τη ζωηρή μυθοπλαστική φαντασία, που κατέχει έντονα το βουνίσιο κάτοικό του. Εδώ ψηλά, σε τούτα τα βουνά το πνεύμα εξεγείρεται ποικιλότροπα, ο νους σπινθηροβολεί, η φαντασία δουλεύει τόσο, ώστε πετώντας πάει να φτάσει και να ξεπεράσει τις πιο ψηλές κορφές των βουνών. Ο αγέρας που περνά ανάμεσα από τις φυλλωσιές των ελατιών και των οξιών, οι φιθυρισμοί, οι γόοι, τα κλαυθμυρίσματα, οι φοβεροί γδούποι, τα ανάλαφρα σιγομιλήματα, που δημιουργεί ο αχός αυτός του αγέρα, εξάπτουν τη φαντασία του βουνίσιου προκαλούν χαρά, τέρψη, ερεθίζουν συγκινούν προκαλούν φόβο. Οι νερομάνες, τα ρέματα με τα νερά... προκαλούν άλλους παράξενους ήχους, ο ένας διαφορετικός από τον άλλο. Ο βουνίσιος φαντάζεται πως βλέπει νεράιδες, πως ακούει κιόλας τα σιγομιλημάτά τους... τα δέντρα, τα κοτρώνια, τα κούτσουρα να παίρνουν διάφορες μορφές, του αράπη, του κλέφτη που έχει στήσει καρτέρι και της αγίας που στέκει κάπου για να προστατεύσει, για να διώξει τα δαιμονικά».

Άλλωστε τα περισσότερα τοπωνύμια που προσδιορίζουν και οριοθετούν το περίγραμμα της ευρύτερης έκτασης του Μοναστηριού, είναι αμιγώς περιβαλλοντικά και Μυθολογικά. Αλλά και η διαχρονική τοπική παράδοση αναφέρεται μυθοπλαστικά στο πρόσωπο της Αγίας Μαρίνας σαν μιας τοπικής Αγίας προστάτιδας του φυσικού περιβάλλοντος, αφού μετά από μια καταστροφή του χωριού από μεγάλη χιονοστιβάδα (σγκαβαλιά) οι τζουρτζιώτες προστάτευαν το γειτονικό δάσος (Στρισόρ) στην Αγία Μαρίνα απαγορεύοντας αυστηρά την ξύλευση και υλοτόμησή του, αναγκάζοντας έτσι τις Τζουρτζιώτισσες να πηγαίνουν πολύ μακριά να κόψουν και να ζαλικωθούν τα απαραίτητα ξύλα για τις καθημερινές τους ανάγκες. Με αυτόν τον τρόπο, όμως σώθηκε το χωριό από μια μελλοντική περιβαλλοντική απειλή.

Το ευρύτερο περιβαλλοντικό οικοσύστημα της Αγίας Μαρίνας

είναι στα όρια της υποαλπικής ζώνης (1.300 – 1.400 μ. υψόμετρο) και απλώνεται σε μια έκταση που οριοθετείται από τα νοτιοδυτικά προς τα βορειοανατολικά από ένα περίγραμμα θέσεων – τοπωνυμίων με υψηλή οικολογική και πολιτισμική φόρτιση, όπως:

- Τζούρτζανο (Τζουρτζιώτης)
- Γρεκοτόπια
- Περιστέφανο
- Καπριόρ (αγριοκάτσικο)
- Λάβρι (αρκουδοπούρναρο)
- Γκούβα αλί ούρσα (Τρύπα της αρκούδας)
- Πέρλι αλ Μουστάκη (αχλαδιές του Μουστάκα)
- Φουντούνα πόρκου (βρύση του αγριόχοιρου)
- Κιάτρα ντι λα φανό
- Μιρίτζουλ μάρι (μεγάλος στάλος)
- Σκάρα αλ τάρλου (Σκάλα του Γαϊδάρου)
- Λάργια νίκα
- Λάργια μάρι

Ο χώρος αυτός χαρακτηρίζεται ως ένα δασικό συγκρότημα γεμάτο από λαγκάδια, ρουμάνια, ξέφωτα, μικρά οροπέδια και βραχώδεις πλαγιές, όπου αναπτύσσεται ένα δασικό οικοσύστημα με κυρίαρχη την ελάτη και πλούσια χλωρίδα σπάνιας αξίας και αισθητικής. Ειδικότερα στο ορεινό δασικό οικοσύστημα των ελάτων, που στο δημοτικό τραγούδι τα ακούει ο κλέφτης να μιλάνε, όπως και οξιές να σκούζουν, συνυπάρχουν πλατάνια, σφεντάμια, ίταμοι, κέδροι, αρκουδοπούρναρα, ντόπιες βελανιδιές αλλά και πυρηνόκαρπα όπως άγριες μηλιές, αχλαδιές, κρानιές, κορομηλιές, κερασιές και μύρτιλα γεμίζοντας κάθε άνοιξη το μαγεμένο μέρος με χρώματα και αρώματα από τα πολύχρωμα λουλούδια. Κάθε ένα δέντρο με το χρώμα του, με το ύψος του.

Στο σημείο αυτό ειδική προσέγγιση απαιτούν δύο ευλογημένα δένδρα του οικοσυστήματος της Αγίας Μαρίνας Τζούρτζιας.

Μακρά υπήρξε η περίοδος κατά την οποία ο άνθρωπος ξεχέρσωνε τις πλαγιές των βουνών για να δημιουργήσει μια λωρίδα γόνιμης γης. Στη διάρκεια αυτού του αγώνα συνάντησε και δέντρα, ο

καρπός των οποίων κάλλιστα μπορούσε να είναι τροφή και γι' αυτά και δεχόμενα κάποια σχετική προστασία, εκτίμησαν αυτήν την προσπάθεια του ανθρώπου και τον αντάμειψαν με γλυκύτερους και μεγαλύτερους καρπούς. Από τα προαναφερόμενα δέντρα αυτά τα οποία απαντώνται παντού, από τις όχθες του ποταμού μέχρι την υποαλπική σχεδόν ζώνη, είναι οι κορομηλιές, οι οποίες διαθέτουν μια σπάνια προσαρμοστικότητα σε κάθε έδαφος και αντέχουν, τόσο στις όψιμες παγωνιές όσο και στη θερινή λειψυδρία. Έτσι, απαντώνται σε κάθε σημείο της Αγίας Μαρίνας και εξαιτίας της μεγάλης υψομετρικής κλίμακας που καλύπτουν, προσφέρουν καρπούς για τέσσερις σχεδόν μήνες. Ένα άλλο θαύμα αυτού του ευλογημένου δέντρου είναι η ποικιλία των καρπών του: κανέννας σχεδόν δεν μοιάζει με τον άλλον, και αυτό οφείλεται μάλλον στην ελευθερία που έχουν να φυτρώνουν όπου θέλουν. Όσον αφορά την ποιότητα των καρπών τους, αυτή εξαρτάται από το σημείο όπου είναι φυτωμένα και από το νερό. Νοστιμότερους, πάντως, καρπούς παράγουν αυτά τα οποία βρίσκονται στα παρατημένα χωράφια ή μέσα σε παλαιούς κήπους, κοντά στα χωριά. Τα κορόμηλα λοιπόν, ήταν καρπός που βρισκόταν παντού, και με αυτά γλύκαιναν οι άνθρωποι το στόμα τους, ενώ πολλοί ήταν εκείνοι που τα μάζευαν, τα ξέφαιναν και έφτιαχναν φαγητό (το περίφημο «χοσιάφι») αλλά ξεχωριστή γαστρομαργική αξία έχει η περίφημη «αρντέμη». Από τα πιο ιδιαίτερα καρποφόρα της περιοχής, τα οποία απαντώνται σε κάθε σημείο της, είναι οι κρانيές, είτε ως θάμνοι είτε ως δέντρα ομορφαίνουν πρώτα απ' όλα, νωρίς την άνοιξη, τον τόπο με τα κίτρινα λουλούδια τους, και τον στολίζουν κάθε φθινόπωρο με τον διάφανο καρπό τους. Μικρά κατακόκκινα διαμάντια, σαν καρποί αίματος τα κράνα πλημμυρίζουν μόλις πιάσει λίγο κρύο τις φουντωτές κρانيές, τις οποίες δεν νοιάζει που θα υψώσουν το κορμί τους. Έτσι υπάρχουν παντού, περισσότερο όμως αρέσκονται να φυτρώνουν στα υγρά σημεία κάθε πλαγιάς. Όσοι γνωρίζουν από γκλίτσες και θέλουν η δική τους να έχει ιδιαίτερο κύρος αναζητούν μια κρانیσια η οποία είναι εξαιρετικά ανθεκτική, ελαφριά, και λυγίζει σαν ατσάλι. Το δεύτερο πράγμα που τις συνδέει με τους ανθρώπους είναι οι καρποί της, οι οποίοι στα χέρια μιας άξιας νοικοκυράς γίνονται θαυμάσιο γλυκό, ενώ χρησιμοποιούνται για

αρωματισμό του τσίπουρου και κάποιες γερόντισσες επιμένουν να τους θεωρούν ένα εξαιρετικό χειμωνιάτικο ρόφημα. Γι αυτό τους συλλέγουν προσεκτικά το φθινόπωρο και τους στεγνώνουν στον ήλιο. Παλιά συνήθιζαν να κάνουν τσίπουρο μόνο από τα κράνα ένα μοναδικό ποτό το οποίο κανείς πλέον δεν επιχειρεί να φτιάξει. Έτσι, τα κράνα μένουν ατρύγητα σε όλη την περιοχή και αποτελούν εξαιρετική τροφή μόνο για τα κοτσύφια και τα άλλα πουλιά. Κάποιες χρονιές, μάλιστα, που η απόδοση ορισμένων δέντρων ξεπερνά κάθε όριο παραγωγής, σωρός τα κράνα απλώνονται κάτω από τα κλαριά του δέντρου και μετά την αποσύνθεση των καρπών το έδαφος μοιάζει σαν να είναι σπαρμένο με μικρά χαλίκια.

Το πιο όμορφο μωσαϊκό το συναντούμε κάθε άνοιξη και φθινόπωρο στο δάσος της Αγίας Μαρίνας. Μέσα από τέτοιες εικόνες γεννήθηκαν στη συλλογική συνείδηση τα αθάνατα δημοτικά τραγούδια που αγγίζουν την αισθητική τελειότητα και τραγουδιούνται μέχρι σήμερα.

«Τώρα είναι η άνοιξη, η χαρά
 τώρα είναι καλοκαίρι
 το λεν τα αηδόνια στα κλαδιά
 και οι πέρδικες στα πλάγια
 το λεν οι κούκοι στα βουνά
 ψηλά στα καταράχια.
 Παν τα κοπάδια στα ψηλά
 να ξεκαλοκαιριάσουν
 πάν και οι τσοπάνηδες κοντά
 φυσώντας τη φλογέρα
 να πιούν νερό από τα κρύσταλλα
 να πάρουν τον αγέρα
 να τα τυροκομήσουνε
 και τη νομή να βγάλουν»

Και συνεχίζουμε με τα βότανα. Προς την πλευρά του «Τζούρτσανου», που είναι και όνομα κρυστάλλινης πηγής, ευδοκιμεί η εξαιρετική απροποταμίτικη μέντα και με τις δύο εκδοχές της, την κόκκινη και την κίτρινη που για πολλούς θεωρείται ανώτερη και από το τσάι.

Προς την περιοχή «Λάβρι», που είναι το βλάχικο όνομα του αρκουδοπούρναρου, ευδοκιμεί το περίφημο ορεινό σαλέπι, μια ορχιδέα, η ρίζα της οποίας μας δίνει το καταπληκτικό ρόφημα με ποικίλες ευεργετικές ιδιότητες. Σειρά είναι να αναφέρουμε την περίφημη «Λουίζα» ή μελισσόχορτο ή λεμονόχορτο που ευδοκιμεί στην περιοχή προς την «Γκούβα αλί ούρσα» (σπηλιά της αρκούδας) και δίνει ένα υπέροχο ρόφημα ευεργετικό για τη μνήμη, τα νεύρα και το αναπνευστικό σύστημα. Τέλος στα θεραπευτικά βότανα και φυτά που ευδοκιμούν στην ευρύτερη περιοχή του οικοσυστήματος της Αγίας Μαρίνας μπορούμε να προσθέσουμε το κόκκινο – ροζ φασκόμηλο (βότανο της νεότητας), την πανάκριβη και περιζήτητη λευκή και κόκκινη βαλεριάνα, την περιζήτητη επίσης άγρια καλέντουλα (Γυφτσούλα) όπως και τον δενδροειδή θάμνο του κράταιγου που έχει έρθει στην επικαιρότητα για τις θαυμάσιες επιδόσεις στην τόνωση της καρδιάς. Την θέση τους στην μικρή αυτή καταγραφή διεκδικούν επάξια και τα φαγώσιμα πεντανόστιμα φυτά της τοπικής διατροφικής κουλτούρας, όπως είναι το πικροράδιχο ή «ταραξάκος», οι περίφημες «νάνες», που όποιος τις έχει δοκιμάσει δεν τις ξεχνάει ποτέ, και το πικάντικο μπουρντένι, που είναι οι ορεινοί «ασφόδελοι» της Αγίας Μαρίνας αλλά και τα λευκά λουλούδια του άγριου σαμπούκου ή φροξυλιάς. Μέσα σ' ένα χάρτη του οικοσυστήματος της Αγίας Μαρίνας σπουδαία οικολογική θέση έχουν, παρόλο που είναι έξω από τη διατροφική κουλτούρα των ντόπιων, τα μανιτάρια και τα σαλιγκάρια. Τα μεν πρώτα εμφανίζονται κατά μυριάδες την άνοιξη και το φθινόπωρο στα οροπέδια μέσα και έξω από το δάσος, τα δε δεύτερα στις πετρώδεις πλαγιές και στα ρέματα. Κρατήσαμε για το τέλος αυτής της μικρής οικολογικής περιήγησης τον «κρόκο» της Αγίας Μαρίνας. Οι ντόπιοι αποκαλούν το φυτό «διώχτρες», γιατί ανθίζει στο τέλος του φθινοπώρου, όταν ο παλιός κτηνοτροφικός νομαδισμός ετοίμαζε τα κοπάδια του για τα χειμαδιά στον κάμπο. Σήμερα τα κοπάδια μεταφέρονται με φορτηγά αυτοκίνητα, αλλά οι «διώχτρες» - κρόκοι επιμένουν να ανθίζουν χιλιάδες – χιλιάδες γύρω από το μοναστήρι της Αγίας Μαρίνας δημιουργώντας την εικόνα ενός πανέμορφου εξωτερικού πρόναου του Μοναστηριού, επαληθεύοντας

τα ποιητικά λόγια ενός ξένου θερινού κατασκηνωτή στο φιλόξενο περίβολο του Μοναστηριού με τα αηδόνια να επιμένουν γοητευτικά μέχρι αργά τη νύχτα, τις αναρίθμητες πυγολαμπίδες να φωτίζουν τη νύχτα σαν αμέτρητα κινέζικα αιωρούμενα φαναράκια και τον νανουρισματικό ήχο του τζουρτιώτικου Ασπροποτάμου, είμαι βέβαιος ότι ο Θεός κάθε πρωί ανοίγει το παράθυρό του να αντικρύσει τον κόσμο και βλέπει πρώτα τον Ασπροπόταμο και μετά το διαμάντι της Αγίας Μαρίνας της Τζούρτζιας.

*Αριστερά Βασίλειος Κίμων Μπάλας δεξιά Γεώργιος Χρήστου Ρουσάνης
κέντρο ο παππούς Αθανάσιος Ηλία Μουστάκας κρατάει στην αγκαλιά του
την αβάπτιστη εγγονή του κόρη της Χριστίνας και Κίμων Μπάλα.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η Αγία Μαρίνα στη διαδρομή του χρόνου (Ιστορία – Γιορτές, Δρώμενα – Λατρεία)

Γενικά

Σύμφωνα με την γλαφυρή περιγραφή του συμπατριώτη μας Γεωργίου Κούτσια στο σχετικό πολύτιμο βιβλίο του, στις πλαγιές της εσωτερικής Κεντρικής Πίνδου είναι σκαρφαλωμένη στην αετοφωλιά η ιστορική κοινότητα της Αγίας Παρασκευής (Τζούρτζια).

Με μέσο υψόμετρο τα 900 μ. περίπου, στο μεσοχώρι και στην πλατεία του χωριού, απλώνεται κτισμένη στις Βόρειες πλαγιές της κορυφής «Παλέτζι» (υψ. 1988 μ.).

Ο συνοικισμός προσδιορίζεται γεωγραφικά:

1. Από την Ανατολή: με τις θέσεις «Σέμνο» και «Κανίκια».
2. Από τη Δύση: με το αντέρεισμα «Σγκόου».
3. Από το Νότο: από τις θέσεις «Κρανιές» ή «Στρισόρ».
4. Από το Βορρά: με τον τζουρτζιώτικο παραπόταμο που εκβάλλει, στην θέση «Σμίξη» όπου συναντά τον Αχελώο ή Ασπροπόταμο.

Στην προαναφερόμενη κοινότητα ανήκει ιστορικά μια κτηματική περιφέρεια από 32.000 στρέμματα περίπου, που ορίζεται γεωγραφικά:

1. Από την ανατολή με την κοίτη του ποταμού Αχελώου και την κτηματική περιφέρεια Γαρδικίου.
2. Από την δύση με την κτηματική περιφέρεια της κοινότητας Ματσουκίου του Ν. Ιωαννίνων.
3. Από τον νότο, πάλι με την κτηματική περιφέρεια της κοινότητας Γαρδικίου.
4. Από το βορρά με την κτηματική περιφέρεια του συνοικισμού της Μηλιάς Ασπροποτάμου και της κοινότητας Κατάφυτου (Κότορη).

Η κτηματική περιφέρεια της Τζούρτζιας ξεκινάει από υψόμετρο 700 μ. περίπου, στη θέση «Σμίξη» και φτάνει μέχρι το υψόμετρο των 2.300 μ. στη θέση Καταραχιάς ενώ περιβάλλεται κυκλικά από τις τοπικές οροσειρές «Κουρούνα», «Λέορδα», «Καταραχιάς», «Πέντε Πύργοι» και «Παλέτζι» (που σκεπάζει τον ουρανό του Ναού της Αγίας Μαρίνας) μέχρι το αντέρεισμα «Όμου». Δημιουργείται έτσι μια τεράστια λεκάνη απορροής που διασχίζεται από τα κύρια υδάτινα ρεύματα του «Χασανίου» και των Αγίων Αποστόλων που συναντιούνται στη θέση «Μποντόκου» και από εκεί σαν παραπόταμος πλέον του Αχελώου με το όνομα «Τζουρτζιώτικο» εκβάλλει στον Ασπροπόταμο.

Αμέτρητες άλλες πηγές και υδάτινα μικρά ρεύματα («Τσουλτέκου», «Μπάντη», «Καπριόρ» κ.λπ.) ενισχύουν τον υδάτινο πλούτο της περιοχής και δημιουργούν χώρους φυσικής ομορφιάς και σπουδαίους βιοτόπους όπου ζουν και αναπτύσσονται σπάνια είδη πανίδας και χλωρίδας, όπως ήδη αναφερθήκαμε στο πρώτο κεφάλαιο για τον περιβαλλοντικό πρόναο της Αγίας Μαρίνας.

Η σημερινή θέση της Τζούρτζιας όταν αντικρισθεί με τα μάτια των πρώτων κατοίκων της, δείχνει ότι οι έποικοι της γνώριζαν πολύ καλά την περιοχή και εκτίμησαν όλα τα πλεονεκτήματα αυτής της θέσης που παρείχε:

Α. Ασφάλεια, γιατί είναι περιμετρικά οχυρωμένη. Από το βορρά και νότο με τις πανύψηλες, απότομες και δύσβατες κορυφές όπως η «Κουρούνα» και το «Παλέτζι». Από την Ανατολή και την Δύση από δύο στενωπούς, την «Σμίξη» και το «Σγκόου» όπου λίγα άτομα μπορούν να αναχαιτίσουν πολύ περισσότερα σε περίπτωση κινδύνου.

Β. Φυσικές ανέσεις μόνιμης διαμονής. Το επίπεδο και προσχωσιγενές έδαφος από τη θέση «Άγιος Γεώργιος» μέχρι τη θέση «Κανίκια» προσφέρονταν για την οικοδόμηση κατοικιών και στοιχειώδη καλλιέργεια (κήποι). Τα πολλά νερά των φυσικών πηγών αλλά και ο ρους του ποταμού εξυπηρετούσαν τις οικιακές και ατομικές ανάγκες ενώ το κοντινό δάσος τους παρείχε την οικοδομική ξυλεία, την καύσιμη ύλη και το κυνήγι.

Το κυριότερο όμως πλεονέκτημα είναι ότι οι καιρικές συνθή-

κες σε αυτό ακριβώς το σημείο είναι ηπιότερες σε σχέση με όλη τη γύρω περιοχή.

Γεννιέται όμως το ερώτημα, πότε περίπου συμπύχθηκε ο οικισμός της Τζούρτζιας;

Σαφείς και ξεκάθαρες επιστημονικές μαρτυρίες και ιστορικές αποδείξεις – απαντήσεις στο ερώτημα, δεν υπάρχουν. Ίσως παλαιότερα να υπήρχαν, αλλά ο χρόνος να τις αφάνισε μάλλον οριστικά.

Έτσι έμειναν μόνο οι ναοί να σηματοδοτούν ως ιστορικοί θεματοφύλακες την ιστορία της Τζούρτζιας, όπως βέβαια και όλων των άλλων οικισμών του Ασπροποτάμου.

Σήμερα μπορούμε να υποστηρίξουμε σχεδόν με βεβαιότητα ότι στον άξονα που ορίζεται από τους Ιερούς Ναούς του Αγίου Γεωργίου και της Αγίας Παρασκευής και επάνω στην προσχωσιγενή κοιλάδα του Τζουρτζιώτικου παραποτάμου του Αχελώου (κάτω μαχαλάς) αναπτύχθηκε πριν από αιώνες ο πρώτος πυρήνας του οικιστικού κυττάρου της Τζούρτζιας.

Αν όμως ο Άγιος Γεώργιος (ο άγιος καβαλάρης) σηματοδοτεί με την ανέγερσή του την συγκρότηση ενός μόνιμου μικρού κτηνοτροφικού οικισμού στη μακρά διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας, η ανέγερση της Αγίας Παρασκευής σηματοδοτεί την μετατόπιση του κέντρου βάρους του οικισμού στο Μεσοχώρι και δείχνει μια νέα ανάπτυξή του με οικονομική άνεση και συστηματικότερη κοινωνική οργάνωση. Τι άραγε όμως σηματοδοτεί η ανέγερση της Αγίας Μαρίνας και παράλληλη εμφάνιση και δραστηριότητα της Φ.Α.Τ.Α. μαζί με την εθνική απελευθέρωση και την είσοδο στον εικοστό αιώνα, παρά την δυναμική έξοδο των Τζουρτζιωτών αποδήμων προς τα Μητροπολιτικά Αστικά Κέντρα της Ελλάδας και της Αμερικής; Σχετικά με αυτό ακόμα και η επιλογή της Αγίας Μαρίνας ως προστάτριας των αποδήμων και της Φ.Α.Τ.Α. Αδελφότητας φαίνεται ότι δεν ήταν καθόλου τυχαία. Σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση η αγία μεγαλομάρτυρας Μαρίνα γεννήθηκε σε κάποιο χωριό της Πισιδίας μεταξύ των ετών 268-270 μ.Χ. Σε ηλικία 12 ετών πέθανε η μητέρα της και ο πατέρας της Αιδάσιος εμπιστεύτηκε σε κάποια γυναίκα τη φροντίδα της. Αυτή η γυναίκα της μίλησε για το Χριστό και στη συνέχεια βαπτίστηκε χριστιανικά.

νή. Όταν έγινε 15 ετών οδηγήθηκε στον ηγεμόνα Ολύβριο, γιατί, λόγω της σωματικής και ψυχικής ομορφιάς της, ήθελε να την γνωρίσει και να την παντρευτεί. Ούτε όμως οι υποσχέσεις του ηγεμόνα την εντυπωσίασαν ούτε οι απειλές του την φόβισαν. Την βασάνισαν και την έκλεισαν στη φυλακή. Την ξαναοδήγησαν αργότερα στον ηγεμόνα χωρίς πάλι να ενδώσει. Ξαναφυλακίστηκε, αφού πρώτα υπέστη πιο πολλά βασανιστήρια. Σύμφωνα με την εκκλησιαστική παράδοση της παρουσιάστηκε ο ηγεμόνας με μορφή δράκοντα που έβγαζε φωτιές από το στόμα του. Όρμησε επάνω της για να την κατατρομάξει. Η Μαρίνα, όμως, με θάρρος, έπειτα από προσευχή, τον κατατρόπωσε και τον εξευτέλισε. Πολλές εικόνες της Αγίας έχουν ως θέμα τους αυτή τη σκηνή.

Ξαναρωτήθηκε από τον ηγεμόνα αν επιμένει να πιστεύει στο Χριστό. Απάντησε καταφατικά. Η απάντηση την οδήγησε στο μαρτύριο δια αποκεφαλισμού. Με την παρρησία, λόγω του μαρτυρίου της θεωρείται θαυματουργή και προστατεύει όλους εκείνους που την επικαλούνται με την προσευχή τους. Η μνήμη της τιμάται στις 17 Ιουλίου.

Η παράλληλη ιστορία

Με αυτή την επιμονή, την υπομονή, την δύναμη και την πίστη στις αξίες της Αγίας Μαρίνας ταυτίστηκαν οι ντόπιοι αλλά κυρίως οι απόδημοι Τζουρτζιώτες όταν αποφάσισαν την ανέγερση του Ιερού Ναού για να τεθούν υπό την προστασία της μέσα και έξω από το χωριό, μέσα και έξω από την Ελλάδα.

Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας της Αθαμανίας (Φ.Α.Τ.Α.) είναι-όπως αναφέρεται στο καταστατικό της «Σύλλογος ιδρυθείς το 1893 εις το χωριό Τζούρτσα». Ιδρυτής της υπήρξε ο Τζουρτζιώτης Χρήστος Δήμας ή Ούτος. Η Φ.Α.Τ.Α. είναι ο πρώτος και μοναδικός πολιτιστικός κοινωνικός φορέας στην περιοχή του Ασπροποτάμου – και όχι μόνο – κατά τον 19^ο αιώνα. Εμφανίστηκε σε μια εποχή που μπορεί να θεωρηθεί πολύ πρώιμη για τα ιστορικά δεδομένα της περιοχής. Θυμηθείτε ότι η Θεσσαλία μετρούσε μόλις δώδεκα χρόνια ελεύθερης ζωής-από το 1881 και εξής-μετά από μια μακραίωνη υποδούλωση.

Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας της Αθαμανίας (Φ.Α.Τ.Α.), από την ίδρυσή της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Ιδρύεται κατά τα πρότυπα των Φιλεκπαιδευτικών Συλλόγων που αναπτύσσονται στην Οθωμανική Αυτοκρατορία στο β' μισό του 19^{ου} αιώνα, άλλωστε ο πρωτεργάτης της δημιουργίας της αδελφότητας Χρήστος Δήμας (Ούτος) εμπνεύστηκε την σύσταση και μετέφερε τις βασικές αρχές λειτουργίας της, όπως αποτυπώνονται στο Καταστατικό της, από αντίστοιχα Σωματεία και Αδελφότητες της Θράκης και της Ανατολικής Ρωμυλίας, των παραλίων του Εύξεινου Πόντου γενικότερα, όπου είχε μεταναστεύσει για αρκετά χρόνια.

Προστάτιδα της Αδελφότητας ορίζεται η Αγία Μαρίνα. Το 1902 ανεγείρεται με έξοδα της Φ.Α.Τ.Α. ξωκλήσι προς τιμή της αγίας και κάθε χρόνο εκεί στις 17 Ιουλίου μαζί με την Αγία, «εορτάζει» όλη η Αδελφότητα.

Οι Γενικές Συνελεύσεις, η εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου ανά τριετία και το ετήσιο αντάμωμα της Φ.Α.Τ.Α., το πρώτο Σάββατο του Αυγούστου στην πλατεία του χωριού, γεγονός που τα τελευταία χρόνια μπορεί και να έχει την ίδια απήχηση με το πατροπαράδοτο πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής, αποτελούν τις κορυφαίες εκδηλώσεις της Αδελφότητας. Ο φιλοπρόοδος χαρακτήρας της Αδελφότητας υπερβαίνει τον πολιτιστικό και παιδευτικό της ρόλο και εκτείνεται στο πεδίο των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων. Οι στόχοι της όπως περιγράφονται αναλυτικά στο «Καταστατικόν» της, εκτείνονται από την προικοδότηση των κορασίδων και την παροχή βοήθηματος στους απόρους συγχωριανούς, την δανειοδότηση των μελών (μια πρώιμη μορφή σύνταξης), ως την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων και την κατασκευή σημαντικών κοινοτικών έργων, όπως γεφύρια, τόσο στα όρια του χωριού όσο και στην ευρύτερη περιοχή, αν αυτά εξυπηρετούν τους κατοίκους της Τζούρτζιας.

Μέσα στο καταστατικό της Φ.Α.Τ.Α. διακρίνονται μια πνοή ανώτερου πνευματικού πολιτισμού και διαχρονικές ηθικές αξίες που ο άνθρωπος κατά την μακραίωνη πορεία του θέσπισε για να βελτιώσει τη ζωή του. Τέτοιες αξίες είναι η δημιουργία κοινωνι-

κών συνόλων, το δικαίωμα στην γνώση, η ισότητα των μελών μιας κοινωνίας, η αλληλεγγύη, η υπευθυνότητα διεκδίκηση των δικαιωμάτων, αλλά και η συναίσθηση των υποχρεώσεων. Όλα τα παραπάνω είναι θέματα που περιλαμβάνονται στο καταστατικό της Φ.Α.Τ.Α. και από αυτή την άποψη η Αδελφότητα υπήρξε το μεγάλο σχολείο που εκπαίδευσε τους Τζουρτζιώτες με τρόπο απλό και πρακτικό σε βασικές πολιτιστικές αρχές και αξίες. Σ' αυτό το ξεχωριστό πρώιμο για τα ελληνικά δεδομένα δημιούργημα, συνέβαλε καθοριστικά ο Χρήστος Δήμας, ο ιδρυτής της. Κρίνουμε σκόπιμο όμως να τονίσουμε και την συμβολή των απλών ανώνυμων κατοίκων της Τζούρτζιας στην υιοθέτηση και ευόδωση των σκοπών της Αδελφότητας. Είναι αλήθεια πώς, όσο φωτισμένος κι αν ήταν ο ιδρυτής της, όσο σπουδαίες ιδέες και αν μετέφερε στις αποσκευές του επιστρέφοντας στην γενέτειρά του από τον Εύξεινο Πόντο, τίποτε δεν θα κατόρθωνε, αν οι προτάσεις του δεν έβρισκαν γόνιμο έδαφος στο νου και στις καρδιές των συμπατριωτών του, οι οποίοι τις αγάγιασαν και περιέβαλαν με αγάπη αυτό το εξαιρετικό δημιούργημα τη Φ.Α.Τ.Α. Γι' αυτό αξίζουν, μαζί με τον ιδρυτή της, ιδιαίτερης μνείας και τιμής και τα πρώτα αυτά μέλη που με την παρουσία τους και τη συναίνεσή τους συνέβαλαν στη δημιουργία της.

Όπως αναφέραμε η ιστορία της Αγίας Μαρίνας αρχίζει το 1902 ενώ πρέπει να σημειωθεί με έμφαση ότι δεν υπάγεται στην οικεία μητρόπολη αλλά αποτελεί κτητορικό – ιδρυματικό Ναό. Η παράδοση της Φ.Α.Τ.Α. διασώζει την πληροφορία ότι αυτό έγινε σκόπιμα ώστε κάτω από την απειλή του πολέμου του 1897, που μπορούσε να επαναληφθεί με αρνητικά αποτελέσματα, να έχει τον αποκλειστικό έλεγχο του Ιερού Ναού, η Φ.Α.Τ.Α. Ο ναός βρίσκεται τρεισήμισι χιλιόμετρα στα νοτιοδυτικά του χωριού σε μια ωραία τοποθεσία, ανάμεσα σε κερασιές, κρानιές, κορομηλιές και σφενδάμους, πολιορκημένος από ελατόδασος.

Όσον αφορά τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του ναού της αγίας Μαρίνας πρόκειται για μια πέτρινη μονόκλιτη βασιλική με τετράκλινη στέγη, αρχικά σκεπασμένη με τσίγκο, στο δάπεδο μωσαϊκά πλακάκια, η οροφή με στενές πλαστικές σανίδες, νότια

εκτείνεται ανοιχτό υπόστεγο με εφτά σιδερένιους στύλους και σκεπασμένο επίσης με τσίγκο. Στον κυρίως ναό υπάρχουν δύο είσοδοι, στα δυτικά και τα νότια, με σιδερένιες πόρτες.

Ενώ κτίστηκε αρχικά από την Φ.Α.Τ.Α., επί προεδρίας Αναστασίου Ντάκου, το 1902 σε ρυθμό βασιλικής με τρούλο όταν έμπαινες μέσα κατέβαινες δύο τρία σκαλοπάτια και η στέγη ήταν φτιαγμένη με πλάκες από το χωριό. Ανοικοδομήθηκε εκ βάθρων το 1967, λόγω της κατάρρευσης του από το μεγάλο σεισμό που σημειώθηκε στην περιοχή τον Μάιο επί Προεδρίας Γρηγορίου Ν. Ντελημήτρου ή Τόσκα. Την ύδρομάστευση του υδραγωγείου και την μεταφορά του νερού στον Ι.Ν. ανέλαβαν οι αδελφοί Αθανάσιος και Ευάγγελος Κατσινέλης του Ιωάννου. Τα σοβατίσματα του Ι.Ν. ανέλαβε ο μάστορας Βασίλειος Μαυρομμάτης του Γεωργίου με βοηθό τον αδελφό του Απόστολο Μαυρομμάτη και εργάτη τον υποφαινόμενο συγγραφέα του πονήματος (Αθανάσιο Η. Μουστάκα). Αρχικτίστης ήταν ο Κωνσταντίνος Δημητρίου Βούλγαρης, με βοηθούς τα παιδιά του Δημήτρη και Σωτήρη. Την πέτρα κουβαλούσαν αρχικά Γαρδικιώτες αλλά στο τέλος συνέβαλαν αποφασιστικά οι Τζουρτζιώτες όπως ο Αυγέρης Σωτήρης, ο Αυγέρης Κων/νος, ο Θανάσης Κονταξής και τα αδέρφια Νικόλαος και Αθανάσιος Χρ. Χύμα.

Το 1975 κτίστηκε μικρό οίκημα από την Φ.Α.Τ.Α., 100 μ. στα νοτιοανατολικά της Αγίας Μαρίνας, με δύο δωμάτια και τζάκι, για περαστικούς, βοσκούς, ορειβάτες, κυνηγούς και ό,τι άλλο σχετικό. Κτίστης ο χωριανός Πλατής Ευάγγελος επί Προεδρίας Παύλου Τριζώνη. Το χρονικό διάστημα 25.08 – 29.09.2009 ο ναός σκεπάστηκε με πλάκες Πηλίου και το νότιο υπόστεγο στηρίχτηκε σε πέντε πέτρινους πεσσούς, δαπάνη των χωριανών Ζώγα Γ. Αθανασίου και Σιαμπαρίνα Γ. Κώστα. Κατά την εν λόγω επισκευή γκρεμίστηκε και το κτιστό τέμπλο επί προεδρίας Αθανασίου Ηλ. Μουστάκα. Τέλος πρέπει να προστεθεί ότι ο ναός είναι περιφραγμένος με πέτρινη μάνδρα και κάγκελα σιδερένια. Άρχισε επί προεδρίας Ηλία Γ. Ζιώγα και τελείωσε επί προεδρίας Ιωάννη Χρ. Δήμα (1996, κτίστης είναι ο χωριανός Μουστάκας Αθ. Ιωάννης). Δίπλα της βρίσκεται ολογράφαρη πέτρινη βρύση με χαραγμένο το έτος 1988. Εν έτει

2009 έγινε η αποκατάσταση της στέγης δωρεά των Κων/νου Σιαμπαρίνα και Αθανάσιου Ζιώγα. Η ξυλεία που αποξηλώθηκε (παλαιά) αγοράστηκε από τον Χαράλαμπο Βασιλείου Αλεξίου και τα χρήματα (200€) καταγράφηκαν στο βιβλίο ταμείου της ΦΑΤΑ.

***Η νέα Ιστορία της Αγίας Μαρίνας
Τα εγκαίνια του Ι. Ν. Αγίας Μαρίνας***

Το 2008, την ημέρα της εορτής της Αγίας (17 Ιουλίου), τελέστηκαν από τον χωριανό σεβασμιότατο μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλο (Μουστάκα), ευλογία του οικείου μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών Αλέξιου, τα εγκαίνια του ιερού ναού με βυζαντινή μεγαλοπρέπεια και την αρμόζουσα ιεροπρέπεια. Στην μαρμαρίνη Αγία Τράπεζα, δωρεά του Αθανασίου Φαλτάκα και υιού του Ευθυμίου (βιοτεχνία μαρμάρων), χαράσσεται:

ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΘΗΚΕ στις 17-7-2008

+ Ο ΑΥΛΩΝΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ Φ.Α.Τ.Α.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑ

Τα ιερά λείψανα προέρχονται από τον νεομάρτυρα άγιο Γεώργιο, που μαρτύρησε στα Ιωάννινα (17 Ιανουαρίου 1838), καθώς και από άλλους δύο ανώνυμους μάρτυρες.

Το αντιμήνσιο, μουσαμάς, υπογράφει:

+ ο Αυλώνας Χριστόδουλος

ΚΑΘΙΕΡΩΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΟΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ-
ΤΟΥ ΑΥΛΩΝΟΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (ΜΟΥΣΤΑΚΑ)

ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΓΚΑΙΝΙΟΙΣ ΤΟΥ Ι.Ν. ΑΓ. ΜΑΡΙΝΗΣ ΤΗΣ ΦΙ-
ΛΕΚΠ. ΑΔΕΛΦ. ΤΖΙΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ (Φ.Α.Τ.Α.) ΤΗ 17^Η
ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΗ.

Γύρω - γύρω γράφεται:

ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΝ ΘΕΙΟΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΝ ΑΓΙΑΣΘΕΝ ΕΙΣ ΤΟ
ΕΠΙΤΕΛΕΙΝ ΕΠ ΑΥΤΟΥ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΙΕΡΑΝ ΜΥΣΤΑΓΩ-
ΓΙΑΝ ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΤΡΟΠΩ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ
ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

+
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ
Απόλλωνος 19, Τ.Κ. : 42 100
Τηλ. : 243 10 27282, FAX : 243 10 26352

ΑΡ.ΠΡΩΤ. : 535

Έν Τρικάρησις τῇ 18ῃ Ἰουνίου 2008

Πρός
Τόν Σεβασμιώτατον
Μητροπολίτην ἡ. Αἰθῶνος
κ. Χριστόδουλον
Ἐνταῦθα.

Σεβασμιώτατε Ἄγιε ἀδελφέ .

Διά τοῦ παρόντος καί ἐν συνεχείᾳ τῆς προσωπικῆς μας ἐπικοινωνίας ἐπιτρέπομεν τὴν ὑφ' Ἑμῶν τέλεισιν τῆς ἀκολουθίας τῶν Ἐγκαινίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Μαρίνης τοῦ χωρίου Ἁγία Παρασκευή (Τζούρτζια) τῆς Φιλεκαπαιδευτικῆς ἀδελφότητος Τζούρτζιας .

Εὐχόμενοι τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Παρακλήτου εἰς τὴν ἐπιτέλεισιν τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ μνημονευθέντος Ναοῦ , περὶ τοῦ ὁποίου θά ἀναμένωμεν καί τὴν ἐγγραφὸν ἀναφορὰν Ἑμῶν , διατελοῦμεν,

Ψῆλά στο κέντρο εικονίζεται ένθρονος ο Ιησούς Χριστός βα-
σταζόμενος από δύο εξαπτέρυγα, τα σύμβολα των τεσσάρων ευ-
αγγελιστών (άνθρωπος – άγγελος φτερωτός, λιοντάρι, μοσχάρι,
αετός), από τα δύο μέρη σεβίζοντες άγγελοι. Παρακάτω η πόλη
της Ιερουσαλήμ, Σταυρός του Κυρίου, ο τάφος.

Στο κάτω μέρος ο επιτάφιος θρήνος του νεκρού Χριστού, η
Παναγία μητέρα του πάνω από το κεφάλι του. Στις τέσσερις
άκρες οι ευαγγελιστές με ανοιχτά βιβλία, ψηλά Ο ΑΓΙΟΣ ΜΑΤ-
ΘΑΙΟΣ μπροστά στον ήλιο, Ο ΑΓΙΟΣ ΙΩ(ΑΝΝΗΣ) Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ
μπροστά στη σελήνη.

+

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΥΛΩΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Πρός
Τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Τρίκκης και Σταγών κ.κ. Α Λ Ε Ξ Ι Ο Ν
Είς Τρίκαλα.

Σεβασμιώτατε, πάτερ και Δέσποτα,

Εύσεβάστως προάγομαι γνωρίσαι τῇ Ὑμετέρα πεπνυμένη μοι
Σεβασμιότητι, ὅτι, ἐνεργῶν συμφώνως τῷ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 535/18-6-2008
ὑμετέρῳ Γράμματι, ἐτέλεσα σήμερον 17^ῳ Ἰουλίου σωτηρίου ἔτους
δισχιλιοστοῦ καί ὀγδοῦ (2008) τά ἐγκαινία τοῦ εἰς τήν Φιλεκπαιδευτικήν
Ἀδελφότητα Τζιούρτζιας Ἀθαμανίας (Φ.Α.Τ.Α.) ἀνήκοντος ἱεροῦ Ναοῦ τῆς
ἀγίας Μαρίνης τοῦ νῦν Κοινοτικοῦ Διαμερισματος Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς
διευρυμένης Κοινότητος Ἀσπροποτάμου. ^{τῶν}

Εἰς πίστῳσιν οὖν καί διαρκῆ μαρτυρίαν τελεσθέντων ἐγκαινίων ἐγένετο
τό ἡμέτερον τόδε ἐνυπόγραφον Γράμμα, ἐδόθη δέ ἐν ἀντιγράφῳ καί εἰς τόν
Πρόεδρον τοῦ Δ.Σ. τῆς Φ.Α.Τ.Α. συνημμένως μετά τοῦ ὑπερθεν
μνημονευομένου ὑμετέρου διά τό ἀρχεῖον αὐτῆς.

Ἐν ἀγία Παρασκευῇ, (Τζιούρτζια), αὐθημερόν.

Μετά ἀσπιδίου Σεβασμιῶται καί ἀρχιερεῖς
Ἰω. Ἀυλωνος Χριστοδουλος

Το αντιμνήσιο προέρχεται από το Άγιο Όρος (2004)

Ι. ΚΕΛΛΙΟΝ ΚΑΡΥΑΙ

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΟΡΟΣ

ΜΠΟΥΡΑΖΕΡΗ ΒΔ΄

Για την ιστορία οφείλουμε επίσης να σημειώσουμε ότι στο τέλος των εγκαινίων γράφτηκε η παρακάτω πράξη στο βιβλίο της Φ.Α.Τ.Α.: στην Τζιούρτζια σήμερα 17 Ιουλίου 2008 και στο εξωκλήσι της Αγίας Μαρίνας της Φ.Α.Τ.Α. με θέμα τα εγκαίνια του ιερού εξωκκλησιού Αγίας Μαρίνας της Φ.Α.Τ.Α. Σήμερα με κάθε λαμπρότητα τελέσθηκαν τα εγκαίνια της Αγίας Μαρίνας από τον συμπατριώτη μας Μητροπολίτη Αυλώνος κ.κ. Χριστόδουλο (Μουστάκας). Παρόντες οι αρχιμανδρίτες Βαρθολομαίος και Χρυσόστομος από την Λάρισα και οι ιερείς Ευάγγελος Αντωνόπουλος του χωριού Αγίου Δημητρίου Καρδίτσας και Γεώργιος Μπαράκος της Τζούρτζιας.

Ο Σεβασμιώτατος Αυλώνος Χριστόδουλος (Μουστάκας) προσέφερε τα εξής: 1) την στολή της Αγίας Τράπεζας 2) τα καλύμματα του Αγίου Ποτηρίου 3) το τραπεζομάντιλο της Αγίας Τραπέζης, τη συντήρηση της εικόνας της Αγίας Μαρίνας, Σταυρό και Εγκόλπιο.

Για το φαγητό ο Σεβασμιώτατος ένα πρόβατο, ο Γεώργιος Γιαννίτσης του Αριστείδη δύο πρόβατα, ένα πρόβατο ο πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας, ένα πρόβατο ο ταμίας Παντελής Αριστείδου Ράπτης και ένα πρόβατο ο Β. Δημ. Μαλέλης (Μέντης). Η εκκλησία της αγίας Μαρίνας εγκαινιασμένη παραδίδεται στο εξής στο Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α., καθότι ανήκει εις αυτήν εις δόξαν Θεού εις τους αιώνες των αιώνων. Ευχαριστούμε και τον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών κ.κ. Αλέξιο για όλα όσα έπραξε και πράττει υπέρ της Φ.Α.Τ.Α. και για όλα τα χαρούμενα γεγονότα της σημερινής ημέρας.

Παρόντες:

Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας

Παντελής Αρ. Ράπτης

Γεώργιος Καλαμαράς

Αποστολία Κούτσια

Ευαγγελία Τσιρογιάννη
Ανθή Μουστάκα
Άρης Γιαννίτσης
Ο πρόεδρος
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ
Η γεν. γραμματέας
ΕΥΑΓ. ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
Για την εγκυρότητα των εγκαινίων
Ο Αυλώνος Χριστόδουλος

Ο Αυλώνος Χριστόδουλος την ίδια μέρα των εγκαινίων (17.7.2008) απέστειλε την παρακάτω ενημέρωση στον οικείο Μητροπολίτη Αλέξιο.

Η έγκριση του Σεβασμιώτατο μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών Αλέξιου για την τέλεση των εγκαινίων από τον Αυλώνος Χριστόδουλο.

Η περιγραφή των εγκαινίων του ναού της Αγίας Μαρίνας από τον πρόεδρο της Φ.Α.Τ.Α. Αθ. Ηλ. Μουστάκα.

*Δωρεά στη
Φ.Α.Τ.Α.
Το εγκόλπιο και
ο Σταυρός του
Μητροπολίτη
Αυλώνος που έκανε
τα εγκαινία της
Αγίας Μαρίνας*

ΕΓΚΑΤΝΙΑ ΕΞΟΚΚΛΗΣΙΟΥ ΣΤΗ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑ

Στις 17 Ιουλίου, γιορτή της αγίας Μαρίας, η Φιλελευθερωτική Αδελφότητα Τημενίτης Ανδρανήας (Φ.Α.Τ.Α.) είχε δημόσιο χορό. Αφενός γιατί πανηγύριζε το περίομο εφωκλήσει της, της αγίας Μαρίας, και αφετέρου γιατί με κάθε λαμπρότητα ο ευχωριανός μας Σεβ/τος Μητροπολίτης Αρλάνος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, με την ευχολία του Σεβ/του Ποιμενάρχη μας κ. ΑΛΕΞΙΟΥ, ζέεσε τα εγκαινιά του.

Το εφωκλήσει της αγίας Μαρίας χτιόθηκε από τη Φιλελευθερωτική Αδελφότητα το 1902. Το 1967, με τον ισχυρό σεισμό που έγινε στη Δυτική Θράκη, κατεδαφίσθηκε. Το ίδιο έτος η Φ.Α.Τ.Α. ένεσε το θεμέλιο και τον εφόμενο χρόνο λειτούργησε καινούρια. Ο μακαρίτης εφέας Χρόνης Οικονόμου πρότεινε τότε στο Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α. να εγκαινιάσει το νέο κτίριο εφωκλήσει. Για διάφορους λόγους αυτό δεν έγινε. Την επιθυμία του ευχολία αυτό εφέα πραγματοποιήθηκε μετά από εφάντα χρόνια, ύστερα από πρότασή του στο τωρινό Δ.Σ., ο Σεβ/τος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ.

Οι ευχωριανοί μας ευμεταόχαν από καιρός το ηρωί. στη δημόσιο πανήγυρη και χοόριων με

την καρδιά τους τα ιδεωματικά γεγονότα της ημέρας.
 Η ημέρα αυτή για την ΦΑΤΑ είναι μεγάλη και να
 παραγραφεί στις βελίδες της ιστορίας του Έθνους μας.

Ος ελληνοφιλία και ενδύμιο των Εγναυίνων το
 Δ.Σ. πρόσφερε στους παρευρισωμένους ηφάτυωπαυ-
 μένην εμωνίτωα της ειλώνη της χφίης Μαρίνας
 και κορημάτωα ηφάτωα των Εγναυίνων με κρη-
 μαβήχα. Μετά την χφτωηδωία πρόσφερε το ηφά-
 δωδωκό φρητό, τα βρηχία ήταν τάρατα των
 εχχωρηανών.

Στη διωρή ηρηή της ΦΑΤΑ ηφρέτω ο Πρόεωρη
 της δωρημένης Κονωήρας ηφωρηολάμη η. Σηγήρω
 βρηήτης με τωα εχχωρηανών ηρη Κονωήρας
 Σηρωήρας ηη Σηγήρω β. Χύμα και Ιωάννη χφ.
 Σηγήρω.

Εωχαρηόλωμε ηφρηά τωα δω/τωα ηφρηωήρητες
 Τρηήρης και Στωιόν η. ΑΛΕΞΙΟ ηφά τη δωρηηήετωα
 τωα της ΦΑΤΑ, και Αηλίνωα η. ΧΡΙΣΤΩΔΟΥΛΟ, ο
 οωδωός ήη μωνο τέρεεε τα ηφά Εγναυίνωα και ηφ-
 τωρηήεε ηη εινέχωα, αηηά και εωήρωεε της
 δωχέη της χφίης Τρηήρης και της ηφωρηωήρης, το
 κωρητό ηφρηηρηωίνωηηο το ηάνω της δωρης της
 χφίης Τρηήρης, τα μαρηήρωα του αηίω

-3-

Ποιήματα και ένα βετ θραυρό-χειρακτικό εμπόλημα.
Ευχαριστούμε τους ιερείς, τον Πρόεδρο, τον Σεβασμιώτατο
και όλους όσους παραβρέθηκαν και πρόσφεραν
από το υετέργμα ή το περίσσευμά τους. Ας έχουν
έτσι την ευλογία της αγίας Μαρίας μας.
Για το δ.ζ. της ΦΑΤΑ
Ο Πρόεδρος
Ανδρέας Ηλ. Μουστάκας

Το επόμενο έτος των εγκαινίων (2009) γράφτηκαν δύο εκκλησιαστικά κείμενα (Απολυτίκιο και Στίχοι), ειδικά για τον εγκαινιασμό του ναού:

Απολυτίκιο των εγκαινίων του ναού της Αγίας Μαρίας (17.7.2008)

Ήχος α', της ερήμου πολίτης

Αθληφόρε Κυρίου και της Τζιούρτζιας το καύχημα, η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα του οίκου σου, εγκαινία εποίησε λαμπρά, τιμώνσα σε Μαρίνα πανδημεί μελωδούσα ευφροσύνης συν βιοτή ομού τε και την άθλησιν. Δόξα τω ενισχυσάντι Χριστώ δόξα τω σε στεφανώσαντι, δόξα τω ενεργούντι δια σου πάσιν ιάματα.

(Ποίημα σεβασμιωτάτου μητροπολίτη Εδέσσης Ιουλ. 2009)

Στίχοι αναμνηστικοί δεκαπεντασύλλαβοι των εγκαινίων του ναού της Αγίας Μαρίας (17.7.2008).

Της Χριστομάρτυρος Μαρίνης θείος οίκος πέλω, ευσεβείας δ' έκφρασις και φιλαγίου ζήλου Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Τζιούρτζιας εγκαινιασθείς λαμπρώς εν ημέρα αυτής της μνήμης τιμίαις χερσίν σεπτού, αρχιθύτου Χριστοδούλου δισχιλιοστό και ογδώο έτει, εις δόξαν Πατρός, Υιού και Πνεύματος Αγίου.

(Ιερομόναχος Αθανάσιος Σιμωνοπετρίτης, υμνογράφος της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, 2009).

*Το πανηγύρι της Αγίας Μαρίνας όπως παρατηρούν και
ξένοι ευλαβικοί προσκυνητές της Αγίας Μαρίνας*

Όπως αναφέρει ο ερευνητής Δημήτριος Καλούσιος.

Παλιότερα στη γιορτή της Αγίας Μαρίνας (17 Ιουλίου) ξεκινούσε από το χωριό μια γραφική πομπή: Προηγούνταν η σημαία της Φ.Α.Τ.Α. με την παράσταση της Αγίας Μαρίνας, ακολουθούσαν οι οργανοπαίχτες, ο παπάς με τα βιβλία, τα ζώα τα φορτωμένα με τρόφιμα. Ο κόσμος, «ταμένος» στην Αγία Μαρίνα, διανυκτέρευε στο εξωκκλήσι. Μετά τη θεία λειτουργία σηκώνονταν το ύψωμα και η εικόνα με την παραδοσιακή δημοπρασία και ακολουθούσε (όπως και σήμερα) κοινό φαγητό, μαγειρεμένο στα καζάνια, χορός ελληνικός και όχι ευρωπαϊκός μέχρι το απόγευμα. Το γλέντι μετά συνεχιζόταν στην πλατεία.

Από το 1970 και εξής, με την διάνοιξη του αυτοκινητοδρόμου, σιγά-σιγά το αυτοκίνητο παραμέρισε τα αλογομούλαρα. Έτσι σήμερα στον Εσπερινό μαζεύεται λίγος κόσμος, μέχρι 40-50 άτομα, τελείται και αρτοκλασία και διανυκτερεύουν λίγες μόνο οικογένειες «ταμένες» στην Αγία Μαρίνα. Ανήμερα της γιορτής ανηφορίζει πράγματι πολύς κόσμος (γύρω στα 300 άτομα) και ανάμεσα στους χωριανούς και αρκετοί «ξένοι». Τελείται πανηγυρικά η θεία λειτουργία, η αρτοκλασία, το ύψωμα της Αγίας και ακολουθεί κοινό φαγητό, κατά παρέες κάτω από τον παχύ ίσκιο στα 29 τραπέζια με την πλάκα Πηλίου που κατασκευάστηκαν επί προεδρίας Γεωργίου Ι. Γιαννίτση, αλλά και κάτω στα χορτάρια με τρουβά αργαλήσιο και κλίτσα βουνίσια. Για την παρασκευή του φαγητού υπάρχει ειδικό οίκημα (μαγειρείο) στα νοτιοανατολικά της αυλής. Τα δύο παλαιά χαλκωματένια καζάνια της Φ.Α.Τ.Α. αντικαταστάθηκαν τώρα από δύο άλλα ανοξείδωτα, όπως χαράσσεται στην πινακίδα του ενός.

Ο υποφαινόμενος συγγραφέας του πονήματος για την Αγία Μαρίνα θεώρησε σχόπιμο στο σημείο αυτό να προσφέρει στον αναγνώστη δύο διαφορετικές ματιές στην σπουδαία αυτή ιεροτελεστία (το μικρό πανηγύρι) όπως λέγεται, της Τζούρτζιας. Μια ματιά, του υποφαινόμενου, συγχρονική για το πανηγύρι του έτους

2007 και μια διαχρονική της εκλεκτής φίλης και ερευνήτριας Μαρίας Ταμπακιώτη.

Ένα όμορφο εξωκκλήσι μέσα σε ένα πυκνό δάσος με καταπληκτική θέα προς τα απέναντι βουνά όπου βόσκουν τα κοπάδια της περιοχής διαθέτει η Τζούρτζια πάνω στον Ασπροπόταμο. Είναι το εξωκκλήσι της Αγίας Μαρίνας που την μνήμη της γιορτάσαμε πριν από λίγες μέρες στις 17 Ιουλίου.

Σήμερα μπορεί κανείς να φτάσει εκεί με αυτοκίνητο, αλλά παλαιότερα οι πιστοί έπρεπε, ξεκινώντας από το χωριό, να διανύσουν μια ανηφορική πορεία μιας ώρας ώσπου να φτάσουν στη χάρη Της.

Το μικρό πανηγύρι που γινόταν παλιότερα εκεί ήταν ο προπομπός θα λέγαμε του μεγάλου πανηγυριού της Αγ. Παρασκευής. Οι άνθρωποι μετά την λειτουργία και το φαγητό τραγουδούσαν και χόρευαν με τα όργανα που ήταν οπωσδήποτε παρόντα και τους συνόδευαν ως την αναχώρησή τους για το χωριό αργά το απόγευμα. Σήμερα αυτά έχουν εκλείψει.

Στο εξωκκλήσι προσέρχονται όλοι οι Τζουρτζιώτες, αλλά και κάτοικοι διπλανών χωριών. Πολλοί Γαρδικιώτες δηλαδή και γενικά από όλη την περιοχή του Ασπρόποταμου. Σήμερα η μετάβαση με τα αυτοκίνητα έχει κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση.

Και ο εφετινός εορτασμός, όπως κάθε χρόνο, ήταν λαμπρός. Το απόγευμα της παραμονής, γύρω στις 6 μ.μ. ξεκίνησαν από το ιδιόκτητο πέτρινο κτίριο, όπου στεγάζεται το γραφείο της Φ.Α.Τ.Α το Δ.Σ της αδελφότητας, ο ιερέας παπα-Κουμπής, ο φάλτης Στέλιος Κ. Τριζώνης.

Μαζί τους μετέφεραν πέντε σφαχτά, κρασιά, μανέστρα, λουκούμια, καφέδες, τσίπουρα και ό,τι άλλο ήταν απαραίτητο για να ανταποκριθούν στην φιλοξενία των πιστών που θα προσέρχονταν για να τιμήσουν τη θρησκευτική εκδήλωση της επόμενης μέρας. Η Σημαία της Αγίας Μαρίνας δέσποζε στην αποστολή αυτή.

Στο χώρο της εκκλησίας παρέμειναν όλο το βράδυ οι μάγειροι Ευάγγελος Πλατής και ο Βασίλειος Χύμας ή Κινέζος φροντίζοντας το μαγείρεμα των κρεάτων. Τους συνόδευαν άλλα δέκα άτομα και από το Γαρδίκι ο Σωτήρης Μπατατέγας, ο οποίος μάλιστα έχει

δωρίσει στην Αγ. Μαρίνα ένα Ευαγγέλιο και ένα Δισκοπότηρο. Ο πρόεδρος και ο ταμίας της Φ.Α.Τ.Α αφού τακτοποιήσαν τις προετοιμασίες για την επόμενη μέρα επέστρεψαν στο χωριό για το μικρό πανηγύρι της Αγ. Μαρίνας που γίνονταν στο κοινοτικό κατάστημα με όργανα και χορούς.

Την επόμενη μέρα όλο σχεδόν το χωριό παίρνει τον δρόμο προς το εξωκλήσι. Γίνεται η καθιερωμένη λειτουργία, οι πιστοί «γράφουν λάδι» δηλαδή προσφέρουν χρήματα και δίνουν τα ονόματα τους για να διαβαστούν «υπέρ υγείας».

Προσφέρουν επίσης χρήματα για το «σήκωμα της εικόνας». Όταν τελειώσει η θεία λειτουργία και η αρτοκλασία, η εικόνα επιστρέφει στην θέση της μέσα στην εκκλησία και ο ιερέας πηγαίνει και ευλογεί τα καζάνια με τα φαγητά.

Το Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α. αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει την κ. Σούλα Γκίνια, η οποία φέτος (2007) ανέλαβε όλα τα έξοδα του φαγητού εις μνήμην του συζύγου της Δημητρίου Γκίνια.

Οι πιστοί προσέρχονται να πάρουν από το ευλογημένο φαγητό της εκκλησίας. Εδώ ανέκαθεν δίνεται προτεραιότητα στους ξένους. Πρώτα μοιράζεται σ' αυτούς φαγητό και μετά ακολουθούν οι Τζουρτζιώτες.

Την εκδήλωση ετίμησαν εφέτος (2007) με την παρουσία τους ο βουλευτής Τρικάλων κ. Νικόλαος Λέγκας, ο πρόεδρος της Διευρυμένης κοινότητας Ασπροποτάμου κ. Δημ. Βουρλίτσης, ο αντιπρόεδρος της κοινότητας κ. Τάκης Χύμας, οι κοινοτικοί σύμβουλοι κ.κ Ιωάννης Δήμας και Δημήτριος Ι. Τύμπας, ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Ανθούσας κ. Δημ. Τύμπας.

Η Φ.Α.Τ.Α. τους ευχαριστεί όλους για την παρουσία τους με την οποία ελάμπρυναν τις φετινές εορταστικές εκδηλώσεις. Ευχαριστεί επίσης τον κ. Γεώργιο Ζώγα και το κ. Στέλιο Πλατή για την πολύτιμη βοήθεια τους.

Αθανάσιος Μουστάκας.

Κλείνουμε με την μικρή αυτή αναφορά για το πανηγύρι της Αγίας Μαρίνας με την διαχρονική αναστοχαστική ματιά της Μαρίας Ταμπακιώτη:

Η αναφορά μου στο πανηγύρι της Αγ. Μαρίνας έχει να κάνει με την ψυχή μου, το συναίσθημα και τις αναμνήσεις των παιδικών μου χρόνων. Όντας γέννημα και θρέμμα της Τζουρτζιώτικης γης, που είναι για μένα η μικρή μου και προσφιλέστατη πατρίδα μου, μεγάλωσα σ' ένα οικογενειακό περιβάλλον, όπου η Φ.Α.Τ.Α. αποτελούσε το δέκατο μέλος της οικογενείας μου. Ήμασταν τρία αδέρφια, δύο γονείς, τέσσερις παππούδες και η Φ.Α.Τ.Α. Οι παππούδες μου διηγούνταν ιστορίες για δύσκολα χρόνια και τις σωτήριες παρεμβάσεις της Φ.Α.Τ.Α., ο πατέρας ήταν πάντα ενεργό μέλος της Αδελφότητας. Σε στιγμές προσωπικής περισυλλογής ανοίγω την ψυχή μου και ξεχύνονται από μέσα ποταμοί παιδικών αναμνήσεων και εκείνες οι νύχτες δίπλα στο εξωκλήσι της Αγ. Μαρίνας, όπου ο πατέρας πηγαίνοντας από βραδύς-ως μέλος της Φ.Α.Τ.Α.-για να ετοιμάσει τα φαγητά της γιορτής που ξημέρωνε, μας έπαιρνε μαζί του και κοιμόμασταν στο ύπαιθρο, κάτω από τα θεόρατα δένδρα που περιστοιχίζουν το εκκλησάκι, κάτω από ένα πεντακάθαρο έναστρο ουρανό. Κάτι τέτοιες νύχτες μπορούσες να διαβάσεις πιο καθαρά το αλφαβητάρι των άστρων, που λέει και ο Σεφέρης. Νύχτες μαγικές με τις τεράστιες φωτιές να καίνε δίπλα μας, πιστοί φύλακες από τα αγρίμια του δάσους. Και τα καζάνια να βράζουν και τα όργανα να σιγοπαίζουν αργούς, μακρόσυρτους σκοπούς. Όσο και να γράψω, νιώθω πως δεν μπορώ να σας μεταδώσω απόλυτα αυτές τις εμπειρίες μου. Εξάλλου η ουσία των ονείρων είναι πάντα προσωπική εσωτερική υπόθεση του καθενός.

ΧΡΗΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

λατρευτικής προσφοράς ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

- A. Λατρευτικά αντικείμενα – σκεύη**
- B. Αγιογραφίες και Αγιογράφοι**
- Γ. Επαγγελματική προσφορά – επαγγελματίες**
- Δ. Δωρεές και Δωρητές**

Από τον ναό της Αγίας Μαρίνας δεν λείπει ούτε η σημαία, Στο μέσον εικονίζεται η αγία σε προτομή και ανάμεσα στην επιγραφή.

Το Σάββατο, 10 Ιουλίου 2010 τοποθετήθηκε στην Αγία Μαρίνα το νέο τέμπλο, δια χειρός Μιχαήλ Λέφα, δωρεά του Αυλώνος Χριστόδουλου. Το τέμπλο είναι ξυλόγλυπτο, από φλαμούρι, διάτρητο, ίσιο, με έξι καθ' ύψος ζώνες παραδοσιακής διακόσμησης:

Α΄ ζώνη: Ανάγλυφη, αποτελεί την βάση. Στην Ωραία Πύλη χαράσσονται:

Βόρεια:

+ Χ.Η.Μ (Χριστόδουλος Ηλία Μουστάκας)

17-7-2010

Νότια:

ΕΥΛΟΓΛΥΠΤΑ

ΜΙΧΑΗΛ ΛΕΦΑΣ

Β΄ ζώνη: Αποτελείται από τέσσερα θωράκια, το ένα ανήκει στην βόρεια είσοδο. Το καθένα αποτελείται από φυλλοφόρους κλάδους, στο κέντρο άγλυφος κύκλος, επάνω του ο δικέφαλος αετός.

Γ΄ ζώνη: Σκαλίζονται στα τέσσερα διαμερίσματα (το ένα της βόρειας πόρτας) φυλλοφόροι και ανθοφόροι κλάδοι.

Δ΄ ζώνη: Περιλαμβάνει τις μεγάλες εικόνες. Θα τοποθετηθούν μελλοντικά: Άρχων Μιχαήλ (στην βόρεια πόρτα), Παναγία, Χριστός και Πρόδρομος (σήμερα υπάρχουν πρόχειρα αντίγραφα τους).

Η επίστεψη της κάθε εικόνας γίνεται με ένα εξαπτέρυγο στο κέντρο, μέσα σε φυλλοφόρους κλάδους. Στην Ωραία Πύλη γλύφονται φυλλοφόροι κλάδοι, στο κέντρο δύο άγγελοι βαστάζουν στέμμα.

Οι α΄ γ΄ ζώνες χωρίζονται μεταξύ τους με πεσίσκους, στον καθένα σκαλίζεται ένα πτηνό, που ραμφίζει καρπούς, μέσα σε φυλλοφόρους και ανθοφόρους κλάδους.

Τα μέρη της δ΄ ζώνης χωρίζονται με κιονίσκους, ο καθένας στηρίζεται σε ολόσωμο άγγελο, επάνω φυλλοφόροι κλάδοι, στην μέση χαράσσεται ο αγγελικός ύμνος:

Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ.

Ε΄ ζώνη: Περιλαμβάνει την ανερχόμενη και κατερχόμενη κληματόβεργα με τέσσερα περιστέρια, στο κέντρο (επάνω από την Ωραία Πύλη) αγγελική κεφαλή.

ΣΤ' ζώνη: Αποτελεί την επίστεψη. Ανάμεσα σε φυλλοφόρους κλάδους οχτώ εικονίδια: Γέννηση Χριστού, Βάπτιση Χριστού, Μεταμόρφωση Χριστού, Σταύρωση Χριστού, Η εις Άδου κάθοδος, Ανάληψη Χριστού, Επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, Κοίμηση της Θεοτόκου.

Στο κέντρο της επίστεψης (επάνω από την Ωραία Πύλη) σκαλίζονται δύο δράκοντες με συστρεφόμενη ουρά, στα ανασηκωμένα τους κεφάλια στηρίζεται απλός σταυρός, χωρίς εικόνα.

Σε κάθε φύλλο του Βημόθυρου της Ωραίας Πύλης σκαλίζονται φυλλοφόροι κλάδοι, κάτω δικέφαλος αετός, στο επάνω μέρος πτηνό και κεφαλή αετού ραμφίζουν φίδι, στο κέντρο ζωγραφίζεται (στα δύο φύλλα) ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου.

Ο ίδιος ιεράρχης αφιερώνει και τις νέες μεγάλες εικόνες του τέμπλου από το Αγιογραφείο της Ι. Μ. Δουσίκου:

1. Άρχων Μιχαήλ, βόρειας πόρτας.
2. Παναγία.
3. Ιησούς Χριστός.
4. Ιωάννης ο Πρόδρομος.
5. Του νεομάρτυρα Αγίου Γεωργίου Ιωαννίνων (17 Ιανουαρίου).

Ακόμη, τέσσερις μπρούτζινες καντήλες, γιαννιώτικης τέχνης, για τις εικόνες του τέμπλου, και το Μεγάλο Καντήλι της Ωραίας Πύλης καθώς και ένα πολυέλαιο, επίσης μπρούτζινο.

Τέλος δωρεά του ιδίου Ιεράρχη είναι το πλακόστρωτο δάπεδο του Ναού, δύο στολές Αγίας Τράπεζας, ποτηροκαλύματα και αέρα, όλα βελούδινα.

Ο ναός μνημονεύεται στις 10.7.1914 και 26.10.1915.

Τα ιερά σκεύη της θείας λειτουργίας (άγιο ποτήρι, δίσκος, αστερίσκος, λόγχη, αγία λαβίδα) είναι ΔΩΡΕΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ Κ(ΑΙ) ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ Π. ΜΠΑΤΑΤΕΓΑ 2006 σύμφωνα με την χαραγμένη στην βάση του δισκοπότηρου επιγραφή.

Κτήμα του ιερού ναού της Αγίας Μαρίνας και τρία ευαγγέλια του 1899:

- 1) Ευαγγέλιο, εν Αθήναις 1899, έκδοση Μιχ. Σαλίβερους, δωρεά του εφημέριου της Τζούρτζιας Χρήστου Γρ. Οικονόμου, 1967:

Δωρεά Αιδ/του
Χρήστου Γρ. Οικονόμου
Χειροτονηθείς εν έτει 1935
Μηνός 27 Δεκ/ου
Εις ΜΝΗΜΗΝ των Γονέων του
Γρηγορίου Ιερέως και
Ελένης Πρεσβυτέρας τη 16-7-67
(τ.υ) Χ. Οικονόμου

2) Ευαγγέλιο, Αθήναι 1899, έκδοση Βασ. Σαλίβερους, δωρεά
Ιωάννη Γρ. Γιαννίτση, 1977.

Στο μεταλλικό κάλυμμα χαράσσονται, πίσω μέρος και κάτω
άκρη (στενή):

ΕΥΣΕΒΗΣ. ΔΩΡΕΑ. ΙΩΑΝΝΗ. ΓΡΗΓ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ 1977

Άλλη ενθύμηση γραμμένη εσωτερικά:

Ευσεβής Δωρεά

Ιωάννου Γρηγ. Γιαννίτση

Εις

Ιερόν Ναόν Αγίας Μαρίνης

Τζούρτζιας 1977.

3) Ευαγγέλιο, Αθήναι 1899, έκδοση Β. Σαλίβερους, χαραγμένα
στο μεταλλικό κάλυμμα, μπροστινή στενή πλευρά:

17-7-2000 (επάνω άκρη).

ΔΩΡΕΑ ΟΙΚ. ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Κ(ΑΙ) ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΣΩΤ. ΜΠΑΤΑΤΕΓΑ (κάτω άκρη).

Άλλη ενθύμηση γραμμένη εσωτερικά:

17 Ιουλίου 2001 Αγία Μαρίνα Τζούρτζιας

+ ο Αυλώνος Χριστόδουλος, συμπροσευχόμενος

+ Οικονόμος Αθανάσιος Κουμπής Ιερουργών

Το 2002 ο Απόστολος Χρ. Μαυρομμάτης δαπανά για τρία
πέτρινα τραπέζια της αυλής.

Το 1915 μεταφέρθηκε, από τον ναό της Αγίας Παρασκευής,
στην Αγία Μαρίνα μια Παρακλητική, Ενετίησιν 1790, «επειδή εί-
ναι πτωχή».

Ο ναός της Αγίας Μαρίνας κατέχει και ιερό λείψανο (τεμάχιο)
της Αγ. Μαρίνης προερχόμενο από την Κύπρο (Δεκέμβριος 2008),

το προσφέρει ο Αυλώνος Χριστόδουλος. Η μικρή στρόγγυλη λειψανοθήκη είναι ασημένια με φυτικό διάκοσμο. Δια χειρός του Κύπριου Χαράλαμπου Παναγή. Όλα τα τοποθετημένα σε ξύλινο κιβώτιο, όπου γράφεται:

ΙΕΡΟ ΤΕΜΑΧΙΟ
ΛΕΙΨΑΝΟΥ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ
ΔΩΡΕΑ ΣΤΗ Φ.Α.Τ.Α. ΥΠΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΑΥΛΩΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ (ΜΟΥΣΤΑΚΑ) Τζούρτζια
17.7.2009

ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑ
ΕΚΤΙΣΘΗ 1902
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΘΗ
ΕΚ ΒΑΘΡΩΝ 1967

Από κάτω σε άλλη μαρμαρίνη εντοιχισμένη πλάκα χαράσσεται:
ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΘΗΚΕ
17-7-2008

Υπάρχουν πέντε μανουάλια. Από τα τρία μπρούτζινα το ένα, και μεγαλύτερο, είναι της Φ.Α.Τ.Α., στα άλλα δύο μικρότερα, χαράσσεται στο καθένα:

ΕΛΕΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΤΑΜΠΟΛΗ 15.9.1933

Στα άλλα δύο, σιδερένια, χαράσσεται από μια επιγραφή στην ταμπελίτσα τους:

ΔΩΡΕΑ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΜΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΙ ΣΟΥΛΑΣ ΓΚΙΝΙΑ
1991

ΔΩΡΕΑ
ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΙ ΗΛΙΑ Ε. ΑΛΕΞΙΟΥ
1991

Το αναλόγιο στην αρχή ήταν σιδερένιο με χαραγμένη επιγραφή στην ταμπελίτσα του:

ΔΩΡΕΑ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΘΕΜΙΣΤ. Δ. ΤΟΣΚΑ 1969

Αντικαταστάθηκε από ξύλινο, τώρα είναι ξυλόγλυπτο με χαραγμένη επιγραφή στην πινακίδα του:

ΔΩΡΕΑ
ΣΩΤΗΡΙΟΥ Κ(ΑΙ) ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΝΤΟΥΒΕΛΗ
Κ(ΑΙ) ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΑΥΤΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ Κ(ΑΙ) ΓΕΩΡΓΙΟΥ
2002

Στο ιερό υπάρχει μία εξαιρετική «πολυθρόνα», προσφορά του Μιχάλη Λέφα από το Δούσικο Τρικάλων (2009).

Αρκετοί χωριανοί τάζουν τα παιδιά τους και τα βαφτίζουν στην Αγία Μαρίνα. Απαραίτητη, λοιπόν για αυτόν τον λόγο, η μεταλλική κολυμβήθρα, η χαραγμένη επιγραφή:

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΗΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΑ. ΓΕΩΡ Χ. ΣΤΑΜΠΟΛΗ
1937

Η αγιογράφηση του Ιερού Ναού έγινε από τον αγιογράφο Ταξιάρχη Μύταλα επί προεδρίας Αποστολίας Κούτσια.

Ιερό – Ανατολική πλευρά

Άγιος Ελευθέριος. Δέηση Κωσταντίνας & Γεωργίου Τσιλομήτρου.

Άγιος Βασίλειος. Δέηση Αθανασίας και Αγορίτσας Μουχασίρη, εις μνήμη γονέων και αδελφών.

Άγιος Γρηγόριος. Δέηση Ευαγγελίας, Σωτηρίου-Θωμά Μαυρομμάτη, εις μνήμη Γρηγόρη Μαυρομμάτη.

Άγιος Νικόλαος. Δέηση οικ. Ελένης Ν. Καλαμπόκα και Βασιλείου και Δάφνης Αθανασούλη.

Ανάσταση. Δέηση οικ. Νικολάου – Ευαγγέλου – Ειρήνης Ντρογκούλη, Βασιλικής Αυγέρη εις μνήμη γονέων Ευαγγέλου και Μαρίας Αυγέρη. Δέηση οικ. Θεοδώρου Γρηγορίου Τόσκα, Παρασκευής Λεπενιώτη. Δέηση οικ. Γεωργίου Παπαγεωργίου και οικ. Νικολάου Καρακούση εις μνήμη Νικολάου Δ. Λεπενιώτη.

Άγιος Ιωάννης ο Ρώσος. Δέηση οικ. Αθανασίου Σωτηρίου Τσιρογιάννη.

Πλατυτέρα. Δέηση οικ. Βασιλείου και Αθανασίου Τσόκου και Μαρίας Μπουρονίκου εις μνήμη γονέων αδελφών και συζύγου.

Βόρεια Πλευρά

Αγία Μάρα Αιγυπτία. Δέηση Χρήστου και Βασιλείου Αθανασίου Μαυρομαμάτη.

Αγία Μαρκέλλα. Δέηση οικ. Παναγιώτη και Μαρίας Κονδύλη

Αγία Ειρήνη Χρυσοβαλάντου Δέηση Αγορίτσας και Αθανασίας Μοχασίρη εις μνήμη γονέων και αδερφών.

Αγία Παρασκευή. Δέηση οικ. Γεωργίου και Θεοδώρα Σωκράτη Λαϊάκη εις μνήμη παππούδων.

Αγία Αναστασία. Δέηση οικ. Ηλία Καραβά Παναγιώτη Νικολιγάκη και Νικολάου Κατσούλη.

Αγία Κυριακή. Δέηση οικ. Σωτηρίου Ευαγγέλου Μουστάκα.

Αγία Βαρβάρα. Δέηση οικ. Αθανασίου Τεντολούρη και Νικολάου Πουλιανίτη.

Αγία Αικατερίνη. Δέηση οικ. Αικατερίνης Ράπτη εις μνήμη Αριστείδη.

Αγία Θεοδώρα. Δέηση οικ. Γεωργίου Σωτηρίου Μουστάκα εις μνήμη Στυλιανής.

Άγιος Πέτρος. Δέηση οικ. Αποστόλου Μπέη.

Άγιος Παύλος. Δέηση Ελένης Δήμα Κουκούλα και Κωσταντίνας Δήμα Παπαγεωργίου.

Άγιος Προφήτης. Ηλίας Δέηση οικ. Δημητρίου Αυγέρη.

Νότια Πλευρά

Άγιος Δημήτριος. Δέηση οικ. Βησσαρίων Τεντολούρη και Ελένη Νίκα.

Άγιος Γεώργιος. Δέηση οικ. Μαμαλη Γεωργίου Μουτσούκου οι γονείς, τα τέκνα, η σύζυγος.

Άγιος Παντελεήμων. Δέηση οικ. Βασιλικής Ντίκου εις μνήμη Δημητρίου.

Άγιος Κοσμάς. Δέηση οικ. Χρήστου Σωτηρίου Τσιρογιάννη εις μνήμη Σωτηρίου Τσιρογιάννη.

Άγιος Δαμιανός. Δέηση οικ. Χριστίνα Ιωανν. Γιώτα τέκνων και εγγονών.

Αγία Τριάς. Δέηση εις μνήμη Βασιλικής Γ. Ζιώγα.

Άγιος Αντώνιος. Δέηση οικ. Στεργίου και Φρειδερίκης Ντέρη, Μαρίας και Χριστίνα Πουλιανίτη, Κωνσταντίνου και Αντώνη Καλυβιώτη.

Άγιος Στυλιανός. Δέηση οικ. Αποστόλου Στυλ Γιαννακού.

Άγιος Αθανάσιος ο Μετεωρίτης. Δέηση οικ. Αθανασίου Ηλ. Μουστάκας.

Άγιος Αρσένιος. Δέηση Ελένης – Ειρήνης & Νικολάου Λεωνίδα Αλεξίου εις μνήμη γονέων και θείων.

Όλη η Δυτική πλευρά είναι Δωρεά του κ.κ. Μητροπολίτη Αυλώνος Χριστοδούλου.

Άρχων Μιχαήλ

Έχων σε προστάτην & βοηθόν (Αρχιερέας Χριστόδουλος)

Κοίμησης Θεοτόκου

Χαριστήριον αίνον χρεωστικώς προσφέρω σοι Δέσποινα υπερ πάντων των χαρίτων σου (ο εν αρχιερεύσιν ελάχιστος Χριστόδουλος Μουστάκας).

Άρχων Γαβριήλ

Χαίροις Ιερώτατε Γαβριήλ

Χαίροις Προστάτα

(Αρχιερεύς Χριστόδουλος)

**Η τελευταία αγιογράφηση έγινε το 2018 επί προεδρίας
Σωκράτη Λαϊάκη.**

Δέηση για την Αγιογράφηση τμήματος του Ιερού

Μαρία Δήμα

Οικ. Ηλία κ Αγλαΐας Καραβά

Οικ. Δημητρίου & Θεοδώρας Καραγιώργου

Οικ. Ευαγγέλου & Ευαγγελίας Λαϊάκη

Οικ. Γεωργίου & Χριστίνας Λαϊάκη

Οικ. Σωκράτη & Δήμητρας Λαϊάκη

Οικ. Κωνσταντίνου κ Μαρίας Αλεξ. Λεπενιώτη

Παναγιώτη & Ελευθερίας Λεπενιώτη

Ευαγγέλου Κων. Μουστάκα

Σαπφούς Ελευθ. Σταμπόλη

Οικ. Γρηγορίου & Αθανασία Τόσκα

2018

Δια χειρός

Ιωάννη Νταφοπούλου

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΔΩΡΗΤΕΣ

A. Τζουρτζιώτες δωρητές

Αλεξίου Β. Τάκης

Αγρότης. Η οικογένεια του αφιερώνει, το 1990, ένα μπρούτζινο πολυέλαιο στο ναό της αγίας Μαρίνας.

Γιαννίτσης Γρη. Ιωάννης

Μπακάλης. Αφιερώνει στην αγία Μαρίνα, τον Ιούλιο του 1977, ένα Ευαγγέλιο, εν Αθήναις 1899.

Ζώγας Γ. Ηλίας

Πολιτικός μηχανικός, αδελφός του Θανάση. Δαπανά γενικώς για τον ναό της Αγίας Μαρίνας.

Μαυρομμάτης Βασιλείου Γεώργιος

Τυροκόμος. Δέηση του, δύο εικόνες στο τέμπλο της Αγίας Μαρίνας, 1971: Παναγία και Χριστός.

Οικονόμου Γρ. Χρήστος

Εφημέριος Τζιούρτζιας. Δαπανά για μια σιδερένια πόρτα της Αγίας Μαρίνας. Επίσης προσφέρει στον ναό και ένα ιερό Ευαγγέλιο, εν Αθήναις 1899, στην μνήμη των γονέων του Γρηγορίου, ιερέα, και της πρεσβυτέρας Ελένης

Παπαγεωργίου Χρήστου Στυλιανός.

Τυροκόμος στο Άργος της Αργολίδας. Δαπανά για παγκάρι του ναού της αγίας Μαρίνας, 2006. Με τα αδέρφια του δαπανούν για την μνήμη του πατέρα τους Χρήστου για την μεγάλη εικόνα του Αγίου Στυλιανού στην αγία Μαρίνα, 1971.

Πλατής Γ. Κωνσταντίνος

Χημικός. Δωρίζει δύο ανοξείδωτα καζάνια στην Αγία Μαρίνα το 2002.

Ράπτης Χ.

Ιδιωτικός υπάλληλος. Η οικογένεια του αφιερώνει, το 1966, μια εικόνα της Αγίας Μαρίνας στον ομώνυμο ναό.

①

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΑΥΛΩΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

(Χρῆστος Ηλ. Μουστάκας)

Οι δωρεές μου στον ἱερό Ναό τῆς Ἁγίας Μαρίας τῆς Φ.Α.Τ.Α. εἶναι
οἱ ἐφεξῆς καταγράφονται ἀπλά για τὴν ἱστορική και διαμνημονεύονται με μερικές
ἄλλες δωρεές και μισόσφραγες.

Α' ΜΕΤΑΛΕΣ ΔΩΡΕΕΣ

1. Το περίτεχνο ἀκό εἰχαμῶρι τέμνητο με ὑπέροχες παραστάσεις τόσο
καὶ τὴν Παρθένω, ὡσο και τὴν Κεκοίτη Θεοτόκω. Ἀρμυνιὸ ἐσθλὸ δι.
2. Τίς εἰκόνες τοῦ τέμνητου, ἔργα τοῦ ἀγογραφεῖου τῆς τῆς Ἁγίας
Θεοτοκίας. (Ἁγῶτος Χριστός, Πανάγια, Τιμ. Πρόδρομος, Ἀρχιεπίσκοπος Μιχαήλ
και νεομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν Ἰωάννινοις, εἰσαίνω τὸ εἶνα ἀκό
τά τρία μικρά ἐπιπέδια ζωγραφῶν ποὺ τοποθετήθηκαν ἐπὶ τὴν ἁγία ἑκκλησία
ἦταν τοῦ Νεομάρτυρος Γεωργίου.
3. Τὰ ικανήγια τοῦ τέμνητου. Κρέμονται με ἀλλά ἐφουδουμήζω, κατα
ἀπλάως διαμορφωμένα. Τὰ προσηνέυματα ἀκό τὴν Κύπρω με ἐργαστήρια
τῆς ὁδοῦς διακοσμηθῆσαν με κρῖσις, και νὰ κρέμονται τὰ ικανήγια.
4. Τὸν ζωόροφον ὀρειχάκινο (μηνόσφραγο) ποὺ δέλαω.
5. Τὴν ἱεροκόστωβω τῶν σατηέδων τῆς ἑσθλῶς με ἐξαιρετικῶ
πέτρα ἐρχωρη και κεντρικῶ εἰσις ἡέθινο διάδρομο.
6. Τὴν ἀγογραφεῖω ὀρειχάκινη τῆς δυτικῆς ἡμερῶν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ
με τὴν παράστασιν τῆς Κοίτης τῆς Θεοτοκίας και τὸν δύο
Ἀρχιεπισκόπων Μιχαήλ και Γαβριήλ, ὅπως εἶναι ἡ παράστασις.
7. Παγκύριον ἑσθλὸ με ἄλλο εἰχαμῶριαν ὄργα τὰ κερὰ.
8. Τὴν ἀρχιεπισκοπικὴ ἐσθλὴ με τὰ ὀρειχάκια, τὸν ἐπιπέδω δειπρὸ και τὸ
ἑσθλὸ, τὴν ἀρχιεπισκοπικὴ ἄσπρη και τὴν ἡσθλῶν ὀρειχάκινη ποὺ με
ἀκό τὰ ἑσθλὸ τὰ ἐμαίνα τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Μαρίας και ἐν συνένεθω.
Χαιροεθλὸς (17. 7. 2008)

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΑΓΛΩΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΜΙΚΡΟΤΕΡΕΣ ΔΩΡΕΕΣ

1. Δύο (02) βραχίδια Αγίας Τραπέζης με τὰ ὁμοίμορφα ποσειωναίικα
μὰτα καὶ τὸν "ἀέρα". Ἡ πρῶτη γέννησιν τῶν ἑμμανύων καὶ ἡ ^{ἑξῆς} ~~ἑξῆς~~ ^{ἑξῆς} ~~ἑξῆς~~
ἄλλη κοσμοτέτραχηλοῦ ἀντιφῶν γὰρ νὰ τοποθετεῖται πρῶτον ἐν τῇ
ἐκείνῃ Τραπέζῃ.
2. Τὰ παιδαγωγικά ἀντιμηνεῖα
3. Τὴν χειμωνόδημ ἐν τῇ ἐκείνῃ τοῦ ἀντιφῶν τὰ ἑξῆς γένησιν τῶν
ἑμμανύων.
4. Ἐπάρηγο ἄνωγρο με τὸ ^{ἠμῶν} ~~ἠμῶν~~ ^{ἠμῶν} ~~ἠμῶν~~ ἐπὶ ὅσο κρέμεται.
5. Ἐπὶ ἠμῶν γυανιωτικῆς τέχνης με ἀγγεμένα κούρα.
6. Πρὶς τῆς περὶ τὸν μετὰ τὸν ἠμῶν κούρα ἠμῶν ἀντιμηνεῖα τὸ δε-
κεμβριῶν ἠμῶν.
7. Προσωπικὴ ἀρθρὸ γὰρ τὴν τοῦ ἀντιφῶν τῆς εἰκόνας τῆς ἀγίας Μαρίας
ἐπὶ εἰκόνα τοῦ ναοῦ γὰρ προσώμα.
8. Συντήρησις τῆς εἰκόνας τῆς ἀγίας Μαρίας ἐπὶ εἰκόνα συντηρησὶ καὶ τοποθε-
τήσῃ τῆς ἐπὶ κωνοῦρα κωνοῦρα.
9. Ἀποθήκη κωνοῦρα ἐπὶ εἰκόνας ἀντιφῶν γὰρ τὸ ἔργο βίβλα.
10. Τὸν κωνοῦρα ἠμῶν ἀγίας Μαρίας ἐπὶ εἰκόνας ἠμῶν ἀντιφῶν
καὶ ἀπὸ ἐπὶ εἰκόνας ἠμῶν ἀντιφῶν ἠμῶν ἀντιφῶν με τὸ ἔργο
εἰκόνας τῆς ἀντιφῶν ἐπὶ τὸ ἠμῶν. Μετὰ τὸν ἠμῶν ἀντιφῶν!
11. Τὸ ἠμῶν καὶ τὸν ἠμῶν ἀντιφῶν. Τὸν ἠμῶν ἀντιφῶν ἀπὸ τῆς ἀντιφῶν
† Ὁ ἀγλῶνος Χριστοδούλος

Σαμαράς Ευάγγελος

Εφημέριος Τζούρτζιας. Τα παιδιά του αφιερώνουν στην μνήμη του ένα γυάλινο πολυέλαιο στον ναό της Αγίας Μαρίνας.

Σταμπόλης Γεωργίου Απόστολος

Έμπορος. Το 1988 αφιερώνει φορητή εικόνα της αγίας Μαρίνας στον ομώνυμο ναό.

Σταμπόλης Χ. Γεώργιος

Έμπορος. Αφιερώνει το 1937 μια κολυμβήθρα στο ναό της Αγίας Μαρίνας.

Τόσκας Νικολάου Γρηγόριος

Επιχειρηματίας, μπουλντοζιέρης. Δέηση της οικογένειας του η μεγάλη εικόνα της Αγίας Μαρίνας στο ομώνυμο ναό, 1971. Χρημάτισε πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. οπότε χτίστηκε εκ νέου (1967) ο ναός της Αγίας Μαρίνας.

Β. Άλλοι εκκλησιαστικοί δωρητές

Παπαλαζάρου Αντώνιος

Δέηση της οικογένειας του ο Πρόδρομος του τέμπλου στο ναό της Αγίας Μαρίνας, 1971.

Σακελλαρίου Ιωάννης

Έμπορος, από τον Παλαμά Καρδίτσας. Με τον Χρήστο Σακελλαρίου δωρίζουν στην Αγία Μαρίνα μια τσίγκινη ντουλάπα.

Σακελλαρίου Χρήστος

Έμπορος, από την Παλαμά Καρδίτσας. Αφιερώνει, με τον Ιωάννη Σακελλαρίου, μια τσίγκινη ντουλάπα στον ναό της Αγίας Μαρίνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Η Αγία Μαρίνα στην ψυχή των ανθρώπων (Σύμβολο μνήμης, νοσταλγίας και αναφοράς για τους απόδημους Τζουρτζιώτες)

Σε μια πρόσφατη επιστημονική του ανακοίνωση ο εκλεκτός ανθρωπολόγος ερευνητής Θοδωρής Σπύρου υπογραμμίζει ότι: «όπως μπορούμε να δούμε από την προηγούμενη έρευνα όχι μόνο ο Ασπροπόταμος αλλά και η Αθαμανία αναδύεται στο λόγο των συνομιλητών με διαφορετικά πρόσωπα: α. άλλοτε ως τμήμα ενός στενού και σχεδόν αποκλειστικά «βλάχικου» Ασπροποτάμου, όπως στην περίπτωση της στενής οριοθέτησής της από την πλειοψηφία των Τζουρτζιωτών, β. άλλοτε ως τμήμα ενός λιγότερου στενού, κατά βάση αλλά όχι αποκλειστικά «βλάχικου Ασπροποτάμου», όπως στην περίπτωση της ευρύτερης οριοθέτησής της από την πλειοψηφία των Γαρδικιωτών... Σημειώνουμε πως στους βλάχοφωνους Έλληνες αυτή η διάκριση μεταξύ «μικρής», «μεσαίας» και «μεγάλης παράδοσης» εκφράζεται και θρησκευτικά. Έτσι, ενώ η τιμή της Παναγίας συμβολίζει την ελληνική τους εθνική ταυτότητα, η λατρεία της Αγίας Παρασκευής, προστάτιδας των βλάχων, συμβολίζει την περιφερειακή – πολιτισμική τους ταυτότητα. Την ίδια στιγμή, ορισμένες άλλες θρησκευτικές γιορτές, όπως της «Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Χριστού» ή των «Αγίων Αναργύρων» στο Γαρδίκι, ή της Αγίας Μαρίνας στην Τζούρτζια, αποτελούν στοιχεία της «μικρής παράδοσης», δηλαδή συμβολική έκφραση της (κάθε) «κοινότητας» και της αντίστοιχης τοπικής ταυτότητας».

Από την άλλη πλευρά ο ξεχωριστός συγχωριανός ερευνητής και «εραστής» του Ασπροποτάμου Γεώργιος Κούτσιας μας υπενθυμίζει ότι κάθε ιστορική αφήγηση λειτουργεί περισσότερο εικαστικά, χρειάζεται δηλαδή σχήματα και μορφές συγκεκριμένες και χειροπιαστές.

Έτσι μόνο θα μπορούσε ίσως κανείς περνώντας μέσα από παραδόσεις - θρύλους και πρόσωπα να υποφιασθεί και να αναβιώσει τον παρελθόντα χρόνο.

Αλλά τους θρύλους, τους μύθους και τις μνήμες τους συνήθως τους ξυπνάει απρόσμενα κάποιο περιστατικό τυχαίο, ένα όνομα, ένα τοπωνύμιο, μια παροιμία, ή κάτι άλλο σχετικό, πρέπει να τα ζήσει κανείς, ο ίδιος, να τα πλησιάσει στην δική τους επικράτεια, να τα ακούσει να μιλούν ολότελα, απροσποίητα, αυθεντικά και να τους γνωρίσει έτσι ζωντανούς και όχι βαλσαμωμένα μέσα σε ερευνητικά κέντρα. Πόσο κοντά είναι σε αυτήν την οπτική το παρακάτω πραγματικό περιστατικό!

Στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1970 κατά την διάρκεια της διάνοιξης του αμαξιτού χωματόδρομου (που οδηγεί από την Αγία Μαρίνα στο άλλο ιστορικό Μοναστήρι των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (συγκέτρο) και αχρήστεψε το υπέροχο χτιστό μονοπάτι της ίδιας διαδρομής) μια γέρινη κορομηλιά, από τις πολλές της περιοχής, από την πίεση των πρανών του δρόμου λύγισε τους κλώνους της και άφησε να πέσει στο δρόμο μια πολύχρωμη άδεια φωλιά αηδονιού. Έκπληκτη μια ομάδα εκδρομέων – προσκυνητών που βρήκε τυχαία την φωλιά παρατήρησε ότι το αηδόνι, αυτό το μικρό πλάσμα που διασχίζει χιλιόμετρα ξηράς και θάλασσας κάθε άνοιξη ξεκινώντας από την υποσαχάρια Αφρική για να έλθει στην αυλή της Αγίας Μαρίνας, ως πρώτος προαιώνιος απόδημος, είχε «κλέψει» το πολύχρωμο σχοινί με το οποίο δένονται οι δέσμες των κεριών και των λαμπάδων της Αγίας Μαρίνας και με αυτό είχε πλέξει αριστοτεχνικά την φωλιά του. Είναι φανερό ότι αυτή η πολύχρωμη κλωστή της φωλιάς του αηδονιού συνδέει πάντα συμβολικά τους Τζουρτιώτες όπου κι αν βρίσκονται στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, από την Αυστραλία και την Αθήνα, μέχρι την Ευρώπη και την Αμερική και τους καλεί νοερά να επιστρέφουν μια ημέρα στην γενέθλια γη.

Πιάνοντας λοιπόν αυτή την κλωστή της Αγίας Μαρίνας (της Τζουρτζιώτικης Αριάδνης) μπορούμε να συναντήσουμε διαχρονικά, όχι μόνο, μύθους έθιμα και παραδόσεις που επιζούν για την Αγία Μαρίνα αλλά και εμβληματικές προσωπικότητας της Τζουρ-

τζιιώτικης αποδημητικής εξόδου (ακόμα και «αρνητικές» όπως ο περιβόητος Γκάρτζος) που δεν τους εγκατέλειψε ποτέ η νοσταλγία, η αγάπη και η μνήμη για τον γενέθλιο τόπο.

Οι ορεινοί πληθυσμοί, που κατοικούσαν, και σε ένα βαθμό εξακολουθούν να κατοικούν μέχρι σήμερα στην νότια Πίνδο και συγκεκριμένα στο τμήμα της που βρίσκεται στον νομό Τρικάλων, ιδιαίτερα στον ενιαίο γεωγραφικό και πολιτισμικό χώρο του Ασπροποτάμου, όπως είναι γνωστό, δεν ανήκουν στους κατ' εξοχής νομαδικούς πληθυσμούς. Δεν είναι δηλαδή καθαροί νομάδες, όπως οι Σαρακατσάνοι, εφ' όσον είχαν στο παρελθόν και εξακολουθούν, εν πολλοίς, να έχουν μόνιμη κατοικία στα Ασπροποταμίτικα χωριά τους, έστω και για τους καλοκαιρινούς, προπαντός μήνες. Οι Ασπροποταμίτες είναι, όπως και άλλοι, Βλάχοι, ημινομάδες, πληθυσμοί δηλαδή με μόνιμες αρχικές εστίες στα ορεινά χωριά και με κοινοτικά βοσκοτόπια, που δεν ήταν πάντοτε επαρκή και ικανά τον χειμώνα να εκθρέψουν τα μεγάλα κοπάδια τους. Έτσι συχνά αναζητούσαν και σε άλλες περιοχές βοσκές.

Έτσι οι Τζουρτζιώτες όπως και οι άλλοι Ασπροποταμίτες πριν κάνουν την μεγάλη έξοδο της αποδημίας προς τα Μητροπολιτικά Κέντρα της Αθήνας ή της Αμερικής με τον κτηνοτροφικό ή άλλο επαγγελματικό ημινομαδισμό στον ευρύτερο χώρο του κάμπου, τους χειμερινούς μήνες, είχαν πάρει από νωρίς γεύση της ξενιτιάς και της προσωρινής έστω απώλειας της γενέθλιας γης. Σύμφωνα με μια διατύπωση ο νομαδισμός ήταν μια μικρή αποδημία ενώ η αποδημία ήταν για τους ασπροποταμίτες ένας νομαδισμός σε μεγάλη κλίμακα, αφού πάντοτε είχαν στο μυαλό τους να επιστρέψουν μια μέρα στην μητρική αγκαλιά των χωριών τους. Στο σημείο αυτό ειδικά για την Τζούρτζια μπορούμε να επικαλεσθούμε πάλι την γλαφυρή περιγραφή της εκλεκτής συμπατριώτισσας Μαρίας Ταμπακιώτη.

Τον χειμώνα τα χωριά σχεδόν ερήμωναν. Ο χειμώνας ήταν τραχύς και απειλούσε σοβαρά ανθρώπους και κοπάδια. Έτσι οι περισσότεροι, αναζητώντας πιο ήπιες καιρικές συνθήκες, κατηφόριζαν προς τα χειμαδιά και ξεχύνονταν στους κάμπους της θεσσαλικής γης ώσπου να περάσουν οι μήνες της κακοκαιρίας, μα όλον

τον χειμώνα ονειρεύονταν «πότε θα έρθει η άνοιξη, θα 'ρθει το καλοκαίρι, να βγουν οι Βλάχοι στα βουνά». Την άνοιξη λοιπόν οι κάτοικοι ανηφόριζαν από τον κάμπο με μια φλόγα που την έτρεφαν όλον τον χειμώνα στην καρδιά τους με λαχτάρα και όλοι μαζί, παππούδες, γιαγιάδες, γονείς, παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα, ένα πλήθος πολύχρωμο, όλοι με έναν κοινό πόθο στην ψυχή τους περπατούσαν τρία και τέσσερα μερόνυχτα ώσπου να φτάσουν στο αγαπημένο τους χωριό, στην αγαπημένη τους πατρίδα, γιατί όποιον και να ρωτούσαν από αυτούς από πού κατάγεται, δεν θα σου έλεγε από τον τόπο της χειμερινής διαμονής του, αλλά το ορεινό του χωριό, όπου περνούσε το μισό χρόνο.

Αυτό ήταν η Ιθάκη τους και σαν τον Οδυσσέα, με την ίδια λαχτάρα, ατένιζαν λίγο μετά την Σμίξη τα πρώτα σπίτια και το καμπαναριό της εκκλησίας και το νεκροταφείο, όπου οι νεκροί τους περίμεναν – ύστερα από έξι μήνες ερημιάς – με τα πρώτα λουλούδια της άνοιξης πάνω στους τάφους τους, να γυρίσουν οι δικοί τους άνθρωποι και να φέξει το βράδυ ένα αχνό καντήλι, σημάδι πως στο χωριό άρχισε κι αυτή τη χρονιά η ζωή ύστερα από τον μαρασμό του χειμώνα. Οι ασπροποταμίτες Τζουρτζιώτες στη διάρκεια τουλάχιστον του 19^{ου} αιώνα ανέπτυξαν κυρίως για λόγους οικονομικούς και δημογραφικούς και από μια παγιωμένη στον χρόνο κινητικότητα ένα ιδιαίτερα έντονο επαγγελματικό αποδημητισμό, με επαγγέλματα που συχνά ασκούσαν αυτοί σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα στα αστικά κέντρα της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας ως μικροεπαγγελματίες και έμποροι.

Μετέρχονταν τότε ορισμένα κυρίως μικροεπαγγέλματα, συχνά επαγγέλματα του δρόμου ή του ποδαριού, στα αστικά κέντρα, όπου αποδημούσαν κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες (από τον Σεπτέμβριο μέχρι τα τέλη της άνοιξης), ενώ το καλοκαίρι γύριζαν στα δροσερά ασπροποταμίτικα χωριά τους. Πρόκειται αυτός ο επαγγελματικός νομαδισμός μακρύτερης διάρκειας, τώρα από τον κτηνοτροφικό νομαδισμό της προηγούμενης περιόδου αποδόθηκε με υψηλή αισθητική, συγκίνηση και νοσταλγία στα Δημοτικά τραγούδια της εποχής της ξενιτιάς σε όλο τον ορεινό χώρο της Πίνδου.

Ποιος θέλει να πάει στην Αμερική
Να κάτσει να συλλογιστεί τριάντα μέρες θάλασσα
Καημούς και αναστενάγματα.

Όλες οι μάνες τα παιδιά, όλες ευχές τα δίνουν
και μια μάνα, κακή μάνα, το γιό της κατακρίνει
Διώξε με μάνα, διώξε με, με ξύλα με λιθάρια
να σφίξω τα ματάκια μου, να φύγω από μπροστά σου
να πάω κι εγώ με τα πουλιά, και με τα χελιδόνια
τα χελιδόνια να γυρνούν κι εγώ να μην γυρίζω.
Να κάμεις χρόνους να με δεις, χρόνους να με απαντήσεις
Νάρθουνε μάνα μου οι γιορτές, και οι μεγαλοεβδομάδες
Να πας κι εσύ στην εκκλησιά την καρδιά καμένη
Να δεις τις νιές, να δεις τους νιους, να δεις τα παλικάρια
και θα στραφείς στη μια μεριά, και θα στραφείς στην άλλη
θα βρεις τον τόπου μου αδειανό, και στο στασίδι μου άλλον
θα σ' έρθει δίψα στην καρδιά και πυρκαγιά στα χείλη
θα θολώσουν τα μάτια σου, τηράγοντας τις στρατές
και θα στεγνώσει η γλώσσα σου ρωτώντας τους διαβάτες
Διαβάτες που διαβαίνετε, διαβάτες που περνάτε
μην είδατε τον γιόκα μου, το μοναχό παιδί μου;

Δωρεά στη Φ.Α.Τ.Α.
Η στολή του
Μητροπολίτη
Αυλώνος που έκανε
τα εγκαίνια της
Αγίας Μαρίνας

Οι μαζικές όμως επαγγελματικές μετακινήσεις ασπροποταμιτών προς τα αστικά κυρίως κέντρα της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας έγιναν, φαίνεται, μετά το 1881 και την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα, οπότε παρατηρείται για διαφόρους λόγους μια μεγάλη έξοδος ασπροποταμίτικων πληθυσμών. Έτσι από το 1881 και εξής και στη διάρκεια του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα, με την εξέλιξη της πρωτεύουσας και τη μεγάλη παράλληλα ανάπτυξη του Πειραιά ως πρώτου λιμανιού της χώρας, εγκαθίστανται πολλοί κυρίως στον Πειραιά κατ' αρχήν και αργότερα και στην Αθήνα, ασκώντας σταδιακά εκτός από τα γνωστά ασπροποταμίτικα υπαίθρια επαγγέλματα του δρόμου και σημαντικότερα από οικονομική άποψη επαγγέλματα, όπως του εμπόρου και ιδίως του παντοπώλη και γενικά επαγγέλματα του επισιτισμού (τυρέμποροι, έμποροι τροφίμων γενικά, παντοπώλες, οινοπώλες, ζαχαροπλάστες κ.λπ.) όπως ήδη προαναφέρθηκε.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΖΟΥΡΤΖΙΩΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
(20^{ος} αιώνας)

α/α	Ονοματεπώνυμο	Είδος καταστήματος	Διεύθυνση
1	Απόστολος Αλεξίου & Ράμμος	Χονδρεμπόριο τυροκομικών προϊόντων	Σωκράτους 7
2	Κων/νος Βουτσιλάς	Χονδρεμπόριο τυροκομικών προϊόντων	Σωκράτους 29
3	Δημήτριος Ιωαν. Γιαννίτης (Τζίμης)	White House - Υπερκατάστημα τροφίμων της εποχής (1923 - 25)	Πλατεία Ομονοίας - έναντι θεάτρου Κοτοπούλη
4	Δημήτρης Ιωαν. Γιαννίτης (Τζίμης)	Παντοπωλείο	Αγ. Γεώργιος, Κυψέλη
5	Γρηγόριος & Ιωάννης Γιαννίτης	Κατάστημα τροφίμων	Μπενάκη & Τζαβέλα, Εξάρχεια
6	Ιωάννης & Αθανάσιος Γιαννίτης	Κατάστημα τροφίμων	Σόλωνος 1, Πλατεία Κάνιγγος

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

7	Γεώργιος Γκουντούφας, Ιωάννης Κούτσιας & Απόστολος Λαϊάκης	Κατάστημα τροφίμων	Δυρραχίου & Αγίου Μελετίου, Σεπόλια
8	Γεώργιος Γκουντούφας & Απόστολος Λαϊάκης	Κατάστημα τροφίμων	Τέρμα οδού Ιπποκράτους & Λ. Αλεξάνδρας
9	Ευάγγελος Γκουντούφας (Ραστάφαρης)	Κρεοπωλείο	Παραποτάμιος, αρχές Συγγρού
10	Απόστολος Γκουντούφας (Μπακατόλης)	Κρεοπωλείο	Πατησίων
11	Αφοι Δήμα του Βασιλείου	Παντοπωλείο (1923 - 25)	Στάση Αγγελοπούλου
12	Γεώργιος Β. Δήμας	Παντοπωλείο	Γ' Σεπτεμβρίου 87 Β, Πλατεία Βικτωρίας
13	Βασίλειος Ιωάν. Δήμας	Αγορά τροφίμων (1925 - 33)	Αγγελοπούλου, Κυψέλη
14	Σωτήριος, Χρήστος & Δημήτριος Ζώγας (Ντίκου)	Παντοπωλείο	Κνωσού 1, Ν. Σμύρνη
15	Γεώργιος Ήππας (Γούλης)	Παντοπωλείο	Αχιλλέως, Πλατεία Μεταξουργείου
16	Θεοδώρου	Οινοπαντοπωλείο	Οδός Φιλίππου, Μοναστηράκι
17	Δημήτριος Αθαν. Καλαμπόκας	Οινομαγειρείο (1935 - 43)	Σίνα 30
18	Σωτήριος & Γεώργιος Καμπέρης (Κουφάκης)	Αγορά τροφίμων	Τέρμα Κυψέλης στο Γαλάτσι
19	Χρήστος Αποστ. Κλεισούρας	Παντοπωλείο	Πλατεία Κολιάτσου, Πατησίων
20	Αθανάσιος Αποστ. Κλεισούρας (Ψεύτης)	Παντοπωλείο	Τέρμα Πατησίων
21	Γεώργιος Αποστ. Κλεισούρας	Παντοπωλείο	Πλατεία Αττικής
22	Κων/νος Γ. Κλεισούρας	Οινοπαντοπωλείο	Αγ. Γεώργιος, Ακαδ. Πλάτωνος
23	Απόστολος & Κων/νος Κλεισούρας, μετέπειτα, Δημήτριος & Γεώργιος Κλεισούρας	Οινοπαντοπωλείο	Λιοσίων
24	Γεώργιος & Κων/νος Κούτσιας, μετέπειτα Βασίλειος & Νικόλαος Κλεισούρας	Κατάστημα τροφίμων	Σκουφά & Σίνα, Κολωνάκι
25	Γεώργιος Κούτσιας (Μάκας)	Παντοπωλείο	Ζωοδόχου Πηγής & Μεθώνης, Εξάρχεια

26	Δημήτριος Γεωργ. Κούτσιας (Μάκης)	Παντοπωλείο	Αγ. Ελευθέριος, Γκύζη
27	Θεόδωρος Αθαν. Κούτσιας (Μπέσας)	Κατάστημα τροφίμων	Χαροκόπου, Καλλιθέα
28	Γεώργιος Αθαν. Κούτσιας	Παντοπωλείο	Πλατεία Χαλανδρίου
29	Ευάγγελος Αθαν. Κούτσιας (Βαγγελάκος) & Ιωαν. Αθαν. Κούτσιας (Γιάντσαρος)	Παντοπωλείο	Μητροπόλεως, έναντι Καθεδρικού Ι.Ν. Αθηνών
30	Ευάγγελος Αθαν. Κούτσιας (Βαγγελάκος)	Παντοπωλείο	Μαρούσι
31	Βασίλειος Κούτσιας (Κούρτης)	Διακίνηση ξηρών καρπών	Κάμαρες* Έναντι Ι. Ναού Αγ. Αικατερίνης, Πλάκα
32	Παναγιώτης Λαϊάκης (Καλυβίτης)	Χονδρική πώληση τυροκομικών προϊόντων	Σοφοκλέους, έναντι στοάς εμπορίου
33	Δημήτριος Λεπενιώτης (Μπούρας)	Παντοπωλείο	Δωδώνης Κολωνός
34	Ιωάννης Λεπενιώτης	Οινοπαντοπωλείο	Σερρών30, Προφήτης Δανιήλ
35	Βασίλειος & Νικόλαος Λεπενιώτης (Παπλής)	Οινοπαντοπωλείο	Αγίας Σοφίας 71, Κολωνός
36	Χρήστος Λεπενιώτης	Παντοπωλείο	Παλιό τέρμα Κυνοσάργους
37	Γεώργιος Ιωαν. Μαλέμης (Γιαννούσης)	Παντοπωλείο	Πλατεία Αμερικής Αγάμων
38	Γεώργιος Μαλέμης (Κεφτές)	Παντοπωλείο	Στάση Αγίου Λουκά, Πατησίων
39	Νικόλαος Μαλέμης (γαμπρός Χρ. Σμιτσή)	Παντοπωλείο	Κάτω Πατήσια
40	Κωσταγιάννος Μαλέμης (Καλόγερος)	Παντοπωλείο	Κουκάκι
41	Αθανάσιος Μαλέμης (Βάρας)	Παντοπωλείο	Στάση Βαρζακάκου, Μαρούσι
42	Ιωάννης Μαλέμης (Γιαννούσης)	Διακίνηση ξηρών καρπών	Κάμαρες* Γαργατέτα, Κουκάκι
43	Αλέξανδρος Γεωρ. Μανώλης	Παντοπωλείο	Θέωνος 8, Ν. Κόσμος

44	Χρήστος Μαυρομμάτης (Τσιάνης), μετέπειτα Γιώργος Μαυρομμάτης	Παντοπωλείο	Σκύρου 17, Κυψέλη
45	Χρήστος Απ. Μαυρομμάτης (Τάμος), μετέπειτα Απόστολος & Κων/νος Μαυρομμάτης	Αγορά τροφίμων, εδώδιμα – αποικιακά (1926 - 96)	Πλάτωνος 103 & Κρατύλου 2, στάση Μαυρομμάτη, Ακαδ . Πλάτωνος
46	Χρήστος Απ. Μαυρομμάτης (Τάμος), μετέπειτα Αλέξανδρος & Αθανασία Μαυρομμάτη	Πρότυπο εργοστάσιο αρτοποιίας δυναμικότητας 3.000 οκάδων άρτου και αρτοσκευασμάτων και κατάστημα τροφίμων (1938 -95)	Μπαϊρακτάρη 4, Ελληνορώσων
47	Χρήστος και Ιωάννης Μαυρομμάτης (Ψοφάκης)	Πρώτη πανελληνίως γνωστή μπιραρία και ψητοποιαλείο	Ιερά οδός και Κωνσταντινουπόλεως (στάση Μαυρομμάτη, Σίδερα)
48	Βασίλειος Αποστ. Μαυρομμάτης (Τουλίκας)	Κατάστημα τροφίμων	Φιλολάου Παγκράτι
49	Αθανάσιος Μαυρομμάτης (της Κίτσου)	Παντοπωλείο	Έναντι Ι. Ν. Αγίας Αικατερίνης, ΦΙΞ
50	Χρήστος & Λάμπρος Μαυρομμάτης, μετέπειτα Γρηγόριος Γκάρτζος & Ιωάννης Καρκαμπέτας & Παναγιώτης Λαϊάκης	Κατάστημα τροφίμων	Θηβών 166, Πλατεία Δαβάκη, Καλλιθέα
51	Γεώργιος Γρηγ. Μουστάκας	Εδώδιμα – αποικιακά	Ισμήνης & Ελλησπόντου, Λόφος Σκουζέ
52	Μιχάλης Μουστάκας	Οινοπαντοπωλείο	Ιωαννίνων & Δωδώνης, Λόφος Σκουζέ
53	Χρήστος Μουχασίρης	Παντοπωλείο	Κουκάκι
54	Δημήτριος Μουχασίρης	Παντοπωλείο	Σταθμός Αμαρουσίου
55	Αθανάσιος Μπάκας	Οινοπαντοπωλείο	Αρχή Μεσογείων, Αμπελόκηποι
56	Βασίλειος Ιωαν. Νίκας	Οινοπαντοπωλείο	Ευβοίας 21, Γαλάτσι

57	Βασίλειος Νικόλας, μετέπειτα Ευάγγελος Σαμαράς	Οινοπαντοπωλείο	Καραϊσκάκη 4, Πλατεία Ψυρρή
58	Ιωάννης Ντάκος Αναγνώστης	Παντοπωλείο	Πιπίνου & Πατησίων
59	Γεώργιος Ντίκος (Καρκαμπέτας)	Παντοπωλείο	Πλατεία Ντάβαρη στην Αμφιθέα
60	Νικόλαος Γεωργ. Ντίκος	«ΕΡΜΗΣ» Αθηναϊκή ελαιουργία	Ρουφ
61	Τάκης Ντίκος	Παντοπωλείο	Παρθενώνας
62	Χρήστος Στέργιου Ντίκος	Κατάστημα τροφίμων	Εκαταίου 46, Ν. Κόσμος
63	Γεώργιος Στέργιου Ντίκος	Παντοπωλείο	Αρχές οδού Υπάρχου, ΦΙΞ, Ν. Κόσμος
64	Αθανάσιος Κων. Ντίκος	«Ελληνοπούλα» Παρασκευαστήριο Λίπη - βούτυρα	Πειραιώς & Μυλλέρου
65	Δημήτριος Ιωανν. Ντίκος (Μπαρμπατάκος)	2 Παντοπωλεία	α. Ψαρρών & Μεσολογγίου- Αγ. Διονύσιος, β. Πύρρας 4 - Χατζηκυριάκειο
66	Τσόνας, Γκουζάρας & Τάκης Ντίκος	Διακίνηση ξηρών καρπών	Κάμαρες* Γαργαρέτα, Πλάκα
67	Γεώργιος Γρηγ. Ντουβέλης	Παντοπωλείο	Λυσιαιτρείο
68	Απόστολος, Νικόλαος & Ιωάννης Ντουβέλης	Αγορά τροφίμων	Αριστοτέλους & Χέυδεν, Πλατεία Βικτωρίας
69	Απόστολος Παπαγιάννης	Αγορά τροφίμων	Πλατεία Αγ. Γεωργίου Κυψέλη
70	Γεώργιος Στέργιου Παπαστεργίου	Παντοπωλείο	Φωκαϊάς & Φυλής, Πλατεία Βικτωρίας
71	Παναγιώτης Παπαστεργίου	Παντοπωλείο	Τέρμα Πετρούπολης
72	Γεώργιος Ράμμος (γαμπρός Τόσκα)	Παντοπωλείο	Ερμού προς σταθμό Αμαρουσίου
73	Απόστολος Γεωργ. Ράπτης (Σαλιαγκούτης)	Διακίνηση ξηρών καρπών	Κάμαρες* Σάμου 8, Στ. Λαρίσης
74	Γεώργιος Χρ. Ράπτης (Γαμπρικός)	Εδώδιμα - αποικιακά	Δυρραχίου & Κωνσταντινουπόλεως, στάση 8, Σεπόλια

75	Χρήστος Σιμισής, μετέπειτα Γιώργος Αθαν. Λεπενιώτης	Παντοπωλείο	Στάση Λυσιαιτρείου, Κεραμικός, Γκαζοχώρι
76	Γεώργιος Χρ. Σιμισής	Παντοπωλείο	Θησείο
77	Ιωάννης Γεωργ. Σιμισής	Κατάστημα τροφίμων	Αχαρνών & Αγ. Μελετίου
78	Γεώργιος Σταμπόλης	Παντοπωλείο και κλπ χονδρεμπόριο ελαιολάδου, τυριών	Σίδερα Ιεράς Οδού, Γκαζοχώρι και Πλατεία Θεάτρου 7
79	Χαράλαμπος Σταμπόλης	Οινοπαντοπωλείο	Σίδερα, Γκαζοχώρι
80	Χρήστος & Θεόδωρος Σταχίκας	Κατάστημα τροφίμων	Αγίου Σπυριδωνος, Παγκράτι
81	Βασίλειος Σταχίκας & Αλέκος Κούτσιας, μετέπειτα Ευάγγελος Μουχασίρης	Κατάστημα τροφίμων	Οδός Καψάλη, Κολωνάκι
82	Δημήτριος Ταμπακιώτης	«Μινέρβα» Υπερκατάστημα τροφίμων της εποχής	Πατησίων & Ιουλιανού
83	Χρήστος Ιωαν. Τζίρος	Οινοπαντοπωλείο	Φυλής, Άγιος Νικόλαος
84	Δημήτριος Τόσκας (Μπάμπος)	Παντοπωλείο	Πλατεία Αμαρουσίου
85	Βασίλειος Τριζώνης & Κων/νος Μπάκας, μετέπειτα Βασίλειος Κων. Μπάκας	Κατάστημα τροφίμων	Πλατεία Πλαστήρα, Παγκράτι
86	Αθανάσιος και Μαρίνα Χύμα	Οινοπαντοπωλείο (1956 - 78)	Δελφών 52, Περιστερί
87	Ήππας (Φαρμάκης) & Γεώργιος Αθαν. Χύμας	Κατάστημα τροφίμων	Αχαρνών & Κοδριγκτώνος
88	Ηλίας Κ. Χύμας	Παντοπωλείο	Φιλολάου, Παγκράτι

Ο παραπάνω κατάλογος είναι αναδημοσίευση από το βιβλίο του Απόστολου Χρ. Μαυρομάτη (Τάμος), *Τα παραδοσιακά παντοπωλεία και το συνεταιριστικό τους κίνημα. Ιστορική αναδρομή (1967-1994)*, Αθήνα 2008.

Λίγο αργότερα, στις αρχές του νέου αιώνα η αποδημία ειδικά των Τζουρτζιωτών εξακτινώνεται φθάνοντας στην Νότια Ρωσία αλλά και στην Αμερική, μέσα από την οποία αποδημία πηγάζουν

εμβληματικές προσωπικότητες, όπως ο ιδρυτής της Φ.Α.Τ.Α. Χρήστος Δήμας και πολλοί άλλοι ευεργέτες της μικρής πατρίδας, όπως αργότερα ο Σπύρος Σαμαράς. Επειδή ο χώρος αυτού του βιβλίου δεν επιτρέπει πολλές επιλογές ας μείνουμε σε αυτούς που συμπυκνώνουν με την ιστορία τους λίγο – πολύ την ιστορία των άλλων αποδήμων.

Η ιστορία του ιδρυτή και το έργο της Φ.Α.Τ.Α. έχουν καταγραφεί πρόσφατα από αξιόλογους μελετητές και έχουν έτσι διασωθεί σημαντικότερες πληροφορίες που αφορούν τόσο στον συγκεκριμένο σύλλογο όσο και στην γενικότερη κοινωνική συμπεριφορά των ορεινών πληθυσμών της Πίνδου κατά τον 19^ο αιώνα.

Ο Χρήστος Δήμας, δευτερότοκο παιδί κτηνοτροφικής οικογένειας, βρέθηκε μικρός στην Αθήνα ακολουθώντας την πορεία των απόδημων Τζουρτζιωτών της εποχής του. Μετά την Αθήνα πήγε στο Βουκουρέστι, εγκαταστάθηκε στην Οδησσό όπου έμεινε περίπου 6 χρόνια. Η Οδησσός προφανώς ήταν ένας τόπος που ανταποκρίθηκε περισσότερο στην δική του προηγμένη σκέψη. Πόλη με πλούσια ιστορία, τόπος ίδρυσης της φιλικής εταιρείας, χώρος όπου έπνεε ο αέρας του φιλελευθερισμού και προοδευτικών κοινωνικών ιδεών. Αυτή λοιπόν η πόλη και η Σωζόπολη εμβολίασαν τον Χρήστο Δήμα με τις αρχές που διείπαν τις ελληνικές παροικίες αυτών των περιοχών. Εκεί ο Χρήστος Δήμας γνώρισε Αδελφότητες που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην απόφασή του να ενστερνιστεί και να μεταφέρει τις προοδευτικές ιδέες τους και στην δική του ιδιαίτερη πατρίδα, την Τζούρτζια. Το 1893 λοιπόν, με τη σύμφωνη γνώμη των συμπατριωτών του, ίδρυσε στην Τζούρτζια την «Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας Αθαμανίας», της οποίας το καταστατικό στηριζόταν στις αρχές ανάλογης ελληνικής αδελφότητας της Σωζόπολης. Ο Χρήστος Δήμας παράλληλα με τα κοινωνικά του ενδιαφέροντα, δραστηριοποιήθηκε επαγγελματικά στην Αθήνα. Αφού ίδρυσε την Φ.Α.Τ.Α. και έμεινε πρόεδρος της για 3 χρόνια, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και άνοιξε ένα μικρό παντοπωλείο στου Ψυρρή. Γύρω στα 1903-1904 ταξίδεψε στην Αμερική. Είναι από τους πρώτους Τζουρτζιώτες και ένας από τους πρώτους Ασπροποταμίτες μετανάστες στην Αμερική. Και σε αυτό τον

τομέα υπήρξε πρωτοπόρος. Άνοιξε έναν δρόμο που έμελλε να τον διανύσουν πολλοί συμπατριώτες του από τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα μέχρι το 1960 περίπου, οπότε άρχισε να παρατηρείται μια κάμψη στο μεταναστευτικό ρεύμα των Τζουρτζιωτών. Η Φ.Α.Τ.Α. υπήρξε η καταφυγή και το στήριγμα όλων των αναξιόπαθών. Προστάτεψε χήρες, ορφανά, οικογένειες που αντιμετώπιζαν οικονομικές καταστροφές, που έπρεπε να παλέψουν με την αρρώστια, που είχαν να παντρέψουν κόρες και αδελφές, να γηροκομήσουν υπερήλικες και ανήμπορους γονείς. Όσον αφορά στη συνταξιοδότηση των μελών της θα ήταν σκόπιμο να επαναλάβουμε ότι η Φ.Α.Τ.Α. εξασφάλιζε μια μικρή σύνταξη σε εποχές που ούτε στη φαντασία των Ελλήνων δεν υπήρχε ακόμη η έννοια της κοινωνικής ασφάλισης και της συνταξιοδότησης. Από τη συνοπτική παρουσίαση του έργου της επιβεβαιώνεται ότι Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζούρτζιας Αθαμανίας παραμένει ενεργή και δραστήρια για περισσότερο από ένα αιώνα. Αποτέλεσε ενδογενή, με τη μεταφορική έννοια του όρου, παράγοντα παρέμβασης στον πατρικό τόπο. Στην περίοδο της λειτουργίας της, αναδεικνύεται σε έναν πρωταρχικό θεσμό κοινωνικής οργάνωσης για την τοπική κοινωνία. Όχι μόνο συμπληρώνει αλλά σε πολλές περιπτώσεις υπερβαίνει με την πολυδιάστατη λειτουργία της, τον ρόλο της κοινοτικής αρχής, όπως στην περίπτωση της προικοδοσίας, του δανεισμού των μελών της. Διαχρονικά λειτούργησε ως μέσο προσαρμογής και μορφή κοινωνικότητας στους τόπους διασποράς από τη μία αλλά και ως δίαυλος επικοινωνίας με την τοπική κοινότητα από την άλλη, μετατρέποντας την νοσταλγία των αποδήμων Τζουρτζιωτών για την πατρίδα τους σε πλούσιο κοινωνικό εκπαιδευτικό και πολιτιστικό έργο. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι ο Χρήστος Δήμας, έστω και έμμεσα, είναι και εμπνευστής της ανέγερσης της Αγίας Μαρίνας που είναι από τότε το σύμβολο της Φ.Α.Τ.Α. Ο Χ. Δήμας και ο Σπ. Σαμαράς αργότερα αποτελούν με τις προσωπογραφίες και την ζωή τους συμπύκνωση των χαρακτηριστικών της αγάπης, της νοσταλγίας και της προσφοράς προς την μικρή τους πατρίδα, δεκάδων, εκατοντάδων απόδημων τζουρτζιωτών απέναντι στους οποίους η Φ.Α.Τ.Α. έδειχνε με κάθε τρόπο

την ευγνωμοσύνη της. Η Δημοτική Μούσα δεν λησμόνησε τους απόδημους εκείνους που δεν ξέχασαν ποτέ τους δικούς τους και την πατρίδα τους.

Την φυλακή την ξενιτιά, την ορφάνια, την αγάπη
Τα τέσσερα τα ζύγισαν, βαρύτερα είναι τα ξένα.

Σ' αφήνω γεια μανούλα μου, σ' αφήνω γεια πατέρα
Έχετε γεια αδέλφια μου και σεις ξαδελφοπούλες
Θα φύγω, θα ξενιτευτώ θα πάω μακριά στα ξένα
Θα φύγω – φύγω μάνα, μα θα ρθω και μη στεναχωριέσαι
Από τα ξένα που θα πάω, μηνύματα θα στείλω
Με της δροσιά της άνοιξης, τα χιόνια του χειμώνα
Και με τα αστέρια του ουρανού, τριαντάφυλλα του Μάη
Θε να σου στείλω μάλαμα, θε να σου στείλω ασήμι
Θε να σου στείλω πράγματα, που δεν τα συλλογιέσαι.

Μια άλλη τέτοια, όπως είπαμε, εμβληματική, πιο σύγχρονη, μορφή υπήρξε ο Σπύρος Ν. Σαμαράς (1882-1967).

Γεννήθηκε στην Αγία Παρασκευή (Τζούρτζια) το 1882. Ήταν το 5^ο κατά σειρά παιδί του Νικολάου και της Αγορίτσας Σαμαρά μετά τον Πέτρο, την Αικατερίνη, τον Δημήτριο, τον Γεώργιο, έπονταν και ο Θεόδωρος. Το 1900 ακολουθώντας τη μοίρα και το όνειρο χιλιάδων ελλήνων για μια καλύτερη ζωή μετανάστευσε στην Αμερική. Εκεί για 12 χρόνια αντιμετωπίζοντας πολλές αντιξοότητες, αλλά με πείσμα για την εκπλήρωση του ονείρου, εργάστηκε σκληρά αποκτώντας εμπειρίες με διάφορες ασχολίες της εποχής. Το 1912 επέστρεψε στην Ελλάδα για να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία κάνοντας το καθήκον του στην Πατρίδα. Παρέμεινε 2 χρόνια και το 1914 επέστρεψε στην Αμερική εγκαταστάθηκε στην Ανάπολη της πολιτείας Μέριλαντ, που μέχρι και σήμερα είναι έδρα της Ναυτικής Ακαδημίας των Η.Π.Α. Εκεί με σύνεση και αξιοποιώντας τις εμπειρίες του αλλά κυρίως δουλεύοντας σκληρά ασχολήθηκε με τον κλάδο των εστιατορίων. Ακόμα και σήμερα σε ανάλογη ιστοσελίδα για την συμβολή των μετανα-

στών στην ανάπτυξη της περιοχής αναφέρεται το όνομα Σπύρος Σαμαράς. Νοίκιασε μεγάλη τριώροφη οικοδομή στον κεντρικότερο δρόμο της Ανάπολης και άνοιξε μεγάλο πολυτελές εστιατόριο. Παρέμεινε μέχρι το 1927 κερδίζοντας την καταξίωση των Αμερικάνων, αλλά και πολλά χρήματα. Επέστρεψε στην Ελλάδα, έκανε αγορές ακινήτων, καταστημάτων και κατοικιών και συμμετείχε κατά μεγάλο μέρος στην αγορά αγροκλήματος 11.000 στρεμμάτων στον Άγιο Δημήτριο Καρδίτσας, βοήθησε απλόχερα συγγενείς ή συντοπίτες. Το 1929 παντρεύτηκε την Ευθυμία του Ιωαννη Περιστέρη, ιερέα της Αηδόνας που ήταν εγκατεστημένη στην Αθήνα. Απέκτησε τέσσερα (4) παιδιά την Δήμητρα, τον Νικόλαο, τον Ιωάννη και τον Γρηγόρη και ευτύχησε να τα δει επιστήμονες αποκατεστημένους με εγγόνια. Όταν του προτάθηκε να είναι συνιδρυτής και κύριος μέτοχος της Τραπεζής Τρικάλων από τους Ντάκο, Χατζηγάκη και Παπαγιαννίδη προτίμησε να τοποθετήσει τα χρήματά του στην πόλη του και ακύρωσε αγορά ακινήτου στην Αθήνα, στην οδό Αιόλου και Σταδίου. Αγαπούσε με πάθος το χωριό του τη Τζούρτζια και έτρεφε ιδιαίτερη ευλάβεια και σεβασμό στην εκκλησία της Αγίας Παρασκευής της οποίας υπήρξε ευεργέτης. Από τη θέση του προέδρου της Φ.Α.Τ.Α. συνέβαλε στην ανάπτυξη του χωριού. Απεβίωσε το 1967 πλήρης ημερών έχοντας γύρω του παιδιά και εγγόνια.

Τελειώνοντας αυτή την συνοπτική εξ ανάγκης αναφορά στην Αγία Μαρίνα ως σύμβολο μνήμης και νοσταλγίας όλων των ξενιτεμένων, μακριά αλλά και πλησιέστερα, Τζουρτζιωτών πρέπει να προσθέσουμε και την μεγάλη διαχρονική αντοχή των μύθων των θρύλων και των εθίμων που σχετίζονται με την Αγία Μαρίνα στη ψυχή των Τζουρτζιωτών.

Κορυφαία θέση κρατάει η πεποίθηση ότι στις δύσκολες στιγμές του έθνους αλλά και του χωριού η Αγία Μαρίνα φεύγει από το Μοναστήρι και συναντά την Αγία Παρασκευή στον περικαλλή ναό στην πλατεία του χωριού για να ενώσουν την δύναμη τους για την προστασία του χωριού και των κατοίκων του.

Έτσι έγινε την παραμονή της 28^{ης} Οκτωβρίου του 1940 όπου όπως πιστεύουν ακράδαντα οι ηλικιωμένοι τζουρτζιώτες ακού-

σθηκαν μέσα στον άδειο από προσκυνητές ναό της πλατείας να συζητούν οι προστάτριες Αγίες του χωριού για τον τρόπο της σωτηρίας του από το επερχόμενο κακό του πολέμου. Όπως λέει χαρακτηριστικά ο καθηγητής Ευάγγελος Αυδίκος οι αφηγήσεις αυτές επικαλούνταν έναν εννοιολογικό χώρο, στον οποίο συγγέονταν σχεδόν χωρίς διάκριση ο μύθος, ο θρύλος και η ιστορία, μια αντίληψη στην οποία η προγονική καταγωγή δεν αναφερόταν στην οικογένεια, αλλά στην ιδιότητα του μέλους μιας ευρύτερης κοινότητας. Πέρα όμως από τον προαναφερόμενο θρύλο άλλοι προγενέστεροι και μεταγενέστεροι μύθοι, θρύλοι και αφηγήσεις τους, όπως ο ληστοφυγόδικος Γκάρτζος που έβρισκε εξιλέωση για τις πράξεις του, προικίζοντας στο βλάχικο χωριό (Νέο Περιβόλι) του κάμπου ορφανά κορίτσια, που άκουγαν στο όνομα Μαρίνα ή Παρασκευή, ή τα γνωστά διαγενεακά «στασίδια» ή «λημέρια» ως συνέχεια των γενεών, μέσα στον ευρύτερο χώρο του προαυλίου του ναού, αποτελούν το ανεξίτηλο αποτύπωμα της Αγίας Μαρίνας επάνω στην ψυχή των Τζουρτζιωτών. Οι καιροί περνούν, οι γενιές φεύγουν, οι νεώτερες έρχονται, όμως ο ιερός ναός της Αγίας Μαρίνας, το ιερό πετράδι της Τζούρτζιας, θα στέκει πάντα προστάτης και αρωγός του χωριού ενώ το αηδόνι θα πλέκει την φωλιά του με την πολύχρωμη ευλογημένη κλωστή των λαμπάδων της και θα συνδέει τους Τζουρτζιώτες με τον τόπο τους όπου κι αν βρίσκονται!!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟΣ ΕΡΑΝΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

Αλφαβητικόν Ευρετήριο

A	Σελίδες	4-5	I	Σελίδες	20-21	P	Σελίδες	36-37
B	»»	6-7	K	»»	22-23	Σ	»»	38-39
Γ	»»	8-9	Λ	»»	24-25	Τ	»»	40-41
Δ	»»	10-11	M	»»	26-27	Υ	»»	42-43
E	»»	12-13	N	»»	28-29	Φ	»»	44-45
Z	»»	14-15	Ξ	»»	30-31	Χ	»»	46-47
H	»»	16-17	O	»»	32-33	Ψ	»»	48-49
Θ	»»	18-19	Π	»»	34-35	Ω	»»	50-51

ΚΙΝΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΣΕΛ. 52

Αλεξίου Χρήστος του Βασιλείου	2.000
»» Κω/νος του Ιωάννου	3.000
»» Ιωάννης του Κων/νου	3.000
»» Γεώργιος του Ιωάννου	1.000
»» Αθανάσιος του Ιωάννου	1.000
»» Ιωάννης του Ευαγγέλου	1.000
»» Ηλίας του Ευαγγέλου	1.000
»» Ιωάννης του Γεωργίου	1.000

»» Χρήστος του Στυλιανού	1.000
»» Αθανάσιος του Βασιλείου	1.000
»» Σωτήριος του Ευαγγέλου	1.500
Αυγέρης Ευάγγελος του Νικολάου	1.000
Αργύρης Αθανάσιος του Ιωάννου	300
Αυγέρης Δημήτριος του Κω/νου	1.000
Αδάμου Ιωάννης	1.000
Σύνολο	19.800

Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος –Υποκατάστημα Φαρσάλων Ένα (i) Ωρολόγι

Βακαλόπουλος Κω/νος	2.000
Βλαχάκης Λουκάς	1.000
Βαλαβάνης Ιωάννης του Αποστόλου	1.000
Βαλαβάνης Δημήτριος του Αποστόλου	1.000
Σύνολο	5.000

Γιαννίτσης Σωκράτης του Χρήστου	2.000
Γιαννίτσης Δημήτριος του Χρήστου	2.000
Γκουντούφας Ηλίας του Ευαγγέλου	1.000
Γκουντούφας Βασίλειος του Ευαγγέλου	1.000
Γκουντούφας Απόστολος του Ευαγγέλου	1.000
Γεροδήμος Αλέκος	1.000
Γούλας Ευθύμιος	500
Γκρίνιας Πέτρος του Ηλία	1.000

Γκίνιας Δημήτριος του Αθανασίου	3.000
Σύνολο	12.500

Δήμας Χρήστος του Σωτηρίου	1.000
Δήμας Ιωάννης του Βασιλείου	1.000
Σύνολο	2.000

Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Υπο/μα Φαρσάλων	10.000
Εθνική Τράπεζα Ελλάδος Υπο/μα Φαρσάλων	10.000
Ευσταθίου Κω/νος	1.000
Σύνολο	21.000

Ζιώγας Στέργιος του Ηλία	2.000
Ζιώγας Ηλίας του Σωτηρίου	1.000
Ζάγου Μερόπη του Στεφάνου	1.000
Σύνολο	4.000

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

Κούτσιας Αθανάσιος του Ιωάννου	2.000
Κούτσιας Αθανάσιος του Θεοδώρου	5.000
Κούτσιας Γεώργιος του Ιωάννου	2.000
Κούτσιας Γεώργιος του Στεργίου	1.000
Κούτσιας Χρήστος του Στεργίου	1.000
Κούτσια αδελφοί του Στεργίου	5.000
Καλαμαρτζής Χρήστος του Γρηγορίου	1.000
Κονταξής Βασίλειος του Αθανασίου	1.000

Κλεισούρας Δημήτριος του Αθανασίου	1.000
Κατσαμπέκη Ελένη χήρα Αριστείδου	1.000
Καμπέρης Σωτήριος του Δημητρίου	2.000
Κυριακόπουλος Σταύρος του Δημητρίου	1.000
Καλαμπόκας Αθανάσιος του Δημητρίου	1.000
Κυριαζής Βασίλειος του Βαΐου	1.000
Κυλώνης Κω/νος του Ευαγγέλου	1.000
Καραγιώργου Λώλα του Ηλία	500

Κατσινέλης Ευάγγελος του Ιωάννου	1.000
Σύνολο	27.500

Λαϊάκης Νικόλαος του Αποστόλου	1.000
Λαϊάκης Ευάγγελος του Δημητρίου	1.000
Λεπενιώτης Γεώργιος του Ιωάννου	1.000
Λεπενιώτη Βάσω του Δημητρίου	2.350
Λεπενιώτης Στυλιανός του Στεφάνου	1.000
Λεπενιώτη Δέσποινα του Χρήστου	2.000
Λαϊάκη Ειρήνη του Κω/νου	1.000
Σύνολο	9.350

Μουχασίρης Βασίλειος του Χαραλάμπους	2.000
Μπάκας Βασίλειος του Κω/νου	1.000
Μουστάκας Απόστολος του Γεωργίου	1.000
Μουστάκας Γεώργιος του Ευαγγέλου	1.000
Μουστάκας Σωτήριος του Ευαγγέλου	1.000
Μουστάκας Χρήστος του Στεργίου	500
Μουστάκας Δημήτριος του Στεργίου	1.000
Μαυρομμάτης Αθανάσιος του Χρήστου	1.000

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

Μαυρομμάτης Κω/νος του Χρήστου	1.000
Μαυρομμάτης Απόστολος του Χρήστου	1.500
Μαυρομμάτης Κω/νος του Χρήστου	1.500
Μαυρομμάτης Γρηγόριος του Σωτηρίου	2.000
Μαυρομμάτης Γεώργιος του Βασιλείου	500
Μαυρομμάτης Δημήτριος του Γεωργίου	500
Μπουκουράκης Κω/νος του Βασιλείου	2.000
Μπουκουράκης Κω/νος του Ευαγγέλου	1.000

Μπουρουτζίδης Τριαντάφυλλος	1.000
Μπουγκόρος Σπυρίδων του Παναγιώτη	1.000
Μπραξιώτης Σωτήριος του Γεωργίου	1.000
Μπάκα Μαρία του Αθανασίου	1.000
Μπουκουράκης Δημήτριος του Κω/νου	250.000
Σύνολο	272.500

Ντούλας Σωτήριος του Κω/νου	2.000
Ντέρης Κω/νος του Δημητρίου	1.000
Ντέρης Ιωάννης του Δημητρίου	500
Ντέρης Θεόδωρος του Ευαγγέλου	500
Ντουβέλης Γρηγόριος του Γεωργίου	2.000
Ντουβέλης Νικόλαος του Γρηγορίου	1.000
Ντουβέλης Απόστολος του Γρηγορίου	1.000
Ντίκος Παναγιώτης του Κω/νου	500

Ντίκος Γεώργιος του Ιωάννου	1.000
Ντίκος Δημήτριος του Στυλιανού	500
Νικάκης Κω/νος του Γεωργίου	500
Νίκας Σωτήριος του Ιωάννου	1.000
Νίκας Χρήστος του Γρηγορίου	1.000
Νάκας Σταύρος του Νικολάου	1.000
Ντίκου Βασιλική του Παναγιώτη	1.000
Νικάκη Μαριγούλα του Νικολάου	1.000
Σύνολο	15.500

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

Πλατής Στυλιανός του Ευαγγέλου	2.000
Πλατής Κω/νος του Στυλιανού	2.000
Πλατής Κω/νος του Γεωργίου	5.000
Πλατής Ευάγγελος του Αθανασίου	1.000
Πολύξος Αθανάσιος του Χρήστου	2.000
Πολύση Νίνα του Χρήστου	2.000
Παπαγεωργίου Γεωργία του Στεφάνου	1.000
Παγάνα Έφη του Ιωάννου	1.000
Σύνολο	16.000

Ράπτης Αριστείδης του Στεργίου	1.000
Ρίζος Δημήτριος του Κω/νου	1.000
Σύνολο	2.000

Σιμισής Κω/νος του Γεωργίου	2.000
Σταμπόλης Χρήστος του Γεωργίου	1.000
Σαμαράς Γεώργιος του Ευαγ. Ιερέυς	500
Σίμου Μαρία του Βασιλείου	2.000
Σύνολο	5.500
Τσακατούρας Ιωάννης του Γεωργίου	2.500
Τσακατούρα Βασιλική του Γεωργίου	2.500
Τόσκας Θεμιστοκλής του Δημητρίου	4.000
Ταμπακιώτης Ιωάννης του Στεργίου	2.000
Ταμπακιώτης Γεώργιος του Στεργίου	1.000
Ταμπακιώτης Γεώργιος του Δημητρίου	1.000
Ταμπακιώτης Κω/νος του Ευαγγέλου	1.000
Ταμπακιώτης Ευάγγελος του Στεργίου	500
Τσιρογιάννης Γεώργιος του Χρήστου	1.000
Τζίρος Χρήστος του Γεωργίου	1.000
Τριζώνης Κω/νος του Στεργίου	6.000
Τριζώνης Ηλίας του Βασιλείου	1.000
Τριζώνης Στέργιος του Γεωργίου	1.500
Τριζώνης Παύλος του Στεργίου	2.000
Τσιώνας Γεώργιος του Ευθυμίου	500
Ταμπακιώτη Γεωργία του Στεφάνου	4.000
Τσιώνας Νικόλαος του Ευθυμίου	1.000
Σύνολο	32.500

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

Χύμα Μαρίνα χήρα Αθανασίου	2.000
Χύμας Σωτήριος του Στεργίου	1.000
Χύμας Χρήστος του Αθανασίου	1.000
Χύμας Σταύρος του Νικολάου	1.000
Χατζή Αικατερίνη του Αχιλλέως	2.350
Σύνολο	7.350
Χύμα Μαρίνα χήρα Αθανασίου	5.000
Σύνολο	12.350

Ψαλίδας Ηλίας του Κω/νου	1.000
Σύνολο	1.000

ΚΙΝΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

ΕΞΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
Σελίδα 4 Δρχ. 19.800	Κατασκευή στασιδίων Αγ. Μαρίνης 158.000
»» 6 »» 5.000	Κατασκευή βρύσης Αγ. Μαρίνης 150.000
»» 8 »» 12.500	Αγορά εικόνας Αγ. Μαρίνης 25.000
»» 10 »» 2.000	Φόρτωση πέτρας 6.000
»» 12 »» 21.000	Αγορά 2 σακ. Τιμέντου 1.000
»» 14 »» 4.000	Αγορά πέτρινης κοπάνας 10.000
»» 22 »» 27.500	Διάφορα υλικά 6.050
»» 24 »» 9.350	Κατασκευή πινακίδων 1.500
»» 26 »» 272.500	Διάφορα υλικά κ.λπ 8.700
»» 28 »» 15.500	Σύνολο 366.250
»» 34 »» 16.000	
»» 36 »» 2.000	Κατάθεση Ε.Τ.Ε Δρχ 57.426
»» 38 »» 5.500	Μετρητά »» 56.904
»» 40 »» 32.500	Εις νέαν χρήση »» 114.330
»» 46 »» 12.350	Έξοδα »» 366.250
»» 48 »» 1.000	Σύνολο 480.580
Παγκάρι Αγ. Μαρίνης 18.080	
Λάδι Αγ. Μαρίνης 4.000	
Σύνολο 480.580	

Κλείεται σήμερα την 25.7.1988 με υπόλοιπον 114.330 δρχ.

Η Επιτροπή

ΚΙΝΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
ΕΚ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	Παγκάκια 120.000
	Φαγητό για τον τεχνίτη Πλακόπιτας 800
Δρχ 114.330	Σύνολο 120.800
Αργυρόπουλος ιερέας 1.000	
22-8 Από τόκους τράπεζας 5.470	
Σύνολο 120.800	

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στυλιανός Ε. Πλατής
Βασίλειος Χ. Μουχασίρης
Στέφανος Δ. Λεπενιώτης
Κω/νος Σ. Τριζώνης

Το παρόν βιβλίο φυλλομετρηθέν ευρέθη έχον 100 φύλλα και θα χρησιμοποιηθεί για την καταχώρηση των προσφερόντων προαιρετικώς για την κατασκευή διάφορων έργων στον Ι.Ν. Αγίας Μαρίας του χωριού Τζούρτζια.

Στο ίδιο επίσης βιβλίο και στο δεύτερο ήμισυ αυτού, θα καταχωρείται η κίνησις λογαριασμού εξόδων δια την κατασκευή των έργων.

Τζούρτζια Αύγουστος 1987.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αρχείο Θανάση Ηλ. Μουστάκα

1. Βιογραφικό σημείωμα του Θανάση Μουστάκα επίτιμου προέδρου της Φ.Α.Τ.Α.
2. Σημείωμα από τον μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλο (Χρήστος Ηλ. Μουστάκα) που αναφέρει αναλυτικά τις δωρεές του στον ιερό ναό της Αγίας Μαρίνας της Τζιούρτζιας.
3. Επιστολή του μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλου (Χρήστος Ηλ. Μουστάκα), με ημερομηνία 21.5.2010, προς το Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α., με την οποία δωρίζει στην βιβλιοθήκη της Αδελφότητας είκοσι έναν (21) τόμους του επιστημονικού περιοδικού «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» που εκδίδεται από την Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων. Κατά χρονολογική σειρά έκδοσης δωρίζονται οι παρακάτω τόμοι: 1) 1973, 2) 1974, 3) 1975, 4) 1976-77, 5) 1980, 6) 1981, 7) 1982, 8) 1983, 9) 1984, 10) 1985, 11) 1986-87, 12) 1988-89, 13) 1992, 14) 1994, 15) 2001, 16) 2002, 17) 2003, 18) 2004, 19) 2005, 20) 2006, 21) 2007
4. Χειρόγραφο σημείωμα του προέδρου της Φ.Α.Τ.Α Αθανάσιου Ηλ. Μουστάκα που περιγράφει τον εορτασμό της Αγίας Μαρίνας, με αφορμή τα εγκαίνια του ναού στις 17.7.2008.
5. Κοινοποίηση της εταιρείας «ΦΑΛΤΑΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ & ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ο.Ε ΜΑΡΜΑΡΑ ΓΡΑΝΙΤΕΣ» προς τον πρόεδρο της Φ.Α.Τ.Α. Αθανάσιο Μουστάκα, με την οποία γνωστοποιείται η δωρεά μαρμάρινης Αγίας Τράπεζας για τον ιερό ναό Αγίας Μαρίνας στην Τζούρτζια.
6. Απόσπασμα από το πρακτικό της αριθ. **1/2018** συνεδρίασης του Εκπροσώπου της Τοπικής Κοινότητας Αγίας Παρασκευής του Δήμου Καλαμπάκας Γρηγορίου Τόσκα, για την παραχώρηση δύο (2) διπλών μεταλλικών κάδων απορριμμάτων στην Φ.Α.Τ.Α. με σκοπό να τοποθετηθούν στον εξωκκλήσι της Αγίας Μαρίνας.

7. Επιστολή του μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλου (Χρήστος Ηλ. Μουστάκας) προς το Δ.Σ της Φ.Α.Τ.Α., με ημερομηνία 25.3.2009, με την οποία δωρίζει στη Φ.Α.Τ.Α. τεμάχιο από το ιερό λείψανο της Αγίας Μαρίνας καθώς δωρίζει και τη αρχιερατική του στολή, την πατερίτσα, την μίτρα, τον επιστήθιο σταυρό και το εγκόλπιο με τα οποία τέλεσε τα εγκαίνια του ναού, όπως επίσης και τη γραφομηχανή του για το μουσείο της Φ.Α.Τ.Α. στην Τζούρτζια. Τέλος με την επιστολή ο Αυλώνος θέτει κάποιους όρους για την διαχείριση του ιερού λειψάνου, όπως για παράδειγμα η αποσφράγιση της λειψανοθήκης θα γίνει μόνο σε περίπτωση ανωτέρας βίας ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της Αδελφότητας. Επίσης ορίζει, ότι στην υποθετική περίπτωση που η Φ.Α.Τ.Α. παύσει την λειτουργία της, το ιερό λείψανο θα περιέλθει στον κεντρικό ναό της Αγίας Παρασκευής στην Τζούρτζια, όπου το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο υποχρεούται να μεταφέρει το λείψανο στο ναό της Αγίας Μαρίνας την ημέρα της εορτή της για ευλογία των πιστών.
8. Επιστολή του Δ.Σ της Φ.Α.Τ.Α. προς τον μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών Αλέξιο με την οποία ενημερώνουν την Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαγκαδιάς (Κορπόβου), ότι στη κατοχή της Αδελφότητας έχουν περιέλθει δυο λειψανοθήκες με τεμάχια λειψάνων των αγίων Μαρίνας και Παρασκευής, όπως επίσης και τρεις (3) εικόνες σαμαρινιώτικης τεχνικής. Με την ίδια επιστολή το Δ.Σ παρακαλεί οι «πνευματικοί αυτοί θησαυροί» να φυλάσσονται στην μόνη Κορπόβου. Συγκεκριμένα το Δ.Σ. ζητάει η λειψανοθήκη της Αγίας Μαρίνας και οι τρεις εικόνες να φυλάσσονται στην μονή τους μήνες Αύγουστο έως Ιούνιο κάθε έτους και η λειψανοθήκη της Αγίας Παρασκευής από τον Σεπτέμβριο έως Ιούνιο κάθε έτους. Η Φ.Α.Τ.Α θα τα παραλαμβάνει αντίστοιχα στις αρχές Ιουλίου και θα τα επιστρέφει τέλος Ιουλίου (1 λειψανοθήκη και τις 3 εικόνες) και τέλος Αυγούστου (τη 1 λειψανοθήκη) κάθε έτους. Η παράδοση-παραλαβή θα γίνεται από τον πρόεδρο του Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α. ή άλλο εξουσιοδοτημένο μέλος του Δ.Σ.

9. Επιστολή του Δ.Σ της Φ.Α.Τ.Α. προς τους Αθανάσιο Γ. Ζώγα και Κων/νο Γ. Σιαμπαρίνα με ημερομηνία 27.8.2009, με την οποία αιτούν να ανακατασκευαστούν η στέγη και το χαγιάτι του ναού.
10. Επιστολή των Αθανάσιου Γ. Ζώγα και Κων/νου Γ. Σιαμπαρίνα με ημερομηνία 28.8.2009 προς το Δ.Σ της Φ.Α.Τ.Α., με την οποία ενημερώνουν το Δ.Σ, ότι οι εργασίες αντικατάστασης της στέγης του ναού της Αγίας Μαρίνας θα ξεκινήσουν άμεσα και ζητούν να υπάρξει μέριμνα για την προστασία των εικόνων που βρίσκονται εντός της εκκλησίας.
11. Επιστολή του αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμου Β' προς το πρόεδρο της Φ.Α.Τ.Α. Αθανάσιο Μουστάκα με ημερομηνία 11.11.2008, με την οποία τον ενημερώνει, ότι δεν μπορεί να παραστεί στην επιστημονική ημερίδα με θέμα: «ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ» λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων.
12. Επιστολή της Ιεράς Μητροπόλεως Τρίκκης και Σταγών προς τον μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλο, με ημερομηνία 18.6.2008, με την οποία επιτρέπει την τέλεση ακολουθίας εγκαινίων του ναού της Αγίας Μαρίνας στην Τζούρτζιας.
13. Επιστολή του μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλου προς τον μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών Αλέξιο, με ημερομηνία 17.7.2008, με την οποία τον ενημερώνει, ότι τέλεσε τα εγκαινία του ναού της Αγίας Μαρίνας Τζούρτζιας που ανήκει στη Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα.
14. Επιστολή του μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών Αλέξιου προς το εκκλησιαστικό συμβούλιο, τους ενορίτες του Ι.Ν. Αγίας Παρασκευής Τζούρτζιας και τους απανταχού της Ελλάδας και του εξωτερικού Τζουρτζιώτες, με την οποία ενημερώνει, ότι

κλάπηκαν από τον ναό οι περισσότερες εικόνες του τέμπλου, η εικόνα της Αγίας Παρασκευής, άλλες μικρότερες εικόνες του 18^{ου} αιώνα, το παλιό Ευαγγέλιο, το λείψανο της Αγίας Παρασκευής και παλιά τελετουργικά βιβλία. Επίσης μέσω της επιστολής καλεί τους πιστούς να προσευχηθούν και να αγωνισθούν πνευματικά.

15. Πρακτικό από την συνεδρίαση του Δ.Σ της Φ.Α.Τ.Α., με ημερομηνία 21.10.2009, με θέματα: 1) την αποδοχή δωρεάς του μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλου για την κατασκευή τέμπλου και την πλακόστρωση της εκκλησίας της Αγίας Μαρίνας, 2) την αποδοχή δωρεάς για την αλλαγή στέγης και υπόστεγου της Αγίας Μαρίνας από τους Αθανάσιο Γ. Ζώγα και Κων/νου Γ. Σιαμπαρίνα.
16. Επιστολή του μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλου προς τον πρόεδρο της διευρυμένης κοινότητας Ασπροποτάμου Δημήτριο Βουρλίτση, με ημερομηνία 3.7.2009, με την οποία τον ενημερώνει, ότι ο Ηγούμενος της Μονής Προυσού του χάρισε μικρό τεμάχιο του λειψάνου της Αγίας Παρασκευής και μικρό τεμάχιο του λειψάνου του νεομάρτυρα Αγίου Γεωργίου Ιωαννίνων, τα οποία με την σειρά του δωρίζει στην διευρυμένη κοινότητα Ασπροποτάμου με τους εξής όρους : 1) τους μήνες Ιούλιο – Αύγουστο κάθε χρόνου να παραδίδεται στο Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ι.Ν Αγίας Παρασκευής Τζούρτζιας και την ημέρα του πανήγυρης να λιτανεύεται στην πλατεία του χωριού. 2) Από τον Σεπτέμβριο έως και τον Ιούνιο η κοινότητα πρέπει να καταθέτει, με ευθύνη της, την λειψανοθήκη στην Ιερά Μονή Κορπόβου Τρικάλων και να παραλαμβάνεται εκ νέου τον επόμενο Ιούλιο. 3) Ορίζεται ότι η λειψανοθήκη αποτελεί κτήμα της διευρυμένης κοινότητας Ασπροποτάμου, αλλά η κοινότητα έχει την υποχρέωση να καταθέτει το λείψανο στον ναό της Αγίας Παρασκευής από τον Ιούλιο έως τον Αύγουστο. 4) Σε περίπτωση που η διευρυμένη κοινότητα Ασπροποτάμου παύσει να υφίσταται με την σημερινή της μορφή, η λειψανοθήκη περνάει στην κυριότητα της Φ.Α.Τ.Α.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΙ

Πεύκης (1987)

Πρόκειται για τον π. Παναγιώτη Μπρέλλα, παιδί του παπα-Χαράλαμπου από την Νέα Πεύκη (το παλιό Πλόπ') του νομού Τρικάλων (περιοχή Μεσοχώρας), από εδώ και το ψευδώνυμο «ΠΕΥΚΗΣ». Την υπογραφή φέρουν οι νέες μεγάλες εικόνες στο ξυλόγλυπτο τέμπλο της Αγίας Μαρίνας.

Τόγα Ι.Κ. (1988)

Υπογράφει σε φορητή εικόνα της αγίας Μαρίνας, 1988, ναός αγίας Μαρίνας.

Μαυρομμάτη-Λιόλιου Ειρήνη (1994-2002)

Υπογράφει σε φορητή εικόνα στον ναό της αγίας Μαρίνας.

Καμπέρη Σταυρούλα (1997-2001)

Υπογράφει μια φορητή εικόνα της αγίας Μαρίνας στον ναό της αγίας Μαρίνας.

Αλμπάνης Νικ. Εμμανουήλ (σύγχρονος)

Την υπογραφή του φέρει ο Παντοκράτορας στον ναό της Αγίας Μαρίνας (αχρονολόγητος).

Νταφούλης Ιωάννης (σύγχρονος)

Από την Κρήνη Φαρσάλων, εργάζεται στην Λάρισα. Έργα του στο τέμπλο του ναού της Αγίας Μαρίνας: ο Άρχων Μιχαήλ της βόρειας πόρτας και ο Μέγας Αρχιερέας της Ωραίας Πύλης.

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΕΣ

Λέφας Μιχάλης (2010)

Γεννήθηκε το 1983 στον Άγιο Βησσαρίωνα (Δούσικο) των Τρικάλων, απόφοιτος της ξυλόγλυπτικής σχολής Καλαμπάκας, μαθητής του Κώστα Σχοινά. Από μικρός είχε κλίση προς την ξυλόγλυπτική, την οποία θεραπεύει με αγάπη και ενθουσιασμό. Για την Αγία Μαρίνα της Τζούρτζιας σκαλίζει το 2010 το τέμπλο, προσφορά του και μία «πολυθρόνα».

ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΤΕΣ

Παναγής Χαράλαμπος (2008)

Γεννήθηκε το 1946 στην Λεμεσό της Κύπρου, όπου και διατηρεί εργαστήριο αργυροχρυσοχοΐας. Ασχολείται σπό 16 χρονών με την εν λόγω τέχνη, που διδάχτηκε από τους γονείς του. Έργο του μικρή λειψανοθήκη για το ιερό λείψανο της Αγίας Μαρίνας, 2008

ΚΤΙΣΤΕΣ

Βούλγαρης Δημ. Κωνσταντίνος (1967)

Από τους Χριστούς Ιωαννίνων, αρχικτίστης της Αγίας Μαρίνας (1967), με βοηθούς τα παιδιά του Σωτήρη και Δημήτρη.

Πλατής Ευάγγελος

Χωριανός. Το 1975 έκτισε δωμάτια (αποθήκες) της Αγίας Μαρίνας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Πράξη 4^η (25.4.2004): Γ) Καθαρισμός του προαυλίου της Αγίας Μαρίνας και αίτημα στους κτηνοτρόφους για παροχή σφαγιών για την γιορτή της Αγίας Μαρίνας. (25.4.2004)

Πράξη 5^η (17.7.2004): Α) Ευχαριστίες προς τους κάτωθι κτηνοτρόφους για προσφορά σφαγιών για την γιορτή της Αγίας Μαρίνας: Μαλέμη Ιωάννη του Αθανασίου, Κούτσια Ευάγγελο του Χρήστου, Αυγέρη Αθανάσιο του Σωτηρίου, Μαλέμη Βασίλειο του Δημητρίου (Μέντη) και Μαυρομμάτη Παύλο του Στεφάνου.

Β) Την κοπή των χόρτων από το προαύλιο του ναού της Αγίας Μαρίνας και την μεταφορά των προβάτων έκανε ο Βασίλειος Κονταξής έναντι 60 ευρώ.

Πράξη 5^η (20.6.2005): Α) Οργάνωση για την ημέρα της Αγίας Μαρίνας (Κυριακή 17.7.2005). Αποφασίστηκε το φαγητό να είναι κρέας με κριθαράκι (3 καζάνια), αγοράστηκαν τα υλικά που χρειάζονται για την τέλεση της λειτουργίας και την διεξαγωγή της εορτής.

Πράξη 9^η: διοικητικός απολογισμός των δραστηριοτήτων της Φ.Α.Τ.Α

Ιούλιος 2008: 17.7 Εγκαινία του ναού της Αγίας Μαρίνας παρουσία του μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλου. Στους προσκυνητές προσφέρθηκε φαγητό (προβατίνα με κριθαράκι) που μαγείρεψαν ο Βασίλειος Δημ. Χύμας, Ευάγγελος Αθ. Πλατής και Ιωάννης Αθ. Κούτσιας. Τα σφαχτά ήταν δωρέα των Γεωργίου Αρ. Γιαννίτση (2), Παντελή Αρ. Ράπτη (1), μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλου (1), Αθανασίου Ηλ. Μουστάκα (πρόεδρος Φ.Α.Τ.Α) (1) και Βασιλείου Μαλέμη (1).

Το Αντιμίσιο των εγκαινίων της Αγ. Μαρίνας

Πράξη 3:

Σήμερα στα γραφεία της Αδελφότητας Τυροποίκου
 1 ημέρα Τετάρτη 21 Οκτωβρίου 2009 μετά από
 πρόσκληση του αρθέρου συνήλθε το Δ.Σ. της
 Αδελφότητας και ασχολήθηκε μετά εξής θέματα:

- α) Αποδοχή Σωφείας του κ. Χρήστου Ηλία Μουστάρη
 (Μητροπολίτη Χρυσοδούλου) για την κατασκευή
 του τέμπλου, των εικόνων, ή την ολοκλήρωση
 της εκκλησίας Αγίας Μαρίας.
  - β) Την αποδοχή Σωφείας για την επιλογή στέγης
 ή υποστέγου της Αγίας Μαρίας από τους
 Αθανάσιου Γ. Ζύγα ή Κων. Γ. Σιατσάκη.
- Μη έχοντας άλλο θέμα για συζήτηση έληξε
 η συνεδρίαση.

Παρόντες

Αθανάσιος	Μουστάρης
Ευαγγελία	Βεργιάννη
Αποστολίου	Κούτσια
Γεώργιος	Καλαμάρας
Άγος	Γιαννίτσος
Παυλίνης	Ρέντος
Αντών	Μουστάρη

Πρόεδρος

Αθανάσιος Η. Μουστάρης

Πρόεδρος

Αθ. Μουστάρης

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΦΩ

Γραμματέας

Ευαγγελία Βεργιάννη

ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΓΛΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 45, 421 00 ΤΡΙΚΑΛΑ

ΔΙΕΥΚΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
1732
31/12/2009

Πρός
Τον Αγιώτιμο Κύριο
Δημήτριο Βαυλιτζή
Πρόεδρο της Διευρυμένης Κοινότητας Αειφωδοτάμου
Τρίκαλα

Κύριε Πρόεδρε,

Στις 26 Ιουλίου 2005, σήμερα επί αξίας Παρασκευής,
πολιούχου του όμιλίου κτηνοοικονομικού διαμερίσματος της Διευ-
ρυμένης Κοινότητας Αειφωδοτάμου, έδωρίσα στον έφο της Ναού
τεμάχιο λειγάνου της. Στυτυχώς και αυτό μαζί με τούς υπό-
λοιπούς ηνευματιούς θεσαυρούς έμλαγη από έφο της τόν
Μάρτιο του 2007.

Αποχαιώνως έε παραμυχέ μου ανταυθουρινόμενος ο Καθη-
γούμενος της Φραγ Μοστη Προεδού, μου έδωκε μιανό τεμάχιο λει-
γάνου επί αξίας Παρασκευής (κυουρόχρωμο), τό όρησο μαζί
μέ ένα μιανό τεμάχιο από τά λείγανα του Νεομαρότυρα
αξίας Γεωργίου του έν Ιωαννίνους (άνοχλόχρωμο) είναι έε
έεγμένα δήμω μέσα έε ξολόκληρη ζήγανονήμω. Αύτό
τόν ωνευματιού θεσαυρό παραδίδω μέ τό παρόν Γράμμη μ
επί Διευρυμένη Κοινότητα Αειφωδοτάμου μέ τούς έφο της
όρους:

✓

ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΓΛΩΝΟΣ
Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Δ Ο Υ Λ Ο Σ
ΚΑΝΑΡΗ 45, 421 00 ΤΡΙΚΑΛΑ

— 2 —

1. Τούς μήνες Ιούλιο-Αύγουστο καίτε χρόνου να παραδί-
δεται εγγράφως στο Ευαγγελιστήριο Συμβούλιο του Ιερού
Ναού Αγίας Παρκεμένης, όμολόγου Κοινοτικού Διαμειρέματος,
καί να τοποθετείται με εύδυνη τους ετήσιους τράχηλα
του ή έννο Ναού, τήν δέ ήμερα επί ηαή ημερας να λιτανεύεται
μητ' με τήν εγγ' τίτωνα επί Αγίας Παρκεμένης εδόν θαλασσί-
α με αποδύνηται.

2. Από τον Σεπτέμβριο-Ιούνιο ή Κοινότητα με εύδυνη
επί να καταδέξει τήν εγγ' ηηγαυοθήμη ετήσιος έλλη
Κορμητόκου Τριμάζων και για έεράγια, άλλ' κρημύ να
λειτουρησει τήν υπερίοδο αυτ' και να τήν ηηγαυοθήμη
νει τον ερηόμενο Ιούλιο.

3. Η εγγ' ηηγαυοθήμη κατό τούδε και εγγ' τού ετήσιος είν
μέν κρημύ επί ηηευρυμένης Κοινότητας Αεφροποτάμου, άλλ'
με τήν ήηαυοθήμη καίτε Ιούλιο-Αύγουστο να καταδέξει
τον ήηευρυμένης κατό ηηευρυμένης ετήσιος εγγ' Ναού επί Αγίας
Παρκεμένης του όμολόγου Κοινοτικού Διαμειρέματος

4. Σε ηηευρυμένης ή ηηευρυμένη Κοινότητα Αεφροπο-
τάμου ηαυοσει να υπερίδοται με τήν εγγ' επί ηηευρυμένης
ή ηηευρυμένης να παραδοθεί ετήσιος ηηευρυμένης
Αεφροποτάμου Τριμάζων, κρημύ και κρημύ
τούς όραη του υπερίδοτος τράχηματος.

✓.

ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΥΛΩΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 45, 421 00 ΤΡΙΚΑΛΑ

-3-

Τρίκαλα, 2 Ιουλίου 2009
7ος Αγώνες Χριστόδουλου

Ο παραλαβών

Ηλ. Μ.

Χύμας Αντίστοιχος
Καν. Σιμβολικός

Υ.Γ. Την εξαίρετη γενναϊότητα έχει ευνοχρημάσει
ο καθηγητής κ. Δημήτριος Καλαϊώσης για δική
του φιλία.

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ Ι. Ν. ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ (ΦΑΤΑ)
Χαιροπούλου 1 – 42100 Τρίκαλα
Πληροφορίες : Αθαν. Μουστάκας
Τηλ & Φαξ : 24310 71960, 39933
Κινητό: 6979225343

Τρίκαλα 27/08/2009
Αριθ. Πρωτ. 98/27/8/2009.

Προς : Ζώγα Γ. Αθανάσιο
Σιαμπαρίνας Γ. Κων/νου

Θέμα: Αντικατάσταση στέγης Αγ. Μαρίνας

Μετά από την προφορική συζήτησή μας αιτούμαστε να κατασκευάσετε τα εξής:

α) Να αποξηλωθεί η υπάρχουσα στέγη (τσιγκια και ξυλεία) της Αγ. Μαρίνας καθώς και το χαγιάτι,

β) Να κατασκευαστεί νέα στέγη με βαμμένη ξυλεία εμφανή εσωτερικά και επικάλυψη με πλάκες Πηλίου,

γ) Η ίδια κατασκευή να γίνει και στο χαγιάτι της εκκλησίας που θα στηρίζεται σε 4 η 5 πέτρινες κολώνες.

Με τιμή

Η γραμματέας της Φ.Α.Τ.Α.

Τσιρογιάννη Ευαγγελία

Ο πρόεδρος εκκλησιαστικού συμβουλίου
Αγ. Μαρίνας και πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α.

Αθανάσιος Μουστάκας

ΑΠΟ: Ζώγα Γ. Αθανάσιο
Σιαμπαρίνας Γ. Κων/νου

Τρίκαλα 28/08/2009
Αριθ. Πρωτ.:

ΠΡΟΣ : ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ Ι. Ν. ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ (ΦΑΤΑ)
Χαιροπούλου 1 – 42100 Τρίκαλα
Πληροφορίες : Αθαν. Μουστάκας
Τηλ & Φαξ :24310 71960, 39933
Κινητό: 6979225343

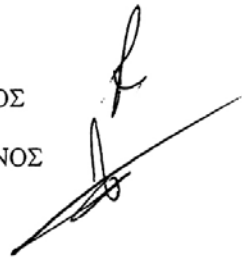
Θέμα: Αντικατάσταση στέγης Αγ. Μαρίας

Σε απάντηση του εγγράφου σας με αριθμ. Πρωτ. 98/23/ε/2009 σας αναφέρουμε ότι συμφωνούμε με την αίτηση σας και ότι άμεσα θα ξεκινήσουν οι εργασίες αντικατάστασης στέγης στην Αγ. Μαρίνα.

Παρακαλούμε όπως μεριμνήσετε για την προστασία των εικόνων που βρίσκονται στον Ιερό Ναό.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ
Με Τιμή

Α. ΖΩΓΑΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
Β. ΣΙΑΜΠΑΡΙΝΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΦΑΛΤΑΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ & ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ο.Ε
ΜΑΡΜΑΡΑ ΓΡΑΝΙΤΕΣ
6ο ΧΛΜ ΤΡΙΚΑΛΩΝ/ΚΑΛΚΑΣ-ΤΡΙΚΑΛΑ
Α.Φ.Μ 998845287
Δ.Ο.Υ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
ΤΗΛ.2431085840-85841

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:
ΠΡΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΦΑΤΑ
κ.ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΜΟΥΣΤΑΚΑ

ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ, ΣΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΥΜΕ ΟΤΙ Η
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΣ ΘΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΔΩΡΕΑ ΜΑΡΜΑΡΙΝΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΤΗΝ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑ.

ΤΡΙΚΑΛΑ,
ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

ΜΕ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
ΦΑΛΤΑΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
Κ ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ο.Ε

ΦΑΛΤΑΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ & ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΟΕ
ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΜΑΡΜΑΡΩΝ
6ο ΧΛΜ ΤΡΙΚΑΛΩΝ/ΚΑΛΚΑΣ-ΤΡΙΚΑΛΑ
ΑΦΜ:998845287-ΔΟΥ:ΤΡΙΚΑΛΩΝ
ΤΗΛ.:24310.85840-ΦΑΧ.:24310 85841

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΧΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Αριθμ. πρωτ./Χ/ΕΞ. 3610 /2008

Έν Αθήναις τῆ 11ῃ Νοεμβρίου 2008

Πρὸς
Τὸν Ἀξιότιμον
Κ. Ἀθανάσιον Μουστάκαν
Πρόεδρον
ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ
Χαιροπούλου 1
421 00 ΤΡΙΚΑΛΑ

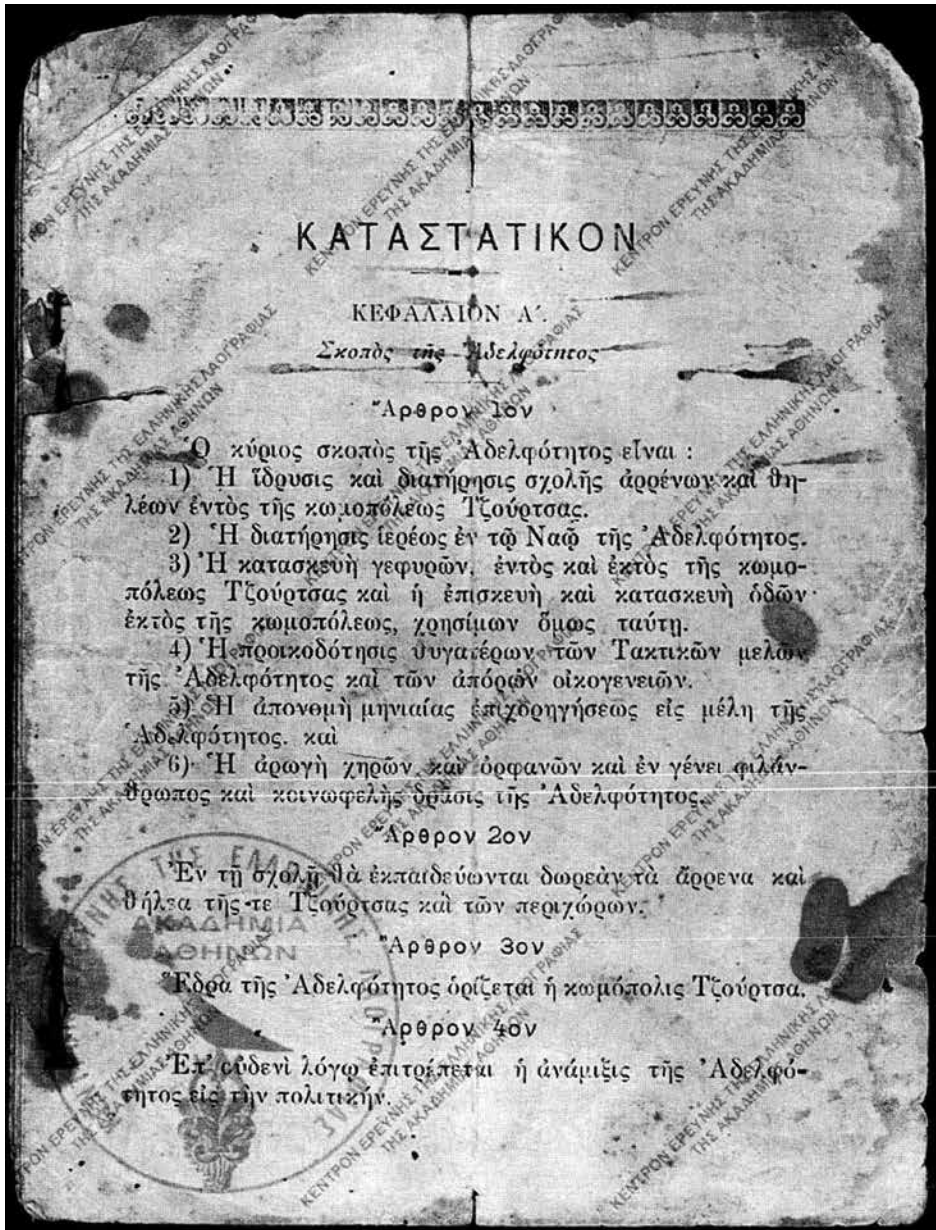
Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Με ιδιαίτερη χαρὰ ἔλαβα τὴν τιμητικὴν πρόσκλησίν σας προκειμένου νὰ παραστῶ στὴν Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα μὲ θέμα: «ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ» καὶ σὰς εὐχαριστῶ πολὺ.

Λυπούμαι, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ εἶμαι κοντὰ σας ῥόγῳ τῶν ἤδη ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεών μου.

Σὰς εὐχομαι καλὴ ἐπιτυχία, συγχαρητήρια θερμά γιὰ τὴν σπουδαία αὐτὴ ἐκδήλωση καὶ ὁ Δομῆτωρ Κύριος νὰ εἶναι πάντοτε Βοηθὸς καὶ Συμπαραστάτης σας.

Μετ' εὐχῶν διατίθω

— 17 —

Ἄρθρον 79ον

Τρεῖς ἴδια βιβλία τῶν μελῶν, Δωρητῶν καὶ Εἰσπραξέων
ὡς καὶ διαφόρων ἄλλων εἰσπράξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1'.

Περί Προικοδοτήσεως.

Ἄρθρον 80ον

Ἡ Ἀδελφότης προικοδοτεῖ διὰ κλήρου κατ' ἔτος 1) τὰς
ἐκ τῶν ἐπὶ εἰκοσαετίαν τακτικῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότη-
τος κόρας, τὰς ἐρχομένας κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς γάμον
καὶ 2) πάσας τὰς ἐρχομένας εἰς γάμον ἀπόρους κόρας
ἐκ τοῦ χωρίου Τζουρτζία καταγομένας.

Ἄρθρον 81ον

Τὰ τακτικά μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἵνα αἱ θυγατέ-
ρες τῶν συμμετέχουσι τῆς προικοδοτήσεως, ὑφείλκωσι νὰ
ἐξασκολουθῶσι τὴν συνδρομὴν τῶν μετρίου τοῦ θανάτου,
ἂν δὲ τις διακόψῃ ταύτην, αἱ θυγατέρες τοῦ αὐτοδικαίου
ἀποβάλλουσι τὸ δικαίωμα τῆς κληρώσεως.

Ἄρθρον 82ον

Ἐκαστον τακτικὸν μέλος δικαιούται νὰ θέσῃ ὑπ' ὄ-
ψιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως διὰ τὴν προικοδοτήσιν ὅλας
ἐν γένει τὰς θυγατέρας αὐτῶν, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἔχουν
συμπληρώσει τὴν 20ετὴ καταβολὴν τῶν συνδρομῶν τῶν.

Ἄρθρον 83ον

Δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς τὴν κληρῶσιν τῆς προικο-
δοτήσεως ἔχουσι καὶ αἱ συμπληρώσασαι 15ετὴ συνδρομὴν
συνδρομητῶν καὶ ἐξασκολουθητικῶς καταβάλλουσαι ταύτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Πόροι τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 15ον

Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἶναι : α') αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν β') αἱ ὑπὸ φιλοπόσεων γινόμεναι προσφοραὶ, γ') αἱ ἐκ διαθηκῶν προικοδοτήσεις τῆς ἀδελφότητος καὶ δ') αἱ ἐκ παντὸς ἐγκρινομένου μέσου ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος προσερχόμενοι πρόσοδοι.

Ἄρθρον 16ον

Ὁ κατ' ἐλάχιστον ὄρον δραχμᾶς πενήκοντα ἐπάταξ ἢ ἐκ διαλλειμμάτων ἐντὸς ἐνὸς ἔτους δωροῦμενος, ἀναγράφεται Δωρητῆς ὁ δὲ κατ' ἐλάχιστον ὄρον διακοσίας ἀναγράφεται *Εὐεργέτης* ὁ δὲ ἄνω τῶν διακοσίων *Μέγας Εὐεργέτης*.

Τὰ ὀνόματα τῶν Δωρητῶν Εὐεργετῶν καὶ Μεγάλων Εὐεργετῶν ἀναγράφονται ἐν πίνακι ἀνηρτημένῳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς καὶ τῷ γραφείῳ τῆς ἀδελφότητος, χρυσοῖς γράμμασι.

Ἄρθρον 17ον

Ὅσα ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος κατὰ τὴν ἐπέτειον αὐτῆς, προσφέρωσι διὰ τὴν ὑψωσιν τῆς εἰκόδος τῆς πολιούχου ὁπομάρτυρος Ἀγίας Μαρίνης ἔλαια, οφείλουσι νὰ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν ἐντὸς ἔτους, μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ὁποίου ἐπιδιώζεται ἡ δικαστικὴ εἰσπραξις τῶν ἐντόκως πρὸς 12%) ετησίως.

Ἄρθρον 18ον

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἅπασα ἢ περιουσία αὐτῆς, κινητὴ τε καὶ ἀκίνητος, περιέρχεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Σχολῆς τῆς κομοπόλεως Τζουρτζίας, ἣν ἀνήκει.

- II -

Παραρτημα

Άρθρο 24ο

Διάλυση της Αδελφότητας

Για κανένα λόγο δεν εκιτρέπεται η Διάλυση της Αδελφότητας εκτός αν δεν υπάρχει στο Μητρώο Τακτικών μελών ο απαιτούμενος αριθμός για τη συγκρότηση των οργάνων διοίκησης της. Μετά τη διάλυση της Αδελφότητας όλη η περιουσία κινήτη και ακίνητη περιέχεται στον εν Αγ. Παρασκευής (Τζουρτζια) Ι.Ν. της Αγίας Μαρίας.

Άρθρο 25ο

Για κάθε ζήτημα που δεν προβλέπεται ή δεν ρυθμίζεται από το παρόν Καταστατικό λύνεται με απόφαση της Γεν. Συνελεύσεως. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα και των λοιπών περί σωματείων σχετικών νόμων.

Άρθρο 26ο

Το παρόν Καταστατικό αφού διαβάστηκε άρθρο προς άρθρο στο σύνολό του ψηφίστηκε και επικυρώθηκε κατά τη συνεδρίαση των μελών και ιδρυτικών αυτού, υπογράφηκε απ' αυτούς στην Αγ. Παρασκευή (Τζουρτζια) και στο Δημοτικό Σχολείο που έγινε η συνέλευση στις 31 Ιουλίου 1952 ημέρα Πέμπτη και ώρα 5 .μ. Ισχύει δε τούτο τώρα όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και αναμνηρώθηκε μεταγενέστερα με αποφάσεις της Γεν. Συνελεύσεως τις 26/7/57 29/7/60 και 4/II/92 που επικυρώθηκαν με τους αριθμ. 620/Ια-Ι2-57, 678/Ι4-ΙΙ-60 και 56/1993 αποφάσεις του Πρωτοδικείου Τρικάλων, αποτελεί δε η ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΤΗΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ συνέχεια της συσταθείσης κατά το έτος 1893 ομωνύμου και με τους σκοπούς Αδελφότητας.-

ΟΙ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΑΙ ΜΑΣ

1	'Αλεξίου	Κων/νος	του	Γεωργίου	37.	Μανώλης	Κων/νος	»	'Ιωάννου
2	»	Γεώργιος	»	Κων/νου	38.	Μπαμπούρης	'Ιωάννης	»	Θεοδώρου
3	»	'Αλέξανδρος	»	Κων/νου	39.	Μπανταγιάννης	Δημήτριος	»	'Αθανασίου
4	»	Στέργιος	»	'Αθανασίου	40.	Ντίκος	Νικόλαος	»	Κων/ντίνου
5	»	Χρήστος	»	'Αθανασίου	41.	»	Οικογένεια	»	'Αποστόλου
6	»	Νικόλαος	»	Δημητρίου	42.	»	'Ιωάννης	»	Νικολάου
7	»	Γεώργιος	»	'Αθανασίου	43.	»	Δημήτριος	»	Νικολάου
8	»	Δημήτριος	»	Νικολάου	44.	Ντίκος	Σταύρος	»	Δημητρίου
9	»	Σπυρίδων	»	Γρηγορίου	45.	Ντάνας	Δημήτριος	»	'Ιωάννου
10	»	Γρηγόριος	»	Σπυρίδωνος	46.	Νίκας	'Αθανάσιος	»	Θεοδώρου
11	»	οικογένεια	»	Χρήστου	47.	Οικονόμου	Δημήτριος	»	Δημητρίου
12.	Γκάριτζος	Βασίλειος	»	'Αθανασίου	48	»	Θεόδωρος	»	Δημητρίου
13.	»	Κων/νος	»	'Αποστόλου	49.	»	Γεώργιος	»	Δημητρίου
14.	Γκουτούφας	'Ηλιας	»	Γρηγορίου	50.	Πλαστήρας	Θεόδωρος	»	Γεωργίου
15.	»	Γρηγόριος	»	'Ηλια	51.	Πολύζος	Γεώργιος	»	Πολύζου
16.	»	Χρήστος	»	'Ηλια	52.	Σαμαράς	Νικόλαος	»	Θεοδώρου
17.	Δήμας	Δημήτριος	»	Νικολάου	53.	Σάμπορας	Θωμάς	»	
18.	»	Βασίλειος	»	Νικολάου	54.	Σαμαράς	Κων/νος	»	Γεωργίου
19.	»	Θεόδωρος	»	'Ιωάννου	55.	»	Νικόλαος	»	Γεωργίου
20.	»	Χρήστος	»	Θεοδώρου	56.	»	Χρήστος	»	Γεωργίου
21.	»	Δημήτριος	»	Γεωργίου	57.	»	Χρήστος	»	Πέτρο
22.	'Ηππας	Ευάγγελος	»	Γεωργίου	58.	»	Ευάγγελος	»	Πέτρο
23.	Θεοδώρου	Θεόδωρος	»	Γεωργίου	59.	Τσακατούρας	'Ιωάννης	»	Χρήστου
24.	»	Γεώργιος	»	Θεοδώρου	60.	»	Στυλιανός	»	Κων/νου
25.	Κλεισούρας	Δημήτριος	»	Γεωργίου	61.	»	Γεώργιος	»	Βασιλείου
26.	»	Γεώργιος	»	Δημητρίου	62.	»	'Ηλιας	»	Κων/νου
27.	»	'Αθανάσιος	»	Δημητρίου	63.	Ταμπακιώτης	Νικόλαος	»	Κων/νου
28.	Καμπέρης	Γεώργιος	»	Ευαγγελίου	64.	»	Γεώργιος	»	Σταύρου
29.	Κασμάλης	Δημήτριος	»	Βασιλείου	65.	»	Βασίλειος	»	Σταύρου
30.	»	Βασίλειος	»	Δημητρίου	66.	»	Νικόλαος	»	'Ιωάννου
31.	»	'Αλέξανδρος	»	Δημητρίου	67.	»	'Αθανάσιος	»	'Ιωάννου
32.	Λαϊάκης	Γρηγόριος	»	Χρήστου	68.	Τριζώνης	Νικόλαος	»	Χρήστου
33.	»	Γεώργιος	»	Χρήστου	69.	»	Χρήστος	»	Νικολάου
34.	Μουχασίρης	Δημήτριος	»	Χρήστου	70.	»	'Αθανάσιος	»	Νικολάου
35.	»	Γεώργιος	»	'Ιωάννου	71.	Τζιφρος	'Αθανάσιος	»	'Ιωάννου
36.	»	Γεώργιος	»	'Αναστασίου	72.	»	'Ιωάννης	»	Γεωργίου
					73.	»	Σωτήριος	»	Γεωργίου
					74.	Τσακατούρας	Βασίλειος	»	Χρήστου
					75.	»	'Αθανάσιος	»	Χρήστου
					76.	»	Χρήστος	»	Νικολάου

Ο παραπάνω κατάλογος είναι αναδημοσίευση από το καταστατικό της Φ.Α.Τ.Α. του 1964

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΑΥΛΩΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 21
42 100 ΤΡΙΚΑΛΑ - GREECE

Προς
Διοικητικό Συμβούλιο
της Φιλοσοφικής Σχολής Τμήματος Ήθικης (Φ.Α.Τ.Α.)
Τρίκαλα

Κύριε Πρόεδρε,
Για πρόσκλησή μου εύλογα μου δωρήθηκε ένα τεμάχιο κειμένου της Δρίας Μαρινάς. Όμως, ύστερα από όλη τις ηνευματικές χαρές που όλοι μας ζήσαμε γένοι την ημέρα της μνήμης της (7.7.2008) με την εξέγερση των Έμμανιέλων του ναού της ηνεύχου ανο γεγονός, αλλά και ιστορικό γεγονός στην ιστορία της Φ.Α.Τ.Α. μέσα στο χρόνο, με πολλή χαρά και ηνωρίσω ότι εναντίον του δωρίτη Φ.Α.Τ.Α., δέονται όμως και τους εξής ασφαλιστικούς όρους:

α. Πότε και από κανέναν δεν πρέπει να ανσιχθεί ή λάμμένα ηνωσή, που με δωάνη μου άγοράση, που δέ ηρεώτερο να μην γίνει ηεμένα στο έσο της ηρεχομένο. Σε περίπτωση ανώτερας βίας και ασφαλιστικά για την εξαφάνη ηγω από εδορά του έσο της ηρεχομένου, ή αναπόφευκτη τότε ασφαρίση της να γίνει υπό του έρεως της ενορίας της Δρίας ηρακευής, ένωηον του διοικητικού Συμβουλίου της Φ.Α.Τ.Α.

β. Σε ηροθετική περίπτωση πακά την όσηα ηαύει να υρίσταται η Φ.Α.Τ.Α. η ηνωσή με το έσο τεμάχιο

./.

- 2 -

Του φυγάνου της Αγίας Μαρίας να περιέλθει στον Κεντρικό Ναό της Αγίας Παράσκευης Τριούρης, το Ευαγγελικό Συμβόλιον του ορισμού να ανέλαβη υποχρεωτικά την ημέρα της μνήμης της στο ναό της Αγίας Μαρίας για εύλογία των ηρώων.

Μαζί με το ανωτέρω δωρίσω επί Φ.Α.Τ.Α. την Αρχιερατική μου σελή, την πατέριτσα, την μίτρα, τον επικόπτιο ελαφρό και το έμβλημα με τα όσια έτελέσα τα τρία έμβλημα, καθώς και την από το έτος 1979 γραφομηχανή μου για το μουσείο επί Φ.Α.Τ.Α. στη Τριούρη.

Τρίαινα, 25 Μαρτίου 2009

Γεώργιος Κορνταράκης
 Γεώργιος Χρυσόδουλος

(Χρυσός, Ηλ. Μουστάκας)
 από τη Τριούρη

Ιερό τεμάχιο λειψάνου της Αγίας Μαρίας (3-3-2009)

**ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΤΖΟΥΡΤΖΙΑΣ ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ (ΦΑΤΑ)**

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ

Χαιροπούλου 1 – 42100 Τρίκαλα
Πληροφορίες: Αποστολία Κούτσια
Τηλ & Φαξ: 24310 71960, 56330
Κινητό: 6972232351

Τρίκαλα 01 / 09 / 2010

Αρ. Πρωτ: 99

ΠΡΟΣ: Σεβασμιότατο
Μητροπολίτη Τρίκκης και Σταγών
κ.κ. ΑΛΕΞΙΟ
ΚΟΙΝ: Ιερά Μονή Κοιμήσεως
Θεοτόκου Λαγκαδιάς (Κορπόβου)
ΕΝΤΑΥΘΑ

Σεβασμιώτατε,

Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Τζουρτζίας Αθαμανίας (ΦΑΤΑ), κατέχει από δωρεά, θησαυρό αδαπάνητο, 2 ασημένιες λειψανοθήκες εντός καλαίσθητου ξυλογλύπτου κυτίου η μια (1) με ιερό τεμάχιο λειψάνου της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Μαρίνης προστάτιδος της Φ.Α.Τ.Α., και η δεύτερη (2) ιερό τεμάχιο λειψάνου της Αγίας Παρασκευής.

Επίσης κατέχει τρεις (3) εικόνες, σαμαρινιώτικης τέχνης, η μια (1) του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και οι δύο (2) της Αγίας Μαρίνης.

Σας παρακαλούμε να επιτρέψετε οι πνευματικοί αυτοί θησαυροί να φυλάσσονται στην Ιερά Μονή Κορπόβου, όπου θα φυλάσσονται και θα λειτουργούνται ταυτόχρονα.

Η μια (1) λειψανοθήκη της Αγίας Μαρίνης και οι 3 εικόνες θα παρακαλούσαμε να φυλάσσονται τους μήνες Αύγουστο έως Ιούνιο κάθε έτους και η λειψανοθήκη της Αγίας Παρασκευής από Σεπτέμβριο έως Ιούνιο κάθε έτους.

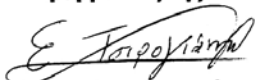
Η Φ.Α.Τ.Α. θα τα παραλαμβάνει αντίστοιχα στις αρχές Ιουλίου και θα τα επιστρέφει τέλος Ιουλίου (1 λειψανοθήκη και τις 3 εικόνες) και τέλος Αυγούστου (τη 1 λειψανοθήκη) κάθε έτους. Η παράδοση – παραλαβή θα γίνεται από τον πρόεδρο Δ.Σ. της ΦΑΤΑ ή άλλο εξουσιοδοτημένο άτομο από το ΔΣ της ΦΑΤΑ σε περίπτωση κωλύματος.

Συνημμένα υποβάλλουμε φάκελο με φωτογραφίες.

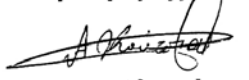
Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων και ζητάμε την ευχή σας στο έργο μας.

Με τιμή

Η Γραμματέας της ΦΑΤΑ

Ευαγγελία Τσιρογιάννη

Η Πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α.

Αποστολία Κούτσια

Ο Απερχόμενος Πρόεδρος

Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας

ΘΑΝΑΣΗΣ ΗΛ. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

Γεννήθηκε στις 20-9-1953 στη Τζούρτζια (Αγ. Παρασκευή) Ασπροποτάμου Ν. Τρικάλων. Είναι το δεύτερο παιδί της κτηνοτροφικής οικογένειας του Ηλία και της Μαρίας Μουστάκα, το γένος Κούτσια. Έχει δύο αδέρφια, τον Μητροπολίτη Αυλώνος Χριστόδουλο, (κατά κόσμον Χρήστο), και την Σοφία, σύζ. Θεοδώρου Ράπτη. Παντρεύτηκε τη Ζωή Μπαμπούρη στις 29-4-79. απέκτησε δύο κόρες, τη Μαρία (βαλκανιολόγο) και τη Χριστίνα (λογίστρια).

Ο Θανάσης Μουστάκας. Μόλις τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο, διακατέχεται όμως από φλογερή φιλοπατρία, ιδία προς την ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Τζούρτζια. Επίσης ως ανήσυχο και δημιουργικό πνεύμα έβαλε τη σφραγίδα του σε πλείστους όσους κοινωνικούς και κοινωφελείς τομείς. Συγκεκριμένα: Κατ' αρχήν χρημάτισε μέλος της ΦΑΤΑ για 3 χρόνια (1982-1985), γραμματέυς της για άλλα 4 χρόνια (1997-2001), για 9 ολόκληρα χρόνια πρόεδρος της (2001-2010), ο μακροβιότερος πρόεδρος της ΦΑΤΑ. Δίκαια λοιπόν για την πολύχρονη και πολύπλευρη υπηρεσία του η ΦΑΤΑ τον ανακήρυξε επίτιμο πρόεδρό της. Για 12 ολόκληρα χρόνια (1998-2010) υπήρξε ενεργό μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων (μέλος ελεγκτικής επιτροπής, μέλος Δ.Σ., ταμίας, αντιπρόεδρος). Επίσης υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Παγκόσμιας Βλαχικής Αμφικτιονίας (2011). Γι' αυτή τη συνεισφορά του στο βλαχόφωνο ελληνισμό η Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτιστικών Συλλόγων Βλάχων τον ετίμησε στην αίθουσα τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (23-1-2011). Οι δραστηριότητες του Αθανασίου Μουστάκα επεκτείνονται και σε άλλους τομείς: Για 4 τετραετίες πρόεδρος του συλλόγου παντοπωλών νομού Τρικάλων (1998-2014) και παράλληλα για 16 χρόνια αντιπρόσωπος της ομοσπονδίας επαγγελματιοβιοτεχνών και εμπόρων του νομού Τρικάλων. Ακόμη, έχει διακονήσει το χωριό του ως εκκλησιαστικός επίτροπος της Αγίας Παρασκευής. Σήμερα, έχει τη θέση των δημοσίων σχέσεων και του ταμία στην ποδοσφαιρική ομάδα του Α.Ο Τζούρτζια.

Ιούλιος 2017

*Η Αγία Μαρίνα λίγο μετά το σεισμό της 1/5/1967, ήτοι την 5/5/1967.
Αρχείο Γεωργίου Ι. Κούτσια*

*Αγ. Μαρίνα 1963. Οι ομογενείς Νικόλαος και Αναστασία Τριζώνη σηκώνουν την
εικόνα εκπληρώνοντας το τάμα για τη επιστροφή στην Πατρίδα.*

Ο Πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. ανασύρουν την εικόνα της Αγίας Μαρίνας από τα χαλάσματα. Από αριστερά: Χρήστος Γκουντούφας, Στέφανος Ταμπακιώτης, Γρηγόρης Ντελημήτρος ή Τόσκας και Δημήτριος Νίκας

Υψωση της εικόνας της Αγίας Μαρίνας. Από αριστερά, Σωτ. Ευ. Μουστάκας, Γεώργιος Νικ. Νάκας (μετανάστης στην Αμερική, 17-7-1974).

Από αριστερά:
Μαρία Ταμπακιώτη,
Μαριάννα Χριστοδούλου
(το γένος Λεπενιώτη),
Βασιλική Οικονόμου
(κόρη παπα-Χρήστου),
Κική Κούτσια του Ιωάννου

16-7-1959, απόγευμα.
Μπροστά με τη σημαία Τά-
κης Δημ. Αλεξίου και Γιώρ-
γος Στεφ. Ταμπακιώτης.
Πίσω ο Στέφανος
Ταμπακιώτης και ο Δημ.
Αλεξίου. Ακολουθεί το άλογο
φορτωμένο με τα
απαραίτητα για τη γιορτή
της Αγίας Μαρίνας

*Αθανασιος Ζιώγας, Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας Κων/νος Σιαμπαρίνας
την ημέρα της υπογραφής της δωρεάς*

Εργάτες ανακαινίζουν τη στέγη της Αγίας Μαρίνας (Σεπτέμβριος 2009)

Η ανακαινισθείσα στέγη της Αγίας Μαρίνας (2009)

*Ο μάστορας Μπιζάνης Σπύρος, Βορειοηπειρώτης και οι δωρητές
Κωνσταντίνος Σιαμπαρίνας, Αθανάσιος Ζιώγας*

Επίσκεψη του Δ.Σ. της Φ.Α.Τ.Α. στο Φανάρι. Από αριστερά Ευάγγελος Κ. Μουστάκας Αντιπρόεδρος, ο Μιχάλης Μαγριέας πρόεδρος της παγκόσμιας βλαχικής Αμφικτυονίας, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος, ο Επίτιμος Πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. Αθανάσιος Μουστάκας και η Πρόεδρος Αποστολία Κούτσια

Εγκαινία της Αγίας Μαρίνας από τον Μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλο Μουστάκα. Υπογραφή του Πρακτικού των Εγκαινίων 17-7-2008.

*Νεόνυμφοι Σπύρος Σαμαράς, πρ. Πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α.
με τη σύζυγό του Ευθυμία Περιστέρη-Σαμαρά, 1929)*

*Σπύρος Σαμαράς (δεύτερος από αριστερά) με εμπόρους
συγχωριανούς στην πλατεία του χωριού*

Οι Αδελφοί Ευάγγελος και Αθανάσιος Κατσινέλλης, υδραυλικοί που έφεραν το νερό στην Αγ. Μαρίνα.

*Ιωάννης Αθαν. Μουστάκας,
κτίστης της μάνδρας
της Αγ. Μαρίνας*

Βασίλειος Μαυρομάτης, μάστορας που έκανε τα σοφατίσματα της Αγ. Μαρίνας

Γαμπρός, Δημήτριος Νίκου, Νύφη, Έλενα Νίκα, Κουμπάρος, Κωνσταντίνος Μπαρμπαρούσης, Μικρός, Θεοχάρης Νίκου, Παππούς, Αθανάσιος Τεντολούρης, Μπαμπάς, Νικόλαος Πουλιανίτης, Μαμά, Σταυρούλα Τεντολούρη, Αδερφός, Αθανάσιος Νίκας

*Βαφτίσια του Δημητρίου Γρ. Νίκα 1998.
Στη φωτό η Νονά Κωνσταντίνα Παπαευθυμίου*

Τζιουρτζιώτες στην Αγ. Μαρίνα

*Αθανασία Μαλέμη Κόσσυβα, Ευμορφία Γανγιωτάκη Σιαμπαρίνα
και Μαρία Μαλέμη - Νταφοπούλου*

*Το Πατριαρχικό Μουστακαϊκό σόι τρώει αδελφωμένο στην Αγ. Μαρίνα.
Αρχείο Μητροπολίτη Αυλώνας Χριστοδούλου 1954.*

1954,. Οι νεαροί με τα όργανα κατεβαίνουν με τη σημαία από την Αγ. Μαρίνα

*Ημέρα πανήγυρης της Αγ. Μαρίνας. Ύψωση της εικόνας
(2010, φωτό Ηλία Προβόπουλου)*

Οι πιστοί παίρνουν φαγητό από το μαγειρείο (2010, φωτό Ηλία Προβόπουλου)

*Στυλιανή Γ. Μουστάκα, Γεώργιος Σωτ. Μουστάκας,
Αγγελίνα Παναγιωτακοπούλου και Χριστίνα Γεωργ. Μουστάκα
στον παλιό δρόμο Λούνι, Σκάρα Τάρλου Κιάτρα Ντι Λα φανό Αγία Μαρίνα*

*Σωτήρης Ευαγγέλου Κάκιας και Κική Κάκια-Ταουξή
στο δρόμο για την Αγία Μαρίνα*

*Το τέμπλο και ο πολυέλαιος της Αγ. Μαρίνας,
δωρεά του Μητροπολίτη Αυλώνας Χριστόδουλου Μουστάκα*

*Ο Στυλιανός Πλατής και ο Στέφανος Δ. Λεπενιώτης, δύο από τα μέλη της
Ερανικής Επιστροπής για την Αγία Μαρίνα και ευλαβείς προσκυνητές*

Αποστολία Κούτσια, Ευαγγελία Τσιρογιάννη, Ντίνια Μπουκουράκη, Παντελής Ράπτης και Παρασκευή Ράπτη. Καθιστοί: Αθανάσιος Πλατής, Βασίλειος Χύμας (Κινέζος), Ευάγγελος Πλατής, Ιωάννης Κούτσιας και Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας εθελοντές στο μαγειρείο της Αγ. Μαρίνας.

Το φαγητό το ευλογεί ο πατήρ Κλεόπας Θωμόπουλος, μετέπειτα Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Ο Μητροπολίτης Αυλώνος Χριστόδουλος, δεξιά ο κατασκευαστής του τέμπλου Μιχάλης Λέφας και αριστερά ο πρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α.

Παράδοση από την Φ.Α.Τ.Α. την εικόνα της Αγίας Μαρίας στην Γεωργία Σωτ. Αυγέρη, ως ευλογία για την διάσωσή της από το τροχαίο ατύχημα (Μαλιακός 27-9-2004)

Από αριστερά, Αλεξάνδρα Μανθέλα με την εγγονή της Σωτηρία Βασ. Τόγελου, Μουργκόγιας Γεώργιος, Σωτήρης Μανθέλας, Γρηγόρης Β. Τόγελος, Ελένη Τρίχα - Τόγελου, Δήμητρα Ελευθερίου, Γεωργία Μουργκόγια, Μαρία Γούσιου

2010. Ο ταμίας Παντελής Ράπτης, ο πρόεδρος Αθανάσιος Μουστάκας, η Ντίνα Μπουκουράκη και η Αποστολία Κούτσια, μέλος του Δ.Σ. μετράνε τα λεφτά από το παγκάρι

Σεπτέμβριος 2010. Ο απερχόμενος πρόεδρος Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας παραδίδει τη σημαία της Αγίας Μαρίνας στην νεοεκλεγείσα για πρώτη φορά γυναίκα πρόεδρο της Φ.Α.Τ.Α. Αποστολία Κούτσια μετά από 117 χρόνια δράσης

Από αριστερά. Ο Ευάγγελος Πλατής, ο Ηλίας Προβόπουλος και ο Βασίλης Χύμας. Ο Βασίλης Χύμας και ο Ευάγγελος Πλατής για είκοσι χρόνια ήταν εθελοντές μάγειρες της Αγ. Μαρίνας (φωτό Ηλία Προβόπουλου)

Οι νονοί
Σωκράτης
Λαϊάκης και
Δήμητρα
Λαϊάκη
βαφτίζουν τα
παιδιά του
ομογενή
Νικολάου
Ιω. Νίκα, τον
Σταύρο και την
Ελένη. 1978

Στην κολυμπήθρα
η Ελένη Νικολάου
Νίκα από το
Νιού Τζέρσεϊ της
Αμερικής. 1978

Οικογένεια Γεωργίου Ι. Γιαννίτση και η οικογένεια Γρηγορίου Ντουβέλη και η οικογένεια Στέργιου Ταμπακιώτη (φωτό Ηλία Προβόπουλου)

Οι πιστοί της Αγ. Μαρίνας τρώνε στα τραπέζια (φωτό Ηλία Προβόπουλου)

Ο Δημήτριος Πελτέκης. Ο άνθρωπος που καθαρίζει συνέχεια το δρόμο της Αγίας Μαρίνας,

Τα δύο μέλη της Φ.Α.Τ.Α. στο παγκάρι, ο Γεώργιος Ι. Κούτσιαις και ο Γεώργιος Δημ. Ταμπακιιώτης

Τα πρώτα μου ξαδέρφια, από αριστερά: Σοφία Ηλ. Μουστάκα, Αθανασία Κων. Κούτσια, Χρήστος Ηλ. Μουστάκας (Μητροπολίτης Αυλώνας), Ευαγγελία Παν. Κούτσια, Ελένη Κ. Κούτσια, Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας, Αγορή Κ. Κούτσια και Δημήτριος Παν. Κούτσιας

Γαρδικιώτες στην Αγ. Μαρίνα

Γαρδικιώτες στην Αγ. Μαρίνα

Η χομπανία του Σωτήρη Σγούρου στην Αγία Μαρίνα

Η οικογένεια Αποστόλου Μπαμπούρη, Αποστόλου Μελισαργου με τα ανίψια του από το Γαρδίκι, στην Αγ. Μαρίνα

*Βασίλειος Δ. Μαλέμης (Μέντης) - κτηνοτρόφος που δώριζε κάθε χρόνο από ένα πρόβατο για το καζάνι της Αγίας Μαρίνας»
Απόστολος Μαυρομάτης (Τάμος) - πρόεδρος S/M Αθηνά & συγγραφέας του βιβλίου «Τα παραδοσιακά παντοπωλεία & το συνεταιριστικό τους κίνημα»*

Ο Αυλώνος Χριστόδουλος μετά τα εγκαίνια της Αγίας Μαρίνας με το Διοικητικό Συμβούλιο της Φ.Α.Τ.Α. και άλλους παράγοντες (17-7-2008, φωτ. Αγγελου Σινάνη)

Από αριστερά: Τάκης Χύμας (αντιπρόεδρος κοινότητας Ασπροποτάμου), Δημήτριος Βουρλίτσης (πρόεδρος διευρυμένης κοινότητας Ασπροποτάμου) Νίκος Λέγκας (βουλευτής Νέας Δημοκρατίας), π. Αθανάσιος Κουμπής (εφημέριος), Δημήτριος Τύμπας (κοινοτικός σύμβουλος), Αθανάσιος Ηλ. Μουστάκας (πρόεδρος Φ.Α.Τ.Α.), Παντελής Ράπτης (ταμίας Φ.Α.Τ.Α.), Γιάννης Δήμας (κοινοτικός Σύμβουλος) (φωτ. Αποστολία Κούτσια, 17-7-2007)

*Το πανηγύρι της Αγ. Μαρίνας το 2009 αποδείχτηκε διεθνές.
Εφόσον οι εικονιζόμενοι προέρχονται από Σλοβακία, Ρουμανία, Ισπανία,
Γαλλία, Λετονία και Κροατία.*

*Μετά τα βαφτίσια της Ελένης Γρηγ. Νίκα (Αύγουστος 1996).
Ο Νονός Ηλίας Στεργίου Ζιώγας σέρνει το χορό*

2018, Πρωτομαγιά στην Αγία Μαρίνα. Νεολαία της Τζιούρτζιας

Ευάγγελος Μουστάκας, αντιπρόεδρος της Φ.Α.Τ.Α. μαζί με τον Ηλία Ζιώγα, πρ. Πρόεδρο που άλλαξε τις σωληνώσεις στο υδραγωγείο της Αγίας Μαρίνας

